

Gorenjski Glas

PETEK, 8. NOVEMBRA 2019

LETO LXXII, ŠT. 89, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

0 Triglavskih jezerih spet v Radovljici

Upravno sodišče je odpravilo odločbo ministrstva za okolje in prostor, ki je lani zavrnilo zahtevo Nadškofije Ljubljana po vračilu dela nepremičnin v Dolini Triglavskih jezer v naravi. Odločanje se tako po dveh desetletjih in pol od začetka denacionalizacije spet vrača na Upravno enoto Radovljica.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica, Ljubljana – O denacionalizaciji nepremičnin na območju Doline Triglavskih jezer bo (spet) odločala Upravna enota Radovljica, je sredi oktobra odločilo upravno sodišče in tako zavrnilo odločitev ministrstva za okolje in prostor, ki je lani z delno odločbo zavrnilo zahtevo Nadškofije Ljubljana, da bi z denacionalizacijo v naravi dobila nazaj tudi Sedmera jezera.

Z zadevo se je radovljiška upravna enota začela

ukvarjati že v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja, nato pa lani reševanje prepustila ministrstvu za okolje in prostor. To je odločilo, da se nadškofiji namesto vračila dela nepremičnin v naravi določi odškodnina v obliki državnih obveznic, a sta se na odločitev ministrstva na upravno sodišče pritožila tako Slovenski državni holding kot Nadškofija Ljubljana. Sodišče je zdaj odločbo ministrstva odpravilo, ker meni, da je za reševanje zadeve vendarle pristojna Upravna enota Radovljica.

V sodbi je sodišče med drugim navedlo, da v skladu z zakonom o denacionalizaciji o zahtevah na prvi stopnji med drugim odločajo upravne enote in ministrstvo, pristojno za okolje in prostor, kadar gre za nepremičnine, zavarovane po predpisih o ohranjanju narave. »Iz določil Zakona o ohranjanju narave izhaja, da je za zavarovana območja treba izdati poseben akt o zavarovanju,« so pojasnili na upravnem sodišču.

► 8. stran

Foto: Andraž Sodja

Upravno sodišče je sicer odpravilo odločitev ministrstva, ki je nadškofiji namesto vračila dela nepremičnin v naravi določilo odškodnino, a obenem zavzelo stališče, da javno dobro, kamor nedvomno sodijo tudi Triglavska jezera, ne more biti predmet vračila v naravi.

Vse večja kadrovska stiska

Skupnost socialnih zavodov Slovenije znova opozarja na povečano kadrovska stisko v domovih upokojencev, kjer je ponekod že ogroženo izvajanje storitev. Skupnost socialnih zavodov Slovenije je pristojni ministrstvu večkrat pozvala k sprejetju nujnih ukrepov za reševanje kadrovske težave.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Kranj – »Znašli smo se v nezavidljivem položaju, ko imamo na eni strani približno deset tisoč starostnikov, ki čakajo na prosto posteljo v domu, na drugi pa zavode, kjer se lahko hitro zgodi, da bodo zaradi pomanjkanja delavcev prisiljeni zmanjšati nastanitvene zmogljivosti,« je povedal Jaka Bizjak, sekretar skupnosti, in dodal: »Delovna mesta v domovih so del sistema plač v javnem sektorju, ki je izrazito nestimulativen za delavce s srednješolsko ali nižjo stopnjo izobrazbe.«

Foto: Tina Dokl

► 7. stran

V domovih za starejše se ubadajo z vse večjo kadrovska stisko. Slika je simbolična.

Še vedno čakajo zagotovila

V Vodica so zaradi pereče prometne problematike že petič protestirali.

► 10. stran

Prilogi:

**Zgornjesav'c
jeseniške novice**

Tematske strani:

zdravje & lepota

od 11. do 13. strani

Svet v gibanju

od 19. do 22. strani

AKTUALNO

Leto dni po siloviti ujmi

Neurja, ki je divjalo lani 29. in 30. oktobra, prebivalci dela tržiške občine zlepa ne bodo pozabili. In kako je s sanacijo škode leto dni po ujmi? Župan Borut Sajovic pravi, da so do zdaj sanirali do petdeset odstotkov škode.

3

GORENJSKA

Ob vsakem deževju jih zaliva

Že ob poletnih nalivih so v novi radovljiški knjižnici postavljali posode, v katere se je stekala voda, ki je v notranjost curljala skozi fasadni ovoj. Ob začetku jesenskega deževja se zgodba ponavlja. Knjige zaradi tega niso ogrožene.

4

EKONOMIJA

Dolg ni več postavka v naših bilancah

»Nihanja v gospodarski aktivnosti na Merkur lahko vplivajo, a je zdaj naša učinkovitost več kot dovolj velika, da jih lahko kontroliramo,« pravi Blaž Pesjak, generalni direktor nakelske družbe Merkur trgovina.

17

CG+

Dalmatinec v Kranju

Mate Bečić, po rodu Splitčan, je postal znan Kranjčan. Svoj poklicni vek je v Kranju preživel kot sodnik za prekrške, mnogim »prekrškarjem« je pomagal stopiti na pravo pot. Tu si je ustvaril družino, dvajset let je vodil Vaterpolski klub Triglav.

27

VREME

Danes popoldne in zvečer bo deževalo. Jutri dopoldne bo dež ponehal, razjasnilo se bo. V nedeljo bo pretežno oblačno.

5/14 °C

jutri: delno jasno

Leto dni po siloviti ujmi

Neurja, ki je divjalo v ponedeljek in v noči na torek, 29. in 30. oktobra 2018, prebivalci dela tržiške občine zlepa ne bodo pozabili. In kako je s sanacijo škode leto dni po ujmi?

SUZANA P. KOVAČIČ

Tržič – Najhuje je bilo v Dolini in Jelendolu, ogromno je bilo poškodb na infrastrukturi, npr. na cestah, mostovih v Dovžanovi soteski in tudi v Lomu. Škoda je bila na kmetijskih površinah, še posebej v Čadovljah, Lomu in Grahovšah. In kako je leto dni po ujmi? Zaključujejo se prva večja sanacijska dela na enajstih odsekih, za katera je država letos zagotovila skoraj dva milijona evrov, Občina Tržič je prispevala še približno en milijon evrov iz lastnih in drugih virov. Veliko dela so z lastnimi sredstvi opravili vodarji na vodotokih. Država je postavila rok za izvedbo del v štirih mesecih, s katerimi zaključujejo v novembru. »Skupaj s stroko smo določili prioritete del, želeli smo pa čim prej zagotoviti prevoznost. Julija sem še dvomil, ali v tako kratkem času lahko toliko gradbeno postorimo,« je ob torkovem ogledu terena povedal tržiški župan Borut Sajovic. Izbrani izvajalci del Gorenjska gradbena družba, VGP in EHO projekt so že uredili nekatere struge in brežine, zgradili nekaj zaplavnih pregrad in ustalitenih pragov, podbetonirali obstoječe cestne zidove, na novo so začeli postavljati

podrte ali poškodovane mostove ... Štirje odseki cest od Čadovelj do Jelendola (najdaljši, približno 1,5 kilometra je pred Jelendolom) imajo zamenjan spodnji in zgornji ustroj ter nove preplastitve, postavljene so varovalne ograje, na določenih mestih na poti v Dovžanovo sotesko so na novo postavili pločnike. »Zapor cest oziroma omejitev pri prevoznosti cest po koncu gradnje v novembru ne bo več, razen v delu, kjer ceste še niso sanirane. Ker so nekateri mostovi še poškodovani, dotrajani, bo treba do popolne sanacije omejiti težo prevoza lesa s tovornjaki, na kar nas opozarja stroka. Samo Bornovi na leto zvozi približno 25 tisoč kubičnih metrov lesa. Pomembno je tudi pametno gospodarjenje z gozdovi. Pred leti je bilo veliko novih vlak, gozdnih cest, tudi posekov, ki so bili že na meji goloseka, in povsod tam se je na dnu sečišča pojavilo erozijsko območje,« je opozoril župan Sajovic in dodal, da jim je do zdaj uspelo sanirati do petdeset odstotkov škode, sprejet je sicer večletni sanacijski načrt. »Za temeljito sanacijo poškodovanega bi v naslednjem letu potrebovali vsaj še dobrih 2,5 milijona evrov zunanega financiranja ob slabem milijonu

Foto: Gorazd Kavčič

Na ogledu z županom Borutom Sajovicem. Tržiška Bistrica je imela v torek šest oz. sedemkrat večji pretok vode od običajnega. Ob ujmi je imela kar 25-krat večji pretok vode.

sofinanciranja s strani Občine Tržič. « Decembra bo na občini na delovnem obisku ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, kajti velik problem v tržiški občini ostajajo gozdne ceste, na katerih je bilo po ujmi za približno sedemsto tisoč evrov škode. »Na oktobrski seji občinskega sveta smo sprejeli tudi Pravilnik o deljevanju enkratne denarne pomoči pri odpravi posledic naravnih in drugih nesreč iz sredstev občinskega proračuna. Ta je podlaga za izvedbo javnega razpisa za vsaj del pomoči tistim občanom, ki so sami sanirali škodo na kmetijskih zemljiščih. V ta namen bomo še letos razdelili dvajset tisoč evrov. «

Župan Sajovic se zahvaljuje domačinom za potrpežljivost in pomoč (tudi društvom) v času sanacijskih del, vodarjem za usklajeno delo, celotni Sloveniji za odziv na več humanitarnih akcij, ki so tudi omogočile, da so tisti občani, ki so utrpeli največjo osebno stanovanjsko škodo, to lahko uredili že v spomladanskih mesecih.

Predsednik sveta Krajevne skupnosti Jelendol Stojan Štefe je povedal, da so bili krajani, čeprav so bili

zaradi sanacijskih del praktično več mesecev skoraj odrezani od sveta, kar potrpežljivi. S potekom sanacije so v glavnem zadovoljni, je pa Štefe opozoril: »Eden večjih problemov ostaja velika količina naplavin v strugi Tržiške Bistrice nad Jelendolom. Do t. i. Jagra je v redu, naprej proti Medvodju je pa struga polna. Krajane nas skrbi, kaj bo, če bo naplavine odneslo nižje dol. V minulih dneh, ko je deževalo, je voda iz struge Zalega potoka že udarjala čez ... Kaj bo, če bo količina padavin še večja? Ostale stvari se urejajo, dnevno sem tudi v stiku z županom. «

Že kot je lani po ujmi rekel Jože Steiner, srčni prostovoljni gasilec iz Jelendola: »V nesreči smo bili solidarni, stopili smo skupaj. « Steiner tudi v času sanacijskih del z gasilskim kombijem opravlja prevoze šolskih otrok in po potrebi krajanov, ki hodijo na delo v dolino. Pripelje jih do aktualne zapore ceste, potem gredo malo peš, potem pa jih v dolino odpelje javni prevoz. »Varnost je na prvem mestu,« je poudaril in sklenil, da je potrpeti že treba, res pa vsi že težko čakajo dan, ko zapor ne bo več.

Nad križiščem prenovljene ceste Grahovše–Potarje so zgradili zaplavno pregrado (desno) s prostornino sedemsto kubičnih metrov. / Foto: Gorazd Kavčič

Družini Dovžan s Cankarjeve ceste v Tržiču je hišo odnesla deroča Tržiška Bistrica. Družina ima s pomočjo dobrih ljudi in humanitarnih akcij nov dom drugje, na tej nesrečni lokaciji, kjer je bila včasih tudi žaga, so vodarji zgradili oporni zid in uredili strugo. / Foto: Gorazd Kavčič

V ujmi so se naplavine zagostile in poškodovale številne mostove, dva so v celoti podrle. Na sliki je nov Kuharjev most Na Jamah. Ta je višji in trdnjši, struga je širša, kar omogoča štirideset odstotkov večjo pretočnost vode kot pred ujmo. / Foto: Gorazd Kavčič

k

KOMENTAR
VILMA STANOVNIK

Zasvojeni s tehnologijo

Ta teden sem dobila obvestilo Nacionalnega inštituta za zdravje, da je november (tudi) mesec preprečevanja zasvojenosti. Ker tako sama kot večina drugih pri zasvojenosti najprej pomislim na alkohol, tobak, droge in podobno, sem se zamislila nad vsebino sporočila, ki je to omenjala le v skromnem delčku raziskave, s katero so strokovnjaki ugotavljali s čim vse smo zasvojeni in zlasti s čim so zasvojeni mladi. Največji poudarek je bil namreč na zasvojenosti zaradi uporabe sodobnih digitalnih tehnologij. Skoraj grozljivo se mi je zdelo, da se mnogi o svojih problemih lažje pogovarjajo prek interneta kot v živo s prijatelji in starši.

Seveda se je zasvojenost s tehnologijami počasi prikradla tudi med nas, starejše, ki si večinoma ne znamo več predstavljati življenja (in dela) brez uporabe sodobne tehnologije. Kaj vse ta prinaša, bomo zagotovo vse pogosteje prebrali v različnih raziskavah v naslednjih letih, tisti, ki smo se rodili še v prejšnjem tisočletju, pa bomo najbrž kmalu začeli pozabljati, česa vsega včasih nismo potrebovali.

Dobro se še spominjam, ko smo s prijatelji pred skoraj 25 leti sedeli v značilni italijanski piceriji in se pogovarjali o skupnih dogodivščinah in načrtovali nove. Vsi, ki ste podobne lokale že obiskali, seveda veste, da so hrupni in tudi za našo

mizo ni bilo drugače. Sredi večera je nato k nam pristopil sicer prijazen natak in nas opozoril, da dami za sosednjo mizo prosita, če bi lahko govorili tiše ali še bolje – če se vsaj nekaj časa ne bi pogovarjali.

Vsi smo seveda pogledali k mizi dveh dam v najlepših letih, ki sta imeli na ušesih vsaka svoj mobilni telefon. Takrat so bili ti še večji in predvsem težji od sedanjih pa tudi lastnikov mobilnih telefonov je bilo malo. Začudeno smo se spogledali in natakarju predlagali, naj dami gresta v telefonsko govorilnico, mi pa smo prišli v lokal zato, da se bomo družili, in ne, da bomo molčali.

Takrat sem sklenila, da ne bom uporabljala mobilnega telefona. Da bi šla na večerjo s prijateljico in bi govorili vsaka po svojem telefonu? Ali celo da bi se vozila v avtomobilu in bi me motil telefon? Ali pa (zdelo se mi je naravnost grozno), da bi telefon vzela celo s seboj na stranišče?

Seveda so moji takratni sklepi drug za drugim propadli. Mobilnemu telefonu sem se dolgo upirala, a na koncu seveda brez njega ni šlo več. Še dlje sem se upirala telefonskim pogovorom v avtomobilu, a je izziv sodobnih avtomobilov kmalu postal prevelik. In ko mi je pred kratkim na stranišču nakupovalnega središča zazvonil telefon, sem se le s težavo uprla, da nisem segla v torbico ...

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir; stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, Ilovar Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek od 8. do 16. ure, sreda od 8. do 17. ure, petek od 8. do 15. ure sobote, nedelje in prazniki zaprti. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: TV okno, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvida: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 9,5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Omejili delovni čas

V Zdravstvenem domu (ZD) Bohinj so morali zaradi pomanjkanja zdravnikov omejiti delovni čas. V ZD Kranjska Gora je situacija še slabša.

SUZANA P. KOVAČIČ

Bohinjska Bistrica, Kranjska Gora – V Zdravstvenem domu Bohinj so zaposlene tri zdravnice družinske medicine, ki izvajajo kurativno in preventivno dejavnost, enkrat tedensko imajo ambulantno v domu starostnikov Zavodu sv. Martina v Srednji vasi, vsak dan pa ob svojem rednem delu v ambulantni izvajajo tudi nujno medicinsko pomoč in obveznosti nadomeščanja, mrliško službo in druge zadolžitve. »Zaradi raznih objektivnih odsotnosti vseh treh zdravnic v novembru in tudi v naslednjih mesecih ne bo možno več vsak dan med 7. in 20. uro organizirati prisotnosti zdravnika v ZD Bohinj,« je pojasnil direktor Osnovnega zdravstva Gorenjske (OZG) Jože Veternik. Tako bo 11., 12. in 28. novembra zdravnik prisoten le dopoldan do 13.30, 13. novembra bo ZD zaprt od 17.30 dalje, 27. novembra pa bo zaprt od 11.30 dalje. V času, ko bo ZD Bohinj zaprt, bo občanom in bolnikom zagotovljena nujna medicinska pomoč v Zdravstvenem domu Bled. »Vodstvo zavoda OZG in zaposleni v ZD Bohinj se opravičujemo, vendar glede na trenutno

stanje drugačna organizacija ni možna,« je dejal Veternik in dodal, da bo v naslednjem tednu organiziran sestanek na Občini Bohinj, kjer bodo skupaj iskali možne rešitve.

V ZD Kranjska Gora je situacija še slabša. V tem trenutku delata dve zdravnici družinske medicine, ki hkrati opravljata tudi urgentne obiske ter obiske na domu in v Domu Viharnik. Ob pomoči zdravnikov z Jesenic delata sploh ne bi bilo mogoče normalno organizirati. Največji problemi nastanejo v višjih turistične sezone, že dlje časa tako Občina Kranjska Gora kot ZD Jesenice opozarjata, da bi bilo takrat dobro zagotoviti vsaj za nekaj ur na dan turistično ambulantno. V Mojstrani pa so z odhodom zdravnice celo ostali brez ambulante, na kar so opozorili krajan na zboru krajanov v Krajevni skupnosti Dovje - Mojstrana. Slišati je bilo celo vprašanje, ali bodo morali res protestirati na ulicah.

Kot je še pojasnil Jože Veternik, se težava s pomanjkanjem zdravnikov družinske medicine pojavlja tako na Gorenjskem kot v celotni Sloveniji, rešitve iščejo tudi v smeri zaposlovanja zdravnikov z območja nekdanje Jugoslavije.

Ob vsakem deževju jih zaliva

Že ob poletnih nalivih so v novi radovljiški knjižnici postavljali posode, v katere se je stekala voda, ki je v notranjost curljala skozi fasadni ovoj. Ob začetku jesenskega deževja se zgodba ponavlja. Knjižničarji zagotavljajo, da knjige niso ogrožene, na Občini Radovljica pa, da napake odpravljajo.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – Lansko pomlad so Radovljčani po sedmih letih gradnje, ki se je zavlekla predvsem zaradi stečaja prvotnega izvajalca, to je podjetja Tehnik, vendarle dobili novo, sodobno knjižnico, za katero je občina namenila le malenkost manj

»Seveda smo razočarani, ker stavba ne tesni, kot je treba, a dejstvo je, da se pri večini gradenj po določenem času odkrijejo napake – in tudi pri knjižnici je tako. Na stavbi je veliko stekla in zato precej zahtevnega tesnjenja. Imamo natančne podatke, kje so težave; k sreči se na knjigah in opremi ne dela velika škoda.«

kot pet milijonov evrov. Leto in pol po odprtju še vedno rešujejo tehnične težave; med najbolj perečimi je, kot se je izkazalo že poleti, dejstvo, da zunanji ovoj stavbe ne tesni, kot je treba, zato v knjižnico ob vsakem večjem deževju teče voda.

Božena Kolman Finžgar, direktorica Knjižnice Antona Tomaža Linhart

Foto: Gorazd Kavčič

Z jesenskim deževjem so se v novi radovljiški knjižnici spet pokazale težave s tesnjenjem stavbe. Knjižničarji postavljajo posode, v katere lovijo vodo, ki ob stenah priteče v prostore.

Radovljica, sicer zagotavlja, da knjige niso ogrožene, saj voda v knjižnične prostore priteče ob zunanjih stenah. Poudarja, da se skupaj z investitorjem Občino Radovljica intenzivno trudijo, da bi očitne napake pri izvedbi gradnje čim prej odpravili.

»Seveda smo razočarani, ker stavba ne tesni, kot je treba, a dejstvo je, da se pri večini gradenj po določenem času odkrijejo napake – in tudi pri knjižnici je tako. Na stavbi je veliko stekla in zato precej zahtevnega tesnjenja. Imamo natančne podatke, kje so težave; k sreči

se na knjigah in opremi ne dela velika škoda,« je povedal radovljiški župan Ciril Globočnik.

Kot pravi župan, bodo izvajalcu – gradnjo je po stečaju Tehnika prevzela in projekt zaključila družba Javna razsvetljava – vsekakor dali možnost, da pomanjkljivosti odpravi. »Če tega v dogovorjenem času ne bodo storili, bomo morali izpeljati unovčitev bančne garancije in bodo napake odpravljali drugi izvajalci,« je pojasnil.

Prav za slednje se je občina odločila pri še eni od svojih investicij. Pri pred

osmimi leti zgrajenem Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru v Lescah se izvajalec, to je podjetje Tehnik v stečaju, ni odzval na pozive za sanacijo napak, zato je občina že unovčila bančno garancijo, je povedal župan. Dela na fasadi, ki jih zaključujejo prav v teh dneh, zdaj opravlja drug izvajalec.

»Nam ni vseeno, kakšne objekte imamo in kako so vzdrževani, zato stanje povsod skrbno nadzorujemo,« poudarja župan Globočnik. »Tudi knjižnica bo slej ko prej vodotesna,« še zagotavlja župan.

Nova stanovanja za mlade

Občina Jesenice pripravlja vse potrebno, da bi na območju, ki je zajeto v Občinski podrobni prostorski načrt Partizan, sredi mesta zgradili dve večstanovanjski stavbi, v katerih bi uredili 44 neprofitnih stanovanj za mlade.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Občina Jesenice je pripravila dopolnjen osnutek Odloka o občinskem podrobnem prostorskem načrtu (OPPN) Partizan, ki bo od 18. novembra naprej v ponovni javni obravnavi. Dokument, če bo sprejet, bo osnova za začetek gradnje dveh novih večstanovanjskih objektov sredi Jesenic, med stavbo TVD Partizan in nekdanjo čistilnico. O projektu se Občina Jesenice že nekaj let pogovarja s Stanovanjskim skladom Republike Slovenije, a pred leti ni dobil zelene luči takratnih občinskih svetnikov.

Župan Blaž Račič se je nato temo že sestal z vodstvom sklada in pojasnil, da je sklad še vedno zainteresiran za

gradnjo dveh stanovanjskih blokov, v katerih je predvidenih 44 stanovanj, ki naj bi merila od 45 do 55 kvadratnih metrov, namenjena naj bi bila tri- in veččlanskim

oddal v najem, prednost pa bodo imeli mladi in mlade družine.

Prvotno so spodnji del objektov nameravali nameniti poslovnim dejavnostim,

O gradnji dveh večstanovanjskih objektov na območju OPPN Partizan so se na Jesenicah začeli pogovarjati že leta 2013. Takratni občinski svetniki so najprej prižgali zeleno luč za gradnjo, zatem pa so si premislili, predvsem zato, ker naj bi v centru Jesenic manjkalo zelenih površin, poleg tega pa se je zapletala gradnja večstanovanjskih objektov v bližnji Hrenovci. A dejstvo, da so bila vsa stanovanja v Hrenovci prodana, očitno kaže na potrebo po novih stanovanjih na Jesenicah.

družinam. V skladu z novo resolucijo nacionalnega stanovanjskega programa stanovanja ne bodo namenjena prodaji, temveč jih bo sklad

na Jesenicah pa je vzniknila tudi ideja, da bi v pritličju uredili novo knjižnico. A kot so pojasnili na sklada, glede na spremenjeno

ekonomsko politiko niso več zainteresirani za gradnjo poslovnih prostorov v pritličju, prav tako velikost prostorov ni primerna za ureditev knjižnice. Tako naj bi tudi v pritličju uredili stanovanja. Ob dveh večstanovanjskih objektih je predvidena tudi ureditev parka, prometne infrastrukture in brežine potoka Ukova.

Na Občini Jesenice so nedavno sprejeli tudi Strategijo za mlade v občini Jesenice, katere pomembni del je prav zagotavljanje stanovanj za mlade. Na ta način bi jih radi zadržali na Jesenicah. Raziskava je namreč pokazala, da si slaba polovica mladih želi najti zaposlitev na območju občine Jesenice, štirideset odstotkov jih želi živeti na Jesenicah tudi v prihodnje.

**BIOTEHNIŠKI
CENTER NAKLO**
Strahinj 99, 4202 Naklo
www.bc-naklo.si

**DAN POKLICEV, Biotehniški center Naklo,
v četrtek, 14. 11. 2019, ob 17. uri**

Področja izobraževanja na SREDNJI ŠOLI:

Živilstvo in prehrana: živilsko-prehranski tehnik, pek, slaščičar, mesar
Kmetijstvo: kmetijsko-podjetniški tehnik, gospodar na podeželju
Hortikultura: hortikulturni tehnik, vrtnar, cvetličar
Naravovarstvo: naravovarstveni tehnik

Področja izobraževanja na VIŠJI STROKOVNI ŠOLI:

Hortikultura
Upravljanje podeželja in krajine
Naravovarstvo

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH:

Vsi izobraževalni programi tudi za odrasle in številni aktualni TEČAJI ter STROKOVNI SEMINARJI.

**DAN GIMNAZIJE, Biotehniški center Naklo,
v četrtek, 21. 11. 2019, ob 17. uri**

STROKOVNA (BIOTEHNIŠKA) gimnazija

**DOBRODELNI VEČER, Biotehniški center Naklo,
v četrtek, 28. 11. 2019, ob 18.00**

TOPLO VABLJENI, DA NAS OBIŠČETE.

Ekološka semena kot temelj zdrave hrane

Poraba ekološke hrane narašča, ponudba pa za njo zaostaja. Še bolj problematično je zagotavljanje ekoloških semen. Zgornjegorenjske občine težavo rešujejo z vzpostavitvijo hranilnice ekoloških semen, ministrica pa obljublja podporo ekološkemu semenarstvu.

MARJANA AHAČIČ

Lesce – »V obdobju od leta 2000 do 2018 je pridelava uradno potrjenih semen zelo upadla. Površine, na katerih se prideluje, so se zmanjšale z 2.500 na približno 1.080 hektarjev. Podatek je izjemno skrb vzbujajoč,« je na okrogli mizi, ki so pod nas-

pomena lokalno pridelane hrane, zato temu moramo posvečati pozornost.«

Prav v obdobju, ko je v slovenskem merilu domača pridelava semen najbolj upadala, se je na zgornjem Gorenjskem začel oblikovati projekt hranilnice ekoloških semen, ki so ga ob podpori sedmih zgornje-gorenj-

Stevo Ščavničar, dr. Maja Kolar, radovljiški župan Ciril Globočnik, ministrica dr. Aleksandra Pivec in dr. Anamarija Slabe z Inštituta za trajnostni razvoj na okrogli mizi, posvečeni problematiki razvoja ekološkega semenarstva v Sloveniji. / Foto: Gorazd Kavčič

»V ekološkem načinu kmetovanja se po zadnjih podatkih uporablja več kot devetdeset odstotkov semen, pridobljenih iz konvencionalnega žlahtnjenja. Naše izkušnje pa tudi izkušnje, pridobljene v tujini, pa kažejo na to, da se takšna semena v ekološkem kmetijstvu ne obnesejo dobro. Dobro se obnesejo stare sorte, ki so pridelane v lokalnem okolju.«

lovom Razvoj ekološkega semenarstva v Sloveniji v začetku tedna pripravili v Čebelar-skem razvojno-izobraževalnem centru Lesce, poudarila dr. Aleksandra Pivec, ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. »V Sloveniji se zelo dobro zavedamo

skih občin in zasebne pobude inštituta Ekosemena na Razvojni agenciji Zgornje Gorenjske zagnali lansko jesen. »Videli smo, da poraba ekološke hrane raste, hkrati pa se manjša samooskrba z ekološko hrano; večino jo uvozimo. Še slabša kot s

hrano je samooskrba z ekološkimi semeni. Vemo pa, da najboljše rezultate dajo prav tista semena, ki so prilagojena lokalnemu okolju, poudarja Stevo Ščavničar, nekdanji direktor Razvojnne agencije Zgornje Gorenjske, zdaj svetovalec pri projektu, ki se v kar 85 odstotkih

financira iz evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. V okviru projekta so tako za pridelavo ekoloških semen že usposobili osem kooperantov, organizirali so strokovno svetovanje in nadzor, v Čebelar-skem centru v Lescah pa vzpostavili potrebno infrastrukturo, to je

hladilnico, v kateri semena hranijo, ter razkuževalnico semen. Semen fižola in graha, ki jih pridelujejo, za zdaj še ne prodajajo, delijo jih kot protokolarna darila ter razdeljujejo med vrtničarje, je povedal Ščavničar.

Dr. Maja Kolar, ki skupaj z dr. Marijo Gregori in

dr. Darjo Kocjan Ačko vodi strokovni del projekta, pravi, da se je prav aktivna podpora kmetom kooperantom na terenu izkazala kot ključna za uspešno pridelavo ekoloških semen. »Ekološko kmetijstvo ni samo odsotnost fitofarmaceutskih sredstev in mineralnih gnojil, ampak je način kmetovanja, ki podpira in upošteva celoten agroekosistem in se v današnjem sprememb polnem času kaže kot eden bolj ustreznih za našo prihodnost,« ob tem poudarja dr. Kolarjeva. »V ekološkem načinu kmetovanja se po zadnjih podatkih uporablja več kot devetdeset odstotkov semen, pridobljenih iz konvencionalnega žlahtnjenja. Naše izkušnje pa tudi izkušnje, pridobljene v tujini, pa kažejo na to, da se takšna semena v ekološkem kmetijstvu ne obnesejo dobro. Dobro se obnesejo stare sorte, ki so pridelane v lokalnem okolju.«

ZAVAROVALNICA TRIGLAV SVETUJE

Še posebej so ranljiva majhna in srednja podjetja

Kaj storiti, če ob zagonu računalnika kar nenkrat nimate dostopa do svojih dokumentov ali vaše procesne enote meljejo nenavdno dolgo? Kaj pa, če ste odkrili krajo osebnih podatkov svojih zaposlenih ali strank? Z zavarovanjem kibernetne zaštite vam je na voljo 24-urna asistenčna pomoč.

Strokovnjaki za kibernetno varnost pravijo, da se mnogokrat zgodi, da ob nastanku kibernetnega varnostnega incidenta nastopi panika. Zaposleni ne upoštevajo protokola ravnanja, če ga podjetje sploh ima. Nenadzorovana dejanja pa utegnejo povzročiti še več škode od samega kibernetnega incidenta.

Če imate sklenjeno zavarovanje kibernetne zaštite pri Zavarovalnici Triglav, se preden ukrepate, obrnite na Triglav asistenco. Pokličete jo lahko 24 ur na dan 7 dni na teden vse dni v letu na telefonsko številko 080 2864, iz tujine pa +386 2222 2864.

Zavarovalnica zavarovancem v okviru asistenčne pomoči v sodelovanju z IT forenziki, specialisti za krizno vodenje ter pravniki omogoča: odziv na incident, določitev prednostnih ukrepov in oceno obsega incidenta, vzpostavitev delovanja sistemov ter pripravo analize primera.

Zavarovanje kibernetne zaštite poleg asistenčne pomoči obsega 4 osnovna kritja:

- odziv na incident,
- stroški ponovne vzpostavitve sistema,
- odgovornost za kršitev zaupnosti in zasebnosti ter
- odgovornost za omrežno varnost.

K temu je mogoče priključiti še 3 dodatna kritja:

- obratovalni zastoj,
- kibernetno izsiljevanje in
- kibernetni kriminal.

Zavarovanje kibernetne zaštite predstavlja pomembno zaščito predvsem za majhna in srednja podjetja. Ta so tarča kibernetnega kriminala v več kot polovici poskusov. Kibernetni napadalci namreč vedo, da imajo majhna in srednja podjetja manj virov za zaščito komunikacijsko-informacijske tehnologije.

Da bi možnost za povzročitev škode sebi in drugim čim bolj zmanjšali, upoštevajte naslednje nasvete:

- Redno posodablajte operacijski sistem in nameščene aplikacije.
- Na elektronske naprave namestite zanesljive protivirusne programe in jih posodablajte. Poskrbite za požarni zid in sistemske konfiguracije.
- Na računalnike in mobilne telefone nameščajte le programsko opremo, ki jo potrebujete za opravljanje svojih nalog, in to z ustreznimi licencami.
- Zaposleni v podjetju naj uporabljajo močna gesla, ki naj bodo za različne račune različna. Gesla redno menjavajte. Kjer lahko, uporabljajte dvojno avtentikacijo.
- Poskrbite za varnost brezžične povezave: na usmerjevalnikih (routerjih) spremenite tovarniške nastavitve, uporabite napredne varnostne protokole (WPA2 z AES-kodiranjem) in ločite omrežji za obiskovalce in za zaposlene.
- Oddaljeni dostop do omrežja organizacije naj imajo le tisti zaposleni, ki to zares potrebujejo. Uporabljajte naj varno povezavo (VPN), požarni zid in dvojno avtentikacijo.
- Človeški dejavnik je najšibkejši člen v verigi. Zato ne zanemarite izobraževanja zaposlenih.

Več o kibernetni varnosti in zavarovanju kibernetne zaštite pa si lahko preberete na strani vsebovrednosti.triglav.si.

Poskrbite za varnost na spletu pri vašem poslovanju.

Zavarovanje kibernetne zaštite za podjetja

Vse bo v redu.

triglav

www.triglav.si

Zlati ključ Podonavja

Na mednarodnem srečanju 8. donavski poslovni forum je blejski župan Janez Fajfar prejel priznanje zlati ključ Podonavja.

Na osmem donavskem poslovnem forumu je blejski župan Janez Fajfar prejel priznanje zlati ključ Podonavja.

Omenjeno mednarodno priznanje se podeljuje za dobre rezultate pri razvoju lokalne samouprave in za mednarodno sodelovanje na področju regije. V obrazložitvi nagrade je med drugim zapisano: »To je priznanje za odprta mesta, občine in lokalne samouprave, za toleranco, sobivanje, za odprto roko za sodelovanje, za projekte, ki povezujejo ...«
Organizatorji foruma, ki je bil 3. oktobra v Novem Sadu, s tem ključem odpirajo vrata za prihodnje sodelovanje. Donavski poslovni forum je mednarodna manifestacija, ki je letos že osmič potekala pod okriljem Gospodarske zbornice Srbije, vojvodinske vlade in mesta Novi Sad, evropskega združenja za teritorialno sodelovanje TERIS, ki ima sedež v Sloveniji, in z Institutom evropskih regij iz Salzburga.

Gradnja medgeneracijskega centra po načrtu

Občina je za medgeneracijski center na Selišah že pridobila gradbeno dovoljenje, graditi naj bi začeli v prihodnjem letu.

Medgeneracijski center Bled bo zaokrožil novo podobo Seliš, saj bo območju dodal vsebine, ki so potrebne predvsem za kakovost življenja domačinov. Tam bo dnevni center za varstvo starejših, prostori za delavnice in druge aktivnosti na področju medgeneracijskih dejavnosti, nova knjižnica, muzej vezenin, večnamenski prostor ...
Občina Bled je za gradnjo že pridobila gradbeno dovoljenje, tako da načrtuje začetek gradnje v prvih mesecih prihodnjega leta. Medgeneracijski center bo zaokrožil novo podobo Seliš, dela Bleda, ki je po propadu podjetja Vezanine tudi sam začel propadati. Seliše bodo tako z večstanovanjskim objektom, oskrbovanimi stanovanji Pokojninskega sklada, trgovskim centrom, Infocentrom Triglavsko roža in z neposredno bližino vrtca in šole postale kraj srečevanja in aktivnega preživljanja prostega časa predvsem za domačine. Bled tako dobiva novo središče, kjer se bo lahko odvijalo družabno in društveno življenje, center bo skupaj s knjižnico in muzejem prostor za kulturne prireditve in podobne dogodke, s svojo ponudbo bo občankam in občanom vsekakor dvignil kakovost življenja.

Zdaj čakajo na državo

Pri gradnji južne razbremenilne ceste je občina naredila vse, kar je bilo v njeni moči, zdaj je na potezi država.

Južna razbremenilna cesta je za Bled ključnega pomena, pri tem pa je Občina Bled storila vse, kar je bilo treba: sprejela potrebne prostorske dokumente in pomagala pri odkupu zemljišč, javne razgrnitve so opravljene in zaključene, zdaj Bled čaka na državo.
Popolnoma nerazumljivo in nesprejemljivo, predvsem pa neodgovorno do Bleda, občank in občanov, vseh prebivalcev Slovenije ter naših gostov je, da se vse skupaj vleče kot jara kača. Na Bledu smo zasičeni z obljubami, da tokrat pa res bo, medtem pa se na račun prometa niža kakovost življenja, v nevarnosti je Blejsko jezero, po regionalni cesti skozi središče Bleda in v neposredni bližini jezera se v Bohinj in nazaj valijo kolone tovornjakov, da o tem, kakšne volje gost po tem, ko se nekaj ur cijazi skozi Bled, pride v Bohinj, sploh ne govorimo. Prometna varnost na Bledu je zaradi neizgrajene obvoznice precej slabša,

Južna razbremenilna cesta: občina je naredila vse, čakamo na državo!

kot bi lahko bila, kakovost življenja domačinov pa prav tako. Še letos junija je ministrica Alenka Bratušek s svojo ekipo dala jasno zavezo, da bo gradnja potekala fazno in da se prva faza začenja že konec leta ali v začetku prihodnjega. Na

Bledu poudarjajo, da ko bosta zgrajena krožišče v Betinu in prvi del obvoznice, torej vkopani del mimo Alpskih blokov do Ribenske ceste, se samo s to potezo v trenutku reši tri tisoč ljudi! Potrpljenje Blejcev gre h koncu.

Ponovno med sto najbolj zelenimi

Na srečanju zelenih destinacij sveta, ki ga je letos na Hrvaškem organizirala nizozemska nevladna organizacija Green Destinations.org, se je Bled ponovno uvrstil med sto najbolj zelenih destinacij sveta. Letošnja nagrada je bila podeljena za odgovoren odnos do turizma.

Bled je prepričal s številnimi projekti, majhnimi koraki, s katerimi stopa po svoji trajnostni poti. Letošnji poletni avtobusi

za en evro so prepeljali več kot 26.000 potnikov in s tem s cest umaknili 13.000 vozil. Projekt Zero waste ali Na poti do

družbe brez odpadkov je na letošnji konferenci požel še posebej veliko zanimanje, prav tako prvi zero waste hotel v Sloveniji, hotel Ribno, ter vrsta ukrepov za zaščito jezera, od akcije Vprašaj me, sem domačin do pitnikov okoli jezera in veganske sončne kreme v Grajskem kopališču.
Zanimanje je požel tudi projekt Izbrano z Bleda oziroma Bled Local Selection, s katerim Turizem Bled spodbuja domačine, ki se ukvarjajo s pridelavo hrane, z rokodelskimi obrtni in podobnim, da ostanejo doma in da svoje izdelke predstavljajo in prodajajo turistom. Turizem namreč seveda ni samo prodajanje namestitvev, pač pa mnogo več.
Trajnostna mobilnost na Bledu se bo prihodnje leto nadaljevala z razvojem e-mobilnosti, Turizem Bled pa bo letos decembra uvedel zimski avtobus, ki bo dnevno goste z Bleda vozil na Pokljuko, v Bohinj oziroma na Vogel, na Krvavec in v Kranjsko Goro.

Bled se je ponovno uvrstil med sto najbolj zelenih destinacij sveta.

Prenovljena spletna stran bled.si

Turizem Bled je na podlagi razpisa Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo za razvoj digitalnega komuniciranja za vodilne destinacije na novo postavil spletno stran bled.si.
Na podlagi ponudb je bila za delo izbrana družba Arctur. Posodobili so fotografsko gradivo in besedila, spletna stran je z vsemi ključnimi besedili na voljo v slovenskem, angleškem, italijanskem, nemškem, francoskem in madžarskem jeziku. Spletna stran pa ni zaključena, razvijala se bo naprej. Bled.si je osrednja spletna stran Bleda, kjer so na voljo vse informacije o destinaciji, tudi o nastanitvah in prireditvah, ter splošne informacije o Bledu.

Prenovljena spletna stran bled.si

Vse večja kadrovska stiska

1. stran

»Ti se zato raje odločajo za delo v drugih panogah, v domovih pa se več kadrovska luknja, ki še dodatno zaostre pomanjkanje zmogljivosti na področju skrbi za starejše. Ukrepiti bi morali že včeraj, vsako nadaljnje odlašanje pa bo v razmerah, ko se starajo ne samo naši stanovanjci, ampak tudi naši zaposleni, vodilo v katastrofo,« je še dejal Jaka Bizjak.

V skupnosti navajajo, da je bila lani uspešna le polovica razpisov za bolničarje negovalce in delovne inštruktorje, za dietne kuharje in za varuhe, le nekaj več pa za čistilke, pomočnike dietnega kuharja in gospodinje oskrbovalke. Letos se je problematika še poslabšala, zlasti nezavidljive so razmere v osrednjem in zahodnem delu Slovenije ter ob meji z Avstrijo. Pristojni ministrstvu neuspešno opozarjajo na zaostrovanje razmer, predlagali so sprejem ukrepov, s katerimi bi deficitarna delovna mesta postala privlačnejša za

iskalce zaposlitve. Menijo, da zgolj z domačimi delavci ne bodo mogli v celoti pokriti kadrovskega pomanjkljaja, zato predlagajo olajšanje zaposlovanja tujih delavcev z omilitvijo neživljenjskih določb o zahtevani ravni znanja jezika in drugih nesmiselnih birokratskih omejitev. Razmisliti velja tudi o spremembi kadrovskega normativa, da bi v domovih lahko zaposlovali več ljudi, ki bi se opravi priučili ob delu.

Čakalne vrste za pomoč na domu

Kakšno je stanje na Gorenjskem, smo poizvedeli v treh domovih starostnikov. V Domu upokojencev Kranj na vprašanje, ali bodo zaradi pomanjkanja kadra morda prisiljeni zmanjševati celo nastanitvene zmogljivosti, pravijo, da jim za zdaj uspe nadomestiti kader. »Najteže je za pomoč na domu dobiti oskrbovalke, zato pri pomoči na domu nastajajo daljše čakalne vrste. Kapacitet v domu pa nam še ni treba

zmanjševati,« pravijo v Kranju, kjer poleg socialnih oskrbovalk najbolj manjka bolničarjev negovalcev in kuharjev, zaradi novih kompetenc pa je pričakovati tudi pomanjkanje diplomiranih medicinskih sester. Razpisane za deficitarne poklice ves čas ponavljajo, a so žal prijave ustreznih kandidatov redke, prijavljeni pa imajo številne omejitve, od nedokončane šole, jezika, zdravstvenih omejitev. »Največji problem pa so nizka plača, težko delo in neugoden delovni čas,« navajajo v Domu upokojencev Kranj, kjer si ob pomanjkanju osebja pomagajo na različne načine, od vključitve v različne programe zaposlovanja do šolnin za deficitarne poklice in zaposlovanja kandidatov z nedokončano izobrazbo, ki jih interno usposobijo za delo in jih do dokončanja zaposlijo za določen čas. So pa tudi učna baza za Ljudsko univerzo Kranj za praktični del poklica socialni oskrbovalec in tudi na ta način dobivajo kadre za pomoč družini na domu.

Odvračata jih težko delo in nizka plača

»Trenutno v smeri zmanjševanja kapacitet nismo razmišljali, ker kljub pomanjkanju kadra z izjemno zavzetostjo vseh zaposlenih in dodatno pripravljenostjo zaposlenih do dela še obvladujemo stanje. Vprašanje pa je, kako se bo situacija nadaljevala in seveda pričakujemo sistemski pristop države k tej problematiki. Najbolj manjka zdravstveno negovalnega kadra, to je bolničarjev negovalcev (sploh ni več vpisa za ta poklic niti več prekvalifikacij preko Ljudskih univerz!) in srednjih medicinskih sester. Kljub stalnim objavam razpisov za nedoločen čas ustreznih kandidatov ni. Manjka tudi kandidatov za bolniške strežnice, delavke v službi prehrane (kuhar, pomočnik dietnega kuharja). Na razgovorih kandidati tudi jasno odklonijo zaposlitev, ker niso pripravljeni delati v neenakomernem delovnem času, ob sobotah, nedeljah, praznikih,

moti jih večizmensko delo ter seveda nizko plačilo,« pa na vprašanja odgovarja Silva Košnjek, direktorica Centra slepih, slabovidnih in starejših v Škofji Loki, kjer jim je doslej še uspelo pokriti zaposlitve za nedoločen čas, velik problem pa nastaja pri zaposlitvah za čas nadomeščanja, saj imajo starejši kader, kjer se pogosto pojavljajo dolgotrajne bolniške odsotnosti. Ob pomanjkanju osebja si pomagajo z dijaki na praksi, pravniki, s študentskim delom, vendar je tudi tu opazen velik upad kandidatov.

V Domu Petra Uzarja v Tržiču prav tako še ne kaže, da bi morali zmanjševati nastanitvene zmogljivosti. Da se tudi pri njih kadrovski deficit pojavlja pri bolničarjih negovalcih, pravi direktorica Karmen Arko, o uspehu pri javnih razpisih pa: »Imeli smo kar nekaj javnih razpisov in vedno smo dobili odziv z ustreznim kadrom, kar je posledica aktivnega iskanja kadra. Tudi v primerih, ko pride do izpada osebja, si zagotovimo zadostno število kadra, in sicer z optimalnim razporejanjem kadra, s povečanim obsegom dela, z delom upokojencev in s študentskim delom.«

Dobrodelna tombola za mladega tetraplegika

Železniki – Župnije Selške doline pod okriljem Karitas Železniki in Selca vabijo na tradicionalno, že 28. dobrodelno prireditev s tombolo, ki bo v nedeljo, 10. novembra, ob 15. uri v Športni dvorani v Železnikih. Kot so sporočili organizatorji, bodo letošnji izkupiček namenili Aljoši Habjanu, mlademu tetraplegiku iz Selc. Poškodovan se je junija letos pri skoku na glavo v morje. Z zbranim denarjem mu želijo pomagati pri nujnih prilagoditvah doma, ki bodo prispevale k samostojnejšemu življenju.

Odprtje prenovljene Glavne ceste v Naklem

Naklo – Zaradi slabega vremena je odprtje prenovljene Glavne ceste v Naklem predstavljeno z danes na jutri, v soboto, 9. novembra, ob 14. uri. Odprtje bo ob novem krožišču pred restavracijo Bolero in podjetjem Termeh Naklo. V kulturnem programu bodo sodelovali Folklorna skupina (FS) Podkuca, FS Društva upokojencev (DU) Naklo, Moto društvo Oldtimer Naklo, Konjensko društvo Naklo in kolesarji DU Naklo.

SREDNJA
TEHNIŠKA
ŠOLA

ŠOLSKI CENTER KRANJ

Robotkov dan

DAN ODPRTIH VRAT SREDNJE TEHNIŠKE ŠOLE

četrtek, 28. november 2019, od 16.45 do 19.30 ure

Si osnovnošolec, te zanima tehnika ... obiži naše delavnice.

Izdelava robota Otto, svetlobni efekti v ritmu glasbe (light show), izdelava mojega prvega radia, programiranje, varjenje ... <http://robotkovdan.sckr.si>

Kje: Šolski center Kranj, Kidričeva cesta 55
Prijava: => za osnovne šole: klavdija.stropnik@sckr.si
=> posamezne prijave: <http://robotkovdan.sckr.si>

0 Triglavskih jezerih spet v Radovljici

◀ 1. stran

»Že pred uveljavitvijo Zakona o Triglavskem narodnem parku je veljal Odlok o razglasitvi Doline Triglavskih jezer za narodni park pod imenom Triglavski narodni park na podlagi Zakona o narodnih parkih, ki ga je sprejela ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije. Sodišče je navedlo, da citirani predpisi nimajo značaja posamičnega oziroma posebnega akta o razglasitvi naravne znamenitosti, kot to terjajo določbe Zakona o ohranjanju narave,« so še povedali na upravnem sodišču in dodali, da je Vlada RS že leta 2000 glede reševanja zadev denacionalizacije na območju Triglavskega narodnega parka odločila, da je Upravna

sodišče kot ministrstvo za okolje in prostor pojasnili, da Triglavska jezera ne morejo biti predmet vračila v naravi. »Sodišče je zavzelo stališče, da je javno dobro, kamor nedvomno sodijo tudi jezera, izvzeto iz pravnega prometa in zato ne more biti predmet vračila v naravi.« Enako je tudi stališče ministrstva za okolje in prostor: »Nepremičnine, ki so v naravi jezera in slapovi in ki torej kot vodna zemljišča predstavljajo naravno javno dobro, tudi po navedeni sodbi ne morejo biti predmet vračila v naravi, ker so izvzeta iz pravnega prometa. Ne velja pa to za ostale nepremičnine, ki nimajo statusa vodnih zemljišč oziroma ne predstavljajo naravnega javnega dobrega in tudi niso s konkretnim aktom po-

»Sodišče je zavzelo stališče, da je javno dobro, kamor nedvomno sodijo tudi jezera, izvzeto iz pravnega prometa in zato ne more biti predmet vračila v naravi.«

enota Radovljica pristojna za reševanje zadev, razen če so bile posamezne nepremičnine zavarovane s posamičnim individualnim aktom.

Na Upravni enoti Radovljica sodbe še ne morejo komentirati, ker se še niso seznanili z vsemi podrobnostmi, sta pa tako upravno

sebej zavarovane kot naravne znamenitosti, ampak se zgolj nahajajo na območju TNP. V izpodbijani odločbi navedene nepremičnine niso bile ustrezno razmejevalne, kar je tudi eden od razlogov za odpravo navedene odločbe,« so sodbo še komentirali na ministrstvu.

Izzivi postavtomatizirane prihodnosti

Bled – IEDC – Poslovna šola Bled danes gosti tradicionalni mednarodni predsedniški forum, ki se ga vsako leto udeležuje okrog dvesto voditeljev iz regije. Na forumu, ki ga pripravljajo pod naslovom Po umetni inteligenci: kako bosta nevroznanost in biologija spremenili svet in kako naj se voditelji pripravijo na to, bodo osrednjo pozornost namenili novim področjem znanosti, ki spreminja našo sedanost in prihodnost. Osrednji govorec bo svetovno znani strokovnjak za nevroznanost in umetno inteligenco dr. Dominique Turcq, ki bo predstavil izzive postavtomatizirane prihodnosti, vpliv nevroznanosti in biologije na naše življenje in kako se lahko voditelji pripravijo na takšne spremembe. »Neuroznanost in biologija bosta postali področji razvoja prihodnosti. Posebej nevroznanost bo vplivala na sprejemanje odločitev in pripomogla k zmanjševanju števila napačnih odločitev,« je izhodišče svojega predavanja predstavil Dominique Turcq.

Dan slovenskih bančnikov

Predoslje – Združenje bank Slovenije vsako leto pripravi na Brdu pri Kranju že tradicionalni Dan slovenskih bančnikov, vsakič z aktualnimi bančnimi temami. Letošnje srečanje poteka danes, v petek, tema je Vpliv denarne politike na makroekonomske politike in finančni sistem. Zbranim bančnikom bo spregovoril tudi Boštjan Vasle, guverner Banke Slovenije.

V regiji povezani že deset let

Letos je minilo deset let od ustanovitve Gasilske zveze Gorenjske, ki združuje deset gasilskih zvez s 127 prostovoljnimi gasilskimi društvi, v katerih deluje 4500 operativnih gasilcev.

SIMON ŠUBIC

Tržič – Sodelovanje, povezanost, sloga, tovarištvo. Te besede je bilo v torek zvečer najpogosteje slišati z govorniškega odra kulturnega centra v Tržiču, kjer je potekala svečana akademija ob desetletnici Gasilske zveze (GZ) Gorenjske. Poleg najvišjih predstavnikov gasilske organizacije v državi in regiji so se je udeležili tudi ministra za notranje zadeve in obrambo Boštjan Poklukar in Karl Erjavec, državna poslanka Mateja Udovč, župani, gasilski gostje iz Avstrije ... Ob tej priložnosti je izšla kronika prvih deset let gorenjske gasilske zveze, podelili pa so tudi priznanja 26 posameznikom.

»Ko gre za zaščito in reševanje, smo vsi eno. Gasilci, reševalci, policija in tudi vojska, tedaj vsi dihamo skupaj, rešujemo življenja in premoženje,« je poudaril minister Erjavec v slavnostnem govoru. »Vaša regijska gasilska organiziranost je izjemnega pomena. Kot minister za obrambo odgovorno trdim, da sodelovanje v gasilski organizaciji na različnih ravneh poteka zelo dobro. Če bi tako potekalo vse v naši državi, mislim, da bi bili kot država še bolj uspešni,« je dodal. Izrazil je zadovoljstvo, da bo v proračunu za 2020 za področje zaščite in reševanja na

Med prejemniki priznanj Gasilske zveze Gorenjske, ki sta jih podeljevala predsednik in poveljnik Jože Derlink (na sredini) in Tomaž Vilfan (desno), je bil tudi notranji minister Boštjan Poklukar. / Foto: Gorazd Kavčič

voljo več denarja, in poudaril, da bodo sofinancirali nakup avtolestve za vso regijo v višini 350 tisoč evrov in ureditev regijskega poligona na Jesenicah.

Gasilska zveza Gorenjske sicer združuje deset gasilskih zvez v regiji, ima 127 prostovoljnih gasilskih društev z 21.500 člani, med katerimi je 4500 operativnih gasilcev. Ustanovili so jo 18. junija 2009 v Kranju, kot prvo regijsko zvezo v državi. Kot zanimivost: njenega prvega predsednika Jožeta Smoleja je določil žreb, saj je na volitvah prejel enako število glasov kot protikandidat Janko

S. Stušek. Prvi poveljnik je postal Milan Dubravac.

»Na začetku stoletja je bila aktualna tema slovenske politike, kako državo razdeliti na pokrajine in koliko naj jih bo. Obstajale so možnosti razdelitve Slovenije na od dve do dvanajst pokrajin, GZ Slovenije je tudi že izdala navodila, da bi se gasilske regije oblikovale v mejah pokrajin. Slovenska politika se na koncu ni mogla dogovoriti o številu pokrajin, saj so bili interesi zelo različni. Gorenjski gasilci so bili kljub temu odločeni, da se organizirajo kot gasilska zveza zaradi lažjega poslovanja in možnosti

kandidature na razpise za dodelitev sredstev,« je poudaril zdajšnji predsednik regijske zveze Jože Derlink. Z ustanovitvijo regijske zveze se je gasilska dejavnost na Gorenjskem, predvsem usposobljenost in oprema v društvih, dvignila na višjo raven, je še dejal Derlink in poudaril: »Tudi v prihodnje se bomo trudili, da bomo aktivni na vseh področjih in sodelovali na velikih projektih, predvsem pa na najboljši način skrbeli za varnost prebivalcev.« Regijski poveljnik je od lani Tomaž Vilfan, sicer v. d. direktorja Gasilske reševalne službe Kranj.

Novosti v Komunalni Kranj

Kranjski mestni svetniki so na sredini seji sprejeli vrsto odlokov, med njimi tudi o organiziranosti Komunale Kranj in javno-zasebnem partnerstvu za koncept električne mobilnosti.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Sredina seja kranjskega mestnega sveta se je začela z zaključkom oktobrske, župan Matjaž Rakovec pa se je najprej opravičil svetnikom, saj obravnavana točka glede pogodbe o svetovanju in informiranju z Miranom Šubicem ni bila pravilno zaključena. Predlagal je nov sklep, ki se glasi, da so se svetniki seznanili s pogodbo in priloženimi gradivi ter da iz mnenja Skupne službe notranje revizije Kranj izhaja, da ni podane nezakonitosti in neupravičenega trošenja proračunskega denarja. Župan Rakovec je hkrati povedal, da pogodbe z Miranom Šubicem,

ki je sklenjena do konca letošnjega leta, ne bodo več podaljšali. Svetniki so nato glasovali za predlagani sklep.

Na predlog Komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja so svetniki Dragu Zalarju, Mateji Zuka-

tako pa so pozitivno mnenje dali Staši Sitar in Diani Šumenjak, ki sta kandidatki za ravnateljico Vzgojnega zavoda Kranj.

Svetniki so v prvi obravnavi sprejeli tudi odlok o Občinskem podrobnem pro-

Svetniki so se seznanili tudi z razlago prostorskega načrta Avtobusni terminal, ki pomeni osnovo za pridobitev novih parkirnih mest na območju nekdanje kotlovnice, kar bo bistveno razbremenilo parkirno stisko na območju Zlatega polja.

novič, Gašperju Strniši, Matiji Horvatu in Luciji Rakovec dali pozitivno mnenje h kandidaturi za ravnateljico oziroma ravnateljico Osnovne šole Orehek Kranj, prav

storskem načrtu za območje kanjona Kokre ter osnutek odloka o javno-zasebnem partnerstvu za vzpostavitev koncepta električne mobilnosti v občini. »S tem bomo

zmanjšali onesnaženje v občini,« je povedal župan Matjaž Rakovec. Prav tako so svetniki sprejeli predlog odloka o ustanovitvi in organiziranju podjetja Komunala Kranj, ki je bil umaknjen z oktobrske seje.

»S tem se bo še poudarila vloga upravljavcev in nadzornikov. Na eni strani je svet ustanovitelj, ki ga sestavljamo vsi župani, na drugi strani pa nadzorni svet, v katerem bodo od devetih članov kar štirje z Mestne občine Kranj,« je poudaril župan Rakovec.

Svetniki so poleg drugih odlokov sprejeli odlok o pravih cestnega prometa ter – z dodanim amandmajem – tudi odlok o izbiri in sofinanciranju dejavnosti letnega programa športa. Svetniki so sprejeli tudi predlog amandmaja glede javnega zavoda Gorenjski muzej, ki se mu priključuje tudi Galerija Prešernovih nagajencev, ki je bila sedaj vključena v Zavod za turizem in kulturo Kranj.

Za brežini zmanjkalo denarja

Zaradi dodatnih del in pomanjkanja državnega denarja se bo sanacija dveh brežin ob regionalni cesti v zgornjem delu Selške doline zavlekla v naslednje leto.

ANA ŠUBIC

Železniki – Gorenjska gradbena družba (GGD) še vedno izvaja sanacijo skalnih brežin na dveh lokacijah ob regionalni cesti v zgornjem delu Selške doline: pri odcepu za Davčo in dober kilometer naprej od Zalega Loga. Obe brežini bi sicer po prvotnih napovedih morali biti sanirani sredi avgusta, a je prišlo do nepredvidenih dodatnih del, ki bodo 685 tisoč evrov vredno investicijo še podražila.

Kot so razložili na direkciji za infrastrukturo, ki financira sanacijo, se je brežina pri davškem mostu izkazala za bolj krušljivo, kot je predvideval projekt, zato so predvideli višjo kamnito zložbo, ki bo podprla tudi obstoječi bunker. Zložba bo predvidoma končana prihodnji teden, nakar bodo odstranili šečasni nasip, ki je potreben za njeno izvedbo, je napovedal Jurij Rutar iz GGD. Ne bo pa (še) prišlo do preplastitve ceste na območju sanacije. »Z direkcije smo bili obveščeni, da so dela zaradi pomanjkanja sredstev ustavljena na obeh lokacijah,« je pojasnil

Brežina ob regionalni cesti nad Zalim Logom bo predvidoma sanirana do konca aprila prihodnje leto.

Rutar. Prihodnji teden bodo tako ustavili tudi sanacijo na lokaciji nad Zalim Logom (pred odcepom za Ravne), kjer je prišlo do zdrsov brežin in s tem dodatnih ukrepov. Kot je dejal, bodo dokončali le še gradnjo kamnite obloge, medtem ko denarja

za 15 metrov dolgo kamnito zložbo, namestitev zaščitnih mrež in asfaltiranje ceste nimajo. Upa, da bo obračun dosedanjih del pokazal, da imajo denar vsaj za odbojne ograje na obeh lokacijah, saj tik ob cesti teče reka. Na direkciji so v zvezi s sanacijo brežine nad

Zalim Logom povedali, da bo treba naročiti še projekt za dodatno varovanje brežine s sidranimi mrežami in podajno-lovilnimi sistemi in ga izvesti v okviru novega razpisa. Predvidevajo, da bodo dela končana do konca aprila prihodnje leto.

Lažje do izbire poklica

SIMON ŠUBIC

Kranj – Številna slovenska podjetja bodo 28. novembra ob 16.30 že četrto leto zapored odprla svoja vrata ter učencem, dijakom, študentom in iskalcem zaposlitve predstavila svoje delo in poklice, ki jih potrebujejo. To bo mladim pomagalo k pravilni odločitvi o nadaljnjem izobraževanju ali glede zaposlitve, poudarjajo na Gospodarski zbornici Slovenije.

Na četrtem dnevu odprtih vrat slovenskega gospodarstva bo obiskovalce sprejelo tudi več gorenjskih podjetij: Adria Tehnika, Genis, Godyear Dunlop Sava Tires, Gorenjska gradbena družba, Gorr, Lotrič, M Sora, Marmor Hotavlje, Mersteel SSC,

Poclain Hydraulics, Pronet, Talisman in Trelleborg Slovenija. Podjetja so predstavljena na www.odkrijsvojtalent.si. Na tej povezavi je tudi že možna prijava na obisk v posamezno podjetje, kjer bodo obiskovalcem podjetje in različne poklice, ki jih opravljajo, tudi tiste manj znane širši javnosti, predstavili zaposleni na neformalen in sproščen način.

V prvih treh letih se je obiskov podjetij po celi Sloveniji udeležilo več kot pet tisoč mladih in odraslih udeležencev. Od tega jih je bilo 96 odstotkov z videnim in slišanim izredno zadovoljnih in so izrazili željo, da bi imeli spet možnost obiskati podjetja, dodajajo na gospodarski zbornici.

Posvet o prihodnosti Evropske unije

Škofja Loka – Pod naslovom Kakšno Evropsko unijo (EU) si želimo državljani bodo o prihodnosti EU spregovorili na posvetu, ki ga v petek, 15. novembra, od 13.30 do 15. ure v Sokolskem domu pripravljajo Občina Škofja Loka, Gimnazija Škofja Loka in Vlada Republike Slovenije. O tej temi se bodo z občani pogovarjali minister za zunanje zadeve Miro Cerar, vodja državne pisarne ter državni minister za evropske in zvezne zadeve in medije Bavarske Florian Herrmann, župan Občine Škofja Loka Tine Radinja, vodja predstavništva Evropske komisije Zoran Stančič in Andrej Miholič iz Predstavništva Evropskega parlamenta ter dijaki Gimnazije Škofja Loka.

O življenju in dosežkih Tomaža Humarja

Gorenja vas – Ob desetletnici smrti alpinista Tomaža Humarja bodo v Planinskem društvu Gorenja vas v nedeljo, 10. novembra, ob 17. uri pripravili predavanje z naslovom Pa samo plezat sem hotu. Spomine na Tomaža Humarja bosta obujala zdravničnica Anda Perdan, ki ga je spremljala na njegovih odpravah, in Viki Grošel, ki je organiziral obe Humarjevi reševanji. Spregovorila bosta o njegovem življenju, plezanju in dosežkih.

Spomin na ponesrečene v plazu

SUZANA P. KOVAČIČ

Podljubelj – Planinsko društvo Iskra Kranj je na praznik, dan reformacije, organiziralo tradicionalni spominski pohod k spomeniku, združenim s planiniskim izletom na Zelenico. S pohodom se spominjajo ponesrečenih dijakov in učiteljev takratne šole IKŠ Iskra, ki jih je januarja 1977, ko so se iz šole v naravi vračali na Ljubelj, pod severnimi ostenji Begunjščice zasul plaz. Kot je povedal udeleženec pohoda Matija Grandovec, vsako leto prinesejo nov venček,

Kljub slabemu vremenu se je nekaj pohodnikov odpravilo do spomenika in naprej na Zelenico.

starega odstranijo in odnesejo v Dom na Zelenici za kurjavo ali v dolino. »Prižgemo svečko, včasih jih je nekaj več, čemur pa se izogibamo. Letos smo prižgali svečko tudi pri spominski plošči graničarju nekdanje JLA le nekaj korakov naprej. Ob zaključku smo malce potihnili, tako kot je to običaj, zatem pa nas je čakalo še nekaj malega poti do planinskega doma. Med udeleženci pohoda smo bili vsaj trije učenci nekdanje IKŠ in en učitelj (že v pokoju) sedanjega Šolskega centra Kranj,« je povzel Grandovec.

Prehod Merkurja prek Sončeve ploskve

Kamnik – V ponedeljek, 11. novembra, bomo pričela redkemu astronomskemu dogodku – prehodu Merkurja prek Sončeve ploskve, ob čemer člani Raziskovalno astronomskega krožka Gimnazije in srednje šole Rudolfa Maistra Kamnik in Astronomskega društva Komet iz Kamnika pripravljajo javno opazovanje pred kamniško gimnazijo. »Merkur se bo med Zemljo in Soncem 'znašel' ob 13. uri in 35 minut. Celoten prehod traja skoraj pet ur in pol, pri nas pa bo viden slabe tri ure, do 16.33, nato pa bo Sonce pri nas že zašlo za obzorje. Naslednji tovrsten dogodek bo spet 13. novembra 2032,« pravi mentor krožka Lojze Vrankar, ki na opazovanje vabi širšo javnost. Obiskovalci bodo dogodek lahko opazovali s pomočjo projektorjev za opazovanje Sonca, daljnogledov, s teleskopi in solarnim teleskopom.

Srečanje za prostovoljce

Žiri – V Občini Žiri bodo v sodelovanju z Inštitutom Antona Trstenjaka za gerontologijo in medgeneracijsko sožitje v torek, 19. novembra, ob 16.30 pripravili informativno srečanje za usposabljanje prostovoljcev za zdravo staranje in medgeneracijsko sožitje. Prijave zbirajo do torka, 12. novembra, po prijavi pa bodo udeležencem sporočili tudi natančno lokacijo srečanja. Srečanje je namenjeno vsem, ki so pripravljene eno uro na teden nameniti druženju s starejšimi ljudmi ali v svojem kraju narediti kaj konkretnega za bolj zdravo in lepše staranje, kot je udeležba v programu za preprečevanje padcev v starosti, prostovoljsko voziti starejše po opravih z občinskimi vozilom ter družabniško pomagati ali obiskovati starejše v kraju, so pojasnili na občini.

Na naši bencinski črpalki
Shell Tankstelle, A-9586 Brnca/Fürnitz,
samo nekaj minut od Korenskega sedla,
zaposlimo za polni delovni čas

SODELAVCA m/ž
(TANKSTELLENMITARBEITER)

Potrebno je osnovno znanje nemščine.
Mesečna plača najmanj 1750 evrov bruto.

Dodatne informacije:
0043 660 408 98 54, ga. Siposne

Lahko pa se nam javite tudi po e-pošti:
shell80387@shellstationen.at

Priložnost v Avstriji!

Stenski paneli namesto enostavnih ploščic! Od leta 2014 se podjetje VitaMonte ukvarja s popolnoma novim sistemom prenavljanja kopalnic. Hitro, učinkovito in vrhunsko. Dvema novima sodelavcema nudimo izjemno dobri delovni mesti:

- vodovodni inštalater m/ž (Installateur/Installationsmitarbeiter)
- mizar za montažna dela m/ž (Tischler/Allround-Montageprofi)

Mesečna plača 1900–2500 evrov, 14-krat letno (odvisna od kvalifikacije). Prosimo, javite se nam v nemščini na:

 bewerbung@vitamonte.at
VitaMonte GmbH, 5531 Eben / Pongau
www.vitamonte.at T:+43 6458 20125

Gradnja parkirišča P+R Kamnik

Kamnik bo do konca leta dobil prvo parkirišče P+R, ki ga občina ureja ob končnem železniškem postajališču Kamnik Graben.

JASNA PALADIN

Kamnik – Kamnik je v zadnjem obdobju doživel pomembne spremembe na področju trajnostne mobilnosti; gradijo se nove peš površine in kolesarske povezave, vzpostavljen je bil sistem izposoje električnih koles, postavili so nekaj polnilnic za električne avtomobile, v teh dneh pa je občina začela realizacijo še enega ukrepa trajnostne mobilnosti – vzpostavitev parkirišča P+R Kamnik ob Tunjiški cesti, neposredno ob končnem železniškem postajališču Kamnik Graben.

Gre za prvo parkirišče P+R v občini, ki bo opredeljeno kot vozlišče za nadaljevanje poti

predvsem dnevnih migrantov v Ljubljano. Parkirišče bo namreč omogočilo parkiranje osebnih avtomobilov in koles ter prestopanje na javni potniški promet – vlak. Območje bo urejeno s 37 parkirišči za osebna vozila, štirimi parkirišči za invalide, štirimi parkirišči za polnjenje električnih vozil, desetimi stojali za kolesa, javno razsvetljava in kartomatom za prodajo vozovnic. Pogodbena vrednost del znaša slabih 244 tisoč evrov. Občina Kamnik je za izvedbo projekta uspešno kandidirala na javnem razpisu, zato bo projekt sofinanciran s strani Evropske unije (kohezijski sklad) in Republike Slovenije (Ministrstvo za infrastrukturo).

Parkirišče P+R ob Tunjiški cesti bo uporabnikom predvidoma na voljo že do konca leta.

Za novi jedilnici dobra dva milijona evrov

Občina Domžale bo v prihodnjih dveh letih povečala jedilnici in posodobila kuhinji na osnovnih šolah Domžale in Rodica.

JASNA PALADIN

Domžale – Občina Domžale bo v prihodnji proračun uvrstila tudi dve večji investiciji v osnovni šoli. V OŠ Domžale bodo preuredili kuhinjo in prizidali jedilnico, v kateri bo prostora za 216 sedežev. Investicija je ocenjena na milijon evrov, gradbeno dovoljenje so že pridobili, dela pa bodo začeli v začetku leta 2020. Prav tako nameravajo rešiti prostorsko stisko v jedilnici OŠ Rodica, ki jo bodo

skupaj s kuhinjo prav tako razširili. V prvi fazi je predvidena izgradnja prizidka dodatne jedilnice in preureditev obstoječe jedilnice. V drugi fazi je predvidena porušitev kuhinje in nadomestna gradnja kuhinje in gospodarskega dvorišča na isti lokaciji. Ta projekt je še nekoliko dražji, saj je ocenjen na 1,2 milijona evrov. Tudi to gradbeno dovoljenje občina že ima, gradnjo pa bodo prav tako začeli v začetku prihodnjega leta.

Podjetniški klepet v Komendi

Komenda – V komendskem Špitalu v sredo, 13. novembra, ob 17. uri, pripravljajo podjetniški klepet. Gosta bosta Lojze Lah in Stane Štebe iz Konjenskega kluba Komenda, pogovor pa bo potekal pod naslovom Kako so podjetni Komendčani razvili enega najpomembnejših sejmov v državi.

Še vedno čakajo zagotovila

V Vodichah so organizirali že peti protestni shod, protestniki pa opozarjajo, da jih bodo nadaljevali, dokler se prometna problematika v občini ne razreši.

ALEŠ SENOŽETNIK

Vodice – V torek popoldne se je na Kamniški cesti v Vodichah odvijal zdaj že znan prizor. Občani so na petem protestu s transparenti in prehajanjem prehodov za pešce znova zahtevali začetek gradnje obvoznice.

Kot je povedal vodiški župan Aco Franc Šuštar, v času od prejšnjega protesta, ki so ga pripravili konec septembra, od državnih institucij še niso prejeli nobenih uradnih zagotovil, kdaj bi se lahko zaključilo pridobivanje dovoljenj in bi Dars lahko začel postopek pridobivanja gradbenega dovoljenja. »Neuradno smo izvedeli, da so bile v predhodnem postopku, ki ga izvaja ministrstvo za okolje in prostor, vse ovire odpravljene, kar pomeni, da bi Agencija RS za okolje (Arso) lahko izdal odločbo. Kdaj se bo to zgodilo, težko komentiram, prav tako ali bo Arso zahteval ponovno izvedbo presoje vplivov na okolje ali ne,« je povedal Šuštar.

V primeru, da ponovno poročilo o presoji vplivov na okolje, ki je bilo že pridobljeno, a je nato zaradi neaktivnosti državnih institucij poteklo, ne bi bilo potrebno, se Šuštar nadeja, da bi že v spomladanskih mesecih prihodnjega leta lahko pridobili gradbeno dovoljenje in izbrali izvajalca del. V nasprotnem primeru

Vodičani so znova protestirali

bi se postopki lahko zavlekli še za nekaj let. »Računam na zdravo pamet, saj v prostoru v teh letih ni nobenih novih dejstev razen povečanega prometa. Nevzdržno bi bilo čakati še tri ali štiri leta. Vodiška obvoznica ne bi rešila le težav naših občanov, temveč tudi vseh drugih, ki se iz sosednjih občin vozi jo tu skozi, ter pomagala povezovati štajersko in gorenjsko avtocesto, hkrati pa bi se s tem znebili gneče na izvozu z avtoceste v Vodichah,« je še dodal vodiški župan.

Protestniki sicer obljublajo, da bodo shode nadaljevali, dokler se njihove težave ne razrešijo. »Naslednji shod bo decembra, nato spet januarja in tako naprej.

Vztrajali bomo, dokler bo treba, na občinskem svetu smo namreč sprejeli zavezo s soglasjem vseh svetnikov,« je povedal vodja civilne iniciative in občinski svetnik Brane Bogovič.

Za pojasnila smo zaprosili tudi Arso, kjer so potrdili, da na agenciji teče predhodni postopek, ki je sicer nujen za ceste, daljše od dveh kilometrov. V postopku bodo ugotovili, ali je za vodiško obvoznico treba izvesti presojo vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstveno soglasje ali ne. Na vprašanje, ali lahko Arso pri izdaji okoljevarstvenega soglasja upošteva dejstvo, da je bila presoja vplivov na okolje v preteklosti že izvedena, odtlej pa v prostoru niso

nastala nobena nova dejstva, kar poudarjajo v Vodichah, so odgovorili: »V izdanem, a ne več veljavnem okoljevarstvenem soglasju so bili nosilcu določeni dodatni omilitveni ukrepi, ki jih mora nosilec posega izvesti. V predhodnem postopku pa ne moremo določiti omilitvenih ukrepov za zmanjšanje vplivov posega na okolje.« Dodali so še, da bi v primeru, da bi bila potrebna ponovna pridobitev okoljevarstvenega soglasja, na ministrstvu za okolje in prostor izvedli integralni postopek, kjer bi hkrati s soglasjem tekel tudi postopek za pridobitev gradbenega dovoljenja, koliko časa bi to trajalo, pa ne morejo odgovoriti.

Uredili žarno steno in ploščad

V Komendi so uredili žarne grobove in sanirali ploščad pred mrliško vežico.

ALEŠ SENOŽETNIK

Komenda – V Komendi so v sredo tudi uradno v uporabo predali obnovljeno ploščad in žarno steno. »Pokopališče v Komendi prostorsko ne dopušča širitve. V iskanju rešitev in skupnih razgovorih smo ocenili, da potrebe današnjega časa in prostorska stiska narekujejo ureditev na način, ki je pred nami in bo zagotavljal možnost pokopov po upepelitvi pokojnih v žarni steni,« je povedal komendski župan Stanislav Poglajen.

S sanacijo ploščadi pred mrliško vežico so tako dobili primeren prostor za zadnje slovo od pokojnih, v žarni steni pa 82 novih žarnih niš. Ker so odstranili tudi stopnišče, so pridobili še dodatna štiri žarna polja, je pojasnil Poglajen, ki je oddal, da

Obnovljena ploščad in nova žarna stena na komendskem pokopališču

so se v času poteka investicije dogovarjali tudi s kranjsko enoto zavoda za varstvo kulturne dediščine, saj je

pokopališče v Komendi kulturnovarstveno območje. Investicija je skupaj z DDV stala 275 tisoč evrov, od tega

je dobrih 52 tisočakov prispevala država. Obnovljeno pokopališče je blagoslovil župnik Zdravko Žagar.

zdravje & lepota

Služi zdravju in lepoti

Mojca Zaplotnik Jamnik je znana kranjska kozmetičarka, letos še posebej medijsko izpostavljena, ker je minilo štirideset let, odkar je njen mož Nejc Zaplotnik skupaj z Andrejem Štremfljem osvojil Mount Everest.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Mojca že vse svoje aktivno življenje služi zdravju in lepoti. Najprej je bila medicinska sestra, zdaj pa je že več kot tri desetletja kozmetičarka. Vmes je opravila višješolski študij na fakulteti za šport. Kozmetični salon ima od leta 1987, kjer je najprej delala v okviru popoldanske obrti. Na začetku ji je v salonu kot maser pomagal sin Nejc, nato je delala z eno sodelavko, zdaj pa že vrsto let s kozmetičarkama Katjo in Andrejo. Tudi po upokojitvi pred petimi leti v salonu še naprej dela, kolikor ji omogoča zakonodaja. Mojca Zaplotnik Jamnik ni le znana kranjska kozmetičarka, pač pa jo poznamo tudi kot vdovo legendarnega alpinista Nejca Zaplotnika, ki je pred natanko štiridesetimi leti skupaj z Andrejem Štremfljem osvojil Everest. Na strehi sveta sta stala kot prva Slovenca. Štiri leta pozneje ga je vzel usoden plaz pod himalajskim osemtisočakom Manaslu. Zaradi letošnje obletnice je tudi Mojca medijsko precej izpostavljena. "Na vse to se odzivam s spoštovanjem do Nejca in

vseh fantov, ki so osvajali svetovne vrhove," pravi ob tej priložnosti. Na znamenitega alpinista nas spominja tudi njegova tako rekoč kulturna knjiga Pot, ki je doživela že deset ponatisov in vrsto prevodov, najnovejši so po Mojčinih besedah poljski, italijanski in nemški v Švici. Na Poljskem so jo nedavno predstavili ob podelitvi zlatega cepina. Ob prelomnicah, kakršna je tudi štirideseta obletnica vzpona na Mount Everest, se vračajo tudi spomini. "To je tudi moja družinska zgodovina," pravi Mojca, ki je v kratkem skupnem življenju z Nejcem rodila tri sinove, najmlajšega je izgubila pred nekaj leti. "Lepo nam je, a nekateri segmenti v mojem življenju so bili težki, tako Nejcova in še bolj Jakova smrt ... a ne tako, kot je težko nekaterim, ki trpijo v vojnah, pomanjkanju, begunstvu. Takih preizkušenj marsikdo ne zmore." Kako se je z življenjskimi preizkušnjami spopadla Mojca? "Zelo mi pomaga športna aktivnost. Golf je šport, ki mi je zaposlil um in telo, prek športa z Mišom (sedanjim možem Tomažem Jamnikom, op. avt.) ohranja tudi socialne stike. Pravzaprav se danes z golfom ukvarja vsa

Mojca Zaplotnik Jamnik / FOTO: TINA DOKL

moja družina," pojasni sogovornica. Pa tudi delo je tisto, kar jo ohranja mlado. Vse življenje je delala z ljudmi in tudi delo s strankami v salonu ji je pisano na kožo. Želi jim omogočiti kar najboljše storitve, dojemljiva je tudi za novosti. Pred dvema desetletjema je bila prva, ki je uvedla lasersko odstranjevanje dlak. "Dotlej smo kozmetičarke to delale z epilatorjem, kar je bilo zelo zamudno. Želela sem si aparat, ki bi ploskovno odstranjeval dlake, ne pa vsako

dlačico posebej z vbodom. To je omogočil medicinski laser," pove Mojca, ki svojim strankam zdaj napoveduje storitve s tehnološko prenovljenim laserjem. "Novejši bo postopek odstranjevanja dlačic skrajšal. Doslej je bilo tako, da smo po opravljenem prvem postopku tega čez teden dni ponovili, nato pa znova čez nekaj tednov. Po novem pa najprej opravimo prvi tretma in čez štiri tedne naslednjega, kar bo za moje stranke enostavneje in tudi ceno- vno ugodneje."

Pomoč otrokom v duševni stiski

Če želimo zdravo družbo, moramo poskrbeti za duševno zdravje otrok in mladostnikov, so poudarili na nedavni okrogli mizi.

SUZANA P. KOVAČIČ

Stisk in tudi duševnih motenj pri otrocih in mladostnikih je več, kot jih beleži statistika, in tudi starostna meja otrok s prepoznano diagnozo duševne motnje se niža, so poudarili na okrogli mizi z naslovom Duševno zdravje otrok – stanje, izzivi in nudenje pomoči, ki jo je na Gospodarskem razstavišču pripravila Zveza prijateljev

jeni od staršev, ki zanje preprosto nimajo časa,« je opozoril. Tudi mag. Mateja Štirn, psihologinja iz ISA instituta, ki v vrtcih in šolah vodi projekte, opaža naraščajoč problem medvrstniškega nasilja. »Otrokom je treba dopovedati, da o svojih stiskah sploh spregovorijo,« je poudarila. Dr. Leonida Zalokar, ravnateljica Vzgojnega zavoda Planina, je prepričana, da je vedenjskih in čustvenih motenj pri otrocih čedalje

»V enem primeru sem našela celo 43 strokovnjakov, ki so se ukvarjali z enim otrokom, ta pa je kljub temu pristal pri nas, v zavodu. Prepoznavanje in diagnosticiranje motenj sta pri nas velik problem.«

mladine Slovenije. Bistveno je izboljšati komunikacijo med odraslimi (starši, učitelji ...) in otroki, potrebni so izobraževalni programi za učitelje in druge poklicne profile, ki se ukvarjajo z otroki, pa preventivni programi za otroke, ki zmanjšujejo tveganja za nastanek psihičnih težav, potrebna je tudi celostna in prednostna skrb za duševno zdravje otrok vseh, ki na tem področju oblikujejo politiko. »Dokler politiki ne bodo ugotovili, kaj se dogaja, do korenitih sprememb ne bo prišlo,« je ob dejstvu, da primanjkuje kliničnih psihologov in pedopsihiatrov, povedala predsednica Zdravniške zbornice Slovenije dr. Zdenka Čebašek Travnik.

Nace Breitenberger, ki 27 let svetuje na TOM telefonu, opaža čedalje več stisk otrok, povezanih z nasiljem, tudi medvrstniškim. »Če otrok zaupa svojo težavo TOM telefonu, to pomeni, da nima nikogar drugega, ki bi mu zaupal. V družini so otroci pogosto odu-

več – mnogo več kot tri do pet odstotkov, kot naj bi bilo takih otrok po Gaussovi krivulji. »Ko berem dokumentacijo o otrocih, ki pridejo v naš zavod, se včasih kar zgrozim. V enem primeru sem našela celo 43 strokovnjakov, ki so se ukvarjali z enim otrokom, ta pa je kljub temu pristal pri nas, v zavodu. Prepoznavanje in diagnosticiranje motenj sta pri nas velik problem,« meni Zalokarjeva in dodaja, da odrasli otrokom predstavljajo vzor in da je zelo pomembno, kdo z otroki dela, tako v šolah kot drugih institucijah. »Zelo pomemben je šolski prostor, ki je edini, ki zajame vse otroke,« je dodala. Skrb za duševno zdravje otrok mora biti prednostna, so poudarili govorniki, pri tem pa imamo odrasli ključno vlogo. Slišati je bilo tudi to, da bo že letos v okviru Strategije duševnega zdravja za otroke in mladostnike začelo delovati deset urgentnih psihiatričnih služb v okviru Zdravstvenih domov po Sloveniji.

NAJCENEJŠI LASERSKI POSTOPKI V SLOVENIJI
z MEDICINSKIM LASERJEM

Fotona® 45€

oz. 20€ ZA POSAMEZNO
PODROČJE TELESA

Iz hvaležnosti, da smo bili davnega leta 1999 PRVI salon v SLOVENIJI, kateri je začel izvajati laserske postopke, danes omogočamo VSEM, ki imajo željo po trajni odstranitvi dlačic, pomlajevanju, ... da si to lahko uresničijo.

MOJCA ZAPLOTNIK JAMNIK

Medicinsko Estetski Center Studio Ma
Marija Zaplotnik Jamnik s.p.
Bleiweisova cesta 6, 4000 Kranj
04 202 67 94
www.studioma-kozmetika.si

Ustvarjalni kotiček za otroke

Na pediatričnem oddelku Splošne bolnišnice Jesenice se trudijo, da bi otrokom, ki so v bolnišnici na zdravljenju ali čakajo na pregled pri zdravniku, pregnali dolgčas. Tako so zanje v avli pred oddelkom in ambulantami uredili nov kotiček za ustvarjanje. Za opremo kotička pa potrebujejo pobarvanke, barvice, svinčnike, bloke ... Zato so se odločili, da se bodo po pomoč obrnili na vse, ki bi jim lahko pomagali z omenjenim materialom za ustvarjanje. Vse, ki lahko pomagajo, prosijo, da pokličejo glavno medicinsko sestro pediatrične službe Nino Trifoni, ki se bo z veseljem dogovorila za prevzem.

mari^{fit}

f/Marifitdopolnila

Naredite nekaj
za svoje zdravje.

Javni zdravstveni zavod Mariborske lekarne Maribor, Minašičkova ulica 6, 2000 Maribor

Tudi vaše srce
je mišica.

Izdelek Marifit Koencim Q10 DE je prehransko dopolnilo in ni nadomestilo za uravnoteženo prehrano.

“ Izdelek je primeren tudi za vegetarijance. Brez sladil, arom, laktoze in glutena. Vsebuje vitamina D in E. Vitamin D prispeva k delovanju mišic. Preizkusite Marifit Koencim Q10. ”

 LEKARNE MARIBOR

REFLEKSOTERAPIJA

Stopala moramo spoštovati in jih negovati

Bioterapevtka in refleksoterapevtka Barbara Fajfar iz Čirč pri Kranju pojasnjuje, kako pomembna je skrb za stopala. Zanje in s tem tudi za celo telo lahko učinkovito poskrbimo z refleksoterapijo oziroma refleksno masažo stopal.

MAŠA LIKOSAR

Na stopala zelo radi pozabimo, čeprav skoraj večino časa nosijo celo težo našega telesa. »Prav je, da jim redno posvečamo pozornost – ne le tedaj, ko nas bolijo ali so utrujena, pojasnjuje Barbara Fajfar in dodaja: »Stopala izražajo naš odnos do resničnosti, stanje naše koreninske čakre in naše temelje. Kot dvonožna bitja se zemeljske energije dotikamo s stopali in kot drevo s koreninami z zemljo izmenjujemo energijo. Zato je za nemoten pretok energije po telesu bistvenega pomena dober stik s tlemi.«

Pritisk na refleksne cone

Ena od tehnik, s katero lahko poskrbimo za stopala, je refleksoterapija oziroma refleksna masaža stopal. »Gre za tehniko naravnega zdravljenja in sproščanja psihofizičnega telesa, ki spodbuja krvni obtok in endokrine žleze. Terapija deluje tako na telesni kot energetski ravni,« pravi Fajfarjeva in nadaljuje, da je refleksoterapija energetska masaža, ki temelji na spoznanju, da se vsak del telesa odziva na natančno določeno točko na stopalih in da se s pritiskanjem na te refleksne točke lahko sprosti in uravnesi vse telo. Pri njej se uporabljajo različne tehnike masaže in pritiskov na točno določenem področju stopala oziroma na tako imenovane refleksne cone. Z masažo oziroma pritiskom določenega mesta izzovemo odziv organa ali organskega sistema, ki tej coni pripada. »Refleksoterapija označuje terapevtski proces, pri katerem s pritiskanjem na refleksne cone na stopalih, lahko tudi na dlaneh, obrazu, ušesih, izzovemo refleks, ki preko živčnih, električnih, kemičnih in magnetnih procesov spodbuja mehanizem telesa k samozdravljenju,« zauja refleksoterapevtka.

Preventivna metoda

Refleksoterapija je priporočljiva kot preventivna metoda za vzdrževanje zdravja, terapevtsko pa pomaga pri

Bioterapevtka in refleksoterapevtka Barbara Fajfar

številnih težavah, na primer težavah z žlezami z notranjim izločanjem, hrbtenico, kožo, nespečnostjo, pri živčnosti in mišični napetosti, težavah z zobmi in dlesnimi, zaprtjem, glavoboli, sklepi, zanositvijo, pogostimi prehladi ali enostavno za povečanje odpornosti. Fajfarjeva še pojasni, da refleksna masaža stopal povzroča globoko sprostitvev, razstruplja telo, izboljša

izvaja v obliki refleksne masaže stopal. Tretja oblika je mediteranska refleksna masaža stopal, ki se začne z rožmarinom, nadaljuje z olivnim oljem in zaključí z naravno sivkino kremo, ki ima protivnetne, antibakterijske in protiglivične lastnosti ter stopala pomiri in sprosti.

Refleksna masaža stopal je enostavna in učinkovita tehnika, ki ima malo stran-

Ključno je zavedanje, da je na stopalih sedemdeset tisoč živčnih končičev, prek katerih imamo dostop do celega telesa, zato moramo stopala spoštovati in jih redno negovati.

prekrvitev telesa, zvišuje naravno odpornost, povzroča globok spanec, poživlja energijo, obenem izboljša koncentracijo in mentalne funkcije, povečuje čustveno ravnovesje, stimulira ustvarjalnost in dovezetnost ter izboljšuje medsebojne odnose.

Skupine refleksnih masaž

Refleksno masažo stopal za vse generacije Barbara Fajfar razvršča v tri skupine. Prva je prilagojena refleksna masaža, kjer refleksoterapevtka s stranko skupaj išče vzroke in blokade, ki povzročajo nastale težave. Obenem razloži, kje na stopalu so določene točke za različne organe, in opiše potek same terapije. Če se odločimo za nadaljnje zdravljenje, refleksoterapevtka sestavi prilagojeno terapijo, ki jo pri nadaljnjih obiskih

skih učinkov, zato je uporabna tudi za otroke, starejše, invalide, njena prednost je tudi v tem, da omogoča samomasažo. »Zelo je priporočljiva za ljudi, ki se manj gibajo, kar velja tudi za nekatere starejše, saj je refleksoterapija lahko nadomestilo za gibanje,« pove Barbara Fajfar. Osnov refleksoterapije se lahko nauči vsak in v ta namen Fajfarjeva organizira dvodnevne tečaje refleksoterapije, kjer udeleženci pridobijo osnovno znanje. »Ključno je zavedanje, da je na stopalih sedemdeset tisoč živčnih končičev, prek katerih imamo dostop do celega telesa. Stopala moramo spoštovati in jih redno negovati, zato na tečajih objasnim tudi, kakšen mora biti osnovni odnos do stopal, ki bi ga moral imeti vsak posameznik,« sklene refleksoterapevtka.

ZANIMIVOSTI

Skrbimo za zdravje – umivajmo si roke!

Nujno je, da si temeljito umijemo roke po uporabi stranišča, pred jedjo, po kihanju, kašljanju, brisanju nosu.

URŠA PETERNEL

Aktivnostim ob svetovnem dnevu umivanja rok, ki ga obeležujemo 15. oktobra, so se pridružili tudi na Srednji šoli Jesenice. Dijaki zdravstvene in vzgojiteljske usmeritve so

ljanju, brisanju nosu," so poudarili dijaki, ki so izdelali tudi priponke v obliki rok s sporočilom Skrbimo za zdravje – umivajmo si roke!

Dijaki so sodelovali tudi na dogodku ob tem dnevu v Splošni bolnišnici Jesenice, kjer so skupaj s študenti Fakultete za zdravstvo

Na Srednji šoli Jesenice so se pridružili akciji ob svetovnem dnevu umivanja rok.

skupaj s profesorji pripravili promocijski material, s katerim so želeli poudariti pomen čistih rok. "Umivanje rok je najenostavnejši in najzanesljivejši ukrep v boju proti številnim nalezljivim boleznim. Nujno je, da si temeljito umijemo roke po uporabi stranišča, pred jedjo, po kihanju, kaš-

Angele Boškin in promotorji higiene rok pripravili stojnico, na kateri so obiskovalci lahko preverili, ali si znajo pravilno razkužiti roke. Zaposlenim po oddelkih pa so dijaki razdelili tudi priponke in jih na ta način opomnili, kdaj, kako in zakaj je pomembna pravilna higiena rok.

Tudi hokejisti si puščajo brke

Jeseniški hokejisti so v oktobru sodelovali v akciji ozaveščanja proti boju raka na dojkah, v novembru pa so se pridružili akciji november, v sklopu katere si moški trideset novembrskih dni puščajo rasti brke in s tem ozaveščajo o raku na prostati ter modih. V ospredju akcije bo pet hokejistov; spremljali bodo rast njihovih brkov, vsako nedeljo bodo objavili njihove fotografije, navijači pa bodo na koncu izbrali naj železarske brke. Zmagovalec bo prejel dve vstopnici za tekmo v Podmežakli in kapo jeklena volja. Na vsaki domači tekmi se bodo navijači lahko slikali s posebnim okvirjem in brki. "Z našo skupno akcijo želimo opozoriti vse, ki se spopadajo s to boleznijo, da je z jekleno voljo mogoče prebroditi vsakršne ovire, ki nam jih življenje postavi," so poudarili v klubu.

Navijači bodo izbrali naj železarske brke.

Priznanja za raziskovalne dosežke

SUZANA P. KOVAČIČ

Cankarjev dom v Ljubljani je gostil vrhunske zdravnike in farmacevte Srednje in Jugovzhodne Evrope – finaliste mednarodnega Medisovega natečaja za medicinske dosežke Inter-

national Medis Awards for Medical Research 2019. Priznanja za najboljše raziskovalne dosežke v medicini in farmaciji so v preteklih šestih letih postala simbol odličnosti v zdravstvu, saj prepoznavajo in nagradjujejo najboljše zdravnike in farmacevte v regiji, ki se poleg vsakdanjega klinične-

ga dela posvečajo tudi raziskovanju inovacij v diagnostiki in zdravljenju. Med letošnjimi zmagovalci je kar pet slovenskih strokovnjakov: dr. David Drobne, dr. med., za področje gastroenterologije; dr. Zala Lužnik, dr. med., za področje oftalmologije; doc. dr. Klemen Dovč, dr. med., za

področje pediatrije; doc. dr. Alojzije Hočvar, dr. med., za področje revmatologije. Za področje pulmologije in alergologije je šlo priznanje tudi v našo bližino, prejela ga je mag. Tanja Soklič Košak, dr. med., s Klinike za otorinolaringologijo UKC Ljubljana s kolegi s Klinike Golnik.

gorenjske lekarnice

Farmaceutov nasvet iz Gorenjskih lekarn

Kako lahko farmacevt pomaga bolniku z demenco?

Zaposleni v lekarnah smo eni izmed prvih zdravstvenih delavcev, na katere se lahko bolniki brez naročanja obrnejo ob zdravstvenih težavah, težavah z razumevanjem terapije ali pa le za nasvet in pogovor. Lekarna je zato zelo dostopna točka tudi za osebe z demenco in njihove svojce, na nas pa se lahko obrnejo za informacije glede pravilne in varne uporabe zdravil.

Dementni bolnik in zdravila v domačem okolju

Demenca je bolezen, ki tako za bolnika kot svojce in okolico pomeni veliko obremenitev in poveča tveganje za nepravilno uporabo zdravil. V lekarnah vedno poudarjamo pomen pravilne uporabe zdravil, saj so zdravila lahko varna in učinkovita le v primeru, če jih pravilno uporabljamo. Sodelovanje pri zdravljenju z zdravili je ključnega pomena, vendar je pri osebah z demenco zaradi upadanja kognitivnih funkcij to še posebej težko zagotoviti. Pri bolnikih z demenco je tveganje tako za namerno kot nenamerno izpuščanje odmerkov večje. Namerno izpuščanje odmerkov izhaja iz nerazumevanja namena zdravljenja z zdravilom ali izraženih težav pri jemanju, nenamerno pa se poveča zaradi napredovalega pozabljanja.

Nasveti za pravilnejšo uporabo zdravil pri bolnikih z demenco

Pri nenamernem izpuščanju odmerkov najprej predlagamo uporabo opomnikov (osebna kartica zdravil, mobilna aplikacija, alarm na uri ipd.). Kot dobra praksa se je izkazalo, da jemanje zdravil vežemo na določene aktivnosti (obroke hrane, sprehajanje psa, umivanje zob, branje knjige ipd.) ter odmerjanje zdravil na ta način povežemo z bolnikovo vsakodnevno rutino. V izogib spuščanju ali podvajanju odmerkov zdravil pri pacientih z demenco priporočamo tudi beleženje vzetih odmerkov zdravil v obliki dnevnikov.

Razdelilniki (dozatorji) za zdravila za dnevno ali tedensko uporabo so dober pripomoček za pravilnejšo rabo zdravil. Bolnik si lahko zdravila v razdelilnik pripravi sam ali pa mu pri tem pomaga svojec oziroma skrbnik. Pri uporabi razdelilnikov je treba preveriti, ali jih bolnik zna pravilno uporabljati, ter redno preverjati, ali bolnik še zmore sam pravilno jemati zdravila. Na določeni točki napredovale demence morajo popoln nadzor nad jemanjem zdravil prevzeti svojci ali skrbniki, saj je tveganje za pojav zapletov zaradi napačnega jemanja preveliko.

Farmaceutove svetovalne storitve za pomoč bolnikom z demenco in njihovim svojcem

Z namenom opolnomočenja pacienta, boljšega sodelovanja pri zdravljenju ter boljših izidov zdravljenja smo v lekarnah razvili farmacevtske svetovalne storitve, ki so lahko še posebej koristne za bolnike, ki se srečujejo z diagnozo demence, ter njihove svojce ali skrbnike.

Za lažjo evidenco jemanja zdravil vam v lekarni lahko pripravimo **osebno kartico zdravil** – zapis v obliki tabele, ki vsebuje podatke o predpisanih zdravilih na recept, podatke o predpisnem odmerjanju in načinu jemanja posameznih zdravil, namenu uporabe zdravil ter dodatna opozorila, na katera mora biti bolnik pozoren ob jemanju zdravil.

V lekarni se lahko naročite na osebni pogovor s farmacevtom. Storitve, ki smo jo poimenovali **pregled uporabe zdravil**, je namenjena izboljšanju poznavanja in pravilnejši uporabi predpisanih zdravil in ima zato velik potencial za pomoč dementnim bolnikom in njihovim svojcem. Cilj pogovora s farmacevtom je izboljšati pacientovo seznanjenost z zdravili, izboljšati način uporabe zdravil, izboljšati sodelovanje pri zdravljenju ter odpraviti morebitne težave pri zdravljenju z zdravili. V okviru ambulantnega farmacevtskega svetovanja v zdravstvenih domovih izvajamo **farmakoterapijski pregled**, na katerega pacienta napoti zdravnik. V tem primeru se pri pregledu zdravljenja z zdravili farmacevt specialista osredotoči na prepoznavanje in reševanje nastalih težav, povezanih z zdravili, ter poda svoja priporočila zdravniku.

Pripravi: Maruša Cvek, mag. farm.

Osebna kartica zdravil

Si težko zapomnite imena svojih zdravil?

Želite imeti **zapisane** pomembne informacije za pravilno in varno uporabo svojih zdravil?

Uporabljajte poleg zdravil tudi **prehranska dopolnila**?

Težko naštejete, **katera zdravila uporabljate**, kadar vas to prosita zdravnik ali farmacevt v lekarni?

Uporabljajte **osebno kartico zdravil**.

www.gorenjske-lekarnice.si, info@gorenjske-lekarnice.si

Lekarniške enote: Zlatorog, Bohinjska Bistrica, Cerklje, Gorenja vas, Jesenice, Jezersko, Kranj, Kranjska Gora, Kropa, Lesce, Planina, Planina II, Podlubnik, Preddvor, Primskovo, Radovljica, Stražišče, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žiri, Žirovnica

Farmakoinformativna služba, Galenski laboratorij, Kontrolno analizni laboratorij

Homeopatska zdravila za samozdravljenje - Za svetovanje se predhodno naročite.

Potovanje po mestu fotografiskih čudes

V zadnjih dneh je bila v sklopu festivala fotografije Svetlopisani dnevi v Kranju odprta večina razstav. Ogledali smo si Portrete, Fotomotnje, Kabinet čudes, Kreativno tipografijo, dela posameznih avtorjev skupinske postavitve in še in še.

IGOR KAVČIČ

Kranj – V razstavnih prostorih, lahko bi rekli kar na mnogoterih »svetlopisanih« točkah, smo spoznavali, da je fotografija v svojih mnogih oblikah in zgodbah lahko neizmeren vir kreativnosti in umetniških snovanj.

Če so včeraj v dveh klasičnih galerijskih prostorih – Mestni hiši in Layerjevi hiši – odprli razstavi natečaja Pokrajina 2019, ki ga pripravlja FD Janez Puhar, in Načini dialoga z deli tujih in

domačih avtorjev, je že od torka v Stolpu Škrlovec na ogled razstava Portreti. Na ogled je 36 portretov v črno-beli tehniki, s katerimi se predstavlja 22 avtorjev, članov domačega FD Janez Puhar. Tako spontano posneti portreti kot tisti, ki so nastali ob poziranju portretirancev, se v galeriji zelo dobro počutijo, velja pa ponoviti besede fotografkinje Andreje Peklaj, ki je v nagovoru dejala, da je vsak portret druge osebe v resnici avtoportret fotografa.

Zanimiva je razstava z naslovom Fotomotnje slikarke Mie Paller v galeriji Mahlerca. Avtorica raziskuje meje med fotografijo in risbo. Izhajajoč iz izrazito slikarsko-risarske prakse je Mia Paller k fotografiji pristopila z vprašanjem, na kakšen način se lahko medija srečata oziroma kaj je njun skupni imenovalc. To počne z lastnoročno izdelanim fotoaparatom, ki ga sama imenuje risbaparat. V kavarni Layer sta na ogled dve fotografiji. Primož Krašna je v

Katja Montanez in 44 dni sreče / Foto: Primož Pičulin

Fotograf Luigi Spina in producentka Serenella Romano pred fotografsko postavitvijo na pročelju Prešernovega gledališča / Foto: Primož Pičulin

projektu 260 zabeležil prav toliko fotografij, posnetih v enakem številu dni, ko je začel z devetmesečnim obdobjem starševskega dopusta, Lana Špiler pa predstavlja fotografije poletja, ki jih je sicer naslovlila po kraju Pelegrin, a te zajemajo širši čas dopustniške brezkrbnosti, beležen skozi perspektivo mladega dekleta. V galeriji Kranjske hiše nas Rok Štirn popelje v Živalsko kraljestvo.

kipov, od katerih so mnogi težki po več ton. Od tega jih je bilo 180 premaknjenih. Spina je na star analogni način naredil več kot tri tisoč posnetkov in na ta način kipe »oživil«. Zanimivo je, da pri tem v svojih delih kot glavni vir svetlobe uporablja senco. Ob odprtju razstave je v gledališču premierno predstavil devetminutni film o svojem delu.

Tipologija za srečo

Pozornost pritegne Kreativna tipologija – 44 dni veselja v Mergentalerjevi ulični galeriji avtorice Petje Montanez. Na velikih plakatih si ogledujemo ročno-tipografski projekt umetnice Petje Montanez, za katerega je navdih dobila nekega ustvarjalnega dne. Med vsakodnevnim stresom se je odločila, da bo svoj dan začela s kreativno mantro. »Rada imam tipografijo, poznam jo še iz študijskih let. Preprosto sem si želela začeti dan lepo – z nečim,

kar lahko naredim zelo hitro in sem pri tem lahko kreativna. Gre za trenutek, ko se odpre neki del tebe, ki se želi odpreti, in se začnejo dogajati lepe stvari. Deset minut, kolikor je trajal "projekt" ene črke, je ravno pravi začetek dneva in vsak izmed 44 dni, ko sem izdelovala črke, je bil zame lep dan,« je povedala Montanezova; da je vsak dan novo črko objavila v socialnih medijih, ki jih uporablja, in pri tem naletele na zelo dober odziv. Ni jih bilo malo, ki so želeli imeti svoja imena napisana v njeni tipografiji.

Tako podlage kot sestavine, ki jih je uporabila pri delu, so iz njene shrambe. Prepoznamo različna žita, čaje, začimbe, pijače ... Kljub temu da je svojo abecedo po 44 dneh zaključila, še vedno za kakšno ime naredi besedo in jo pošlje naslovniku. Festival fotografije se bo z dogodki nadaljeval do 13. novembra, razstave pa bodo po večini na ogled do konca meseca.

Tekmovanje plesnih parov v folklori

Medvode – Akademsko folklorna skupina France Marolt ob podpori Javnega sklada za kulturne dejavnosti Republike Slovenije 23. novembra ob 19. uri v Kulturnem domu Medvode organizira že šesto Tekmovanje parov v ljudskih plesih. Na tekmovanje vabijo vse, ki jih zanima folklorna dejavnost, predvsem pa njeni novi in inovativni pristopi. Gre za prireditev, ki premika meje folklornega in ljudski ples prikaže v prav posebni luči. Tekmovanje parov v ljudskih plesih vedno znova dokazuje, da je folklor umetnost moderna, sveža in drugačna. Nastop na tekmovanju parov omogoča, da se izpostavijo plesalci, ki v skupini ne pridejo toliko do izraza, udeležba na tekmovanju pa poleg tega ponuja odlične izkušnje, lepe nagrade in prijetno druženje.

Ljubezen in upor

V Gimnaziji Kranj smo v ponedeljek prisluhnili Moškemu pevskemu zboru Cantores Carnioli. V Pesmih ljubezni in upora so mladi pevci predstavili raznolik zborovski program.

IGOR KAVČIČ

Kranj – Koncert moškega pevskega zboru Cantores Carnioli v večnamenskem prostoru Gimnazije Kranj ni bil zgolj običajen ponedeljkov večerni nastop. Zbor, mlad po glasovih, saj so vsi pevci mlajši od trideset let, in delovanju, drugo leto bo dopolnil dve leti, se je tokrat namreč prvič predstavil na celovečernem koncertu. Zbor, ki ga od vsega začetka vodi Erik Šmid, profesor glasbe v ustanovi gostiteljici, je raznolik nabor pesmi

strnil v okvir, katerega robove določata ljubezen in upor. Na oba človeka običajno vežejo močna čustva, zato sta nekako povezana, čeprav na prvi pogled ljubezen govori za, upor pa proti nečemu. Že pevski program s 16 naslovi je publiko, ki je dvorano napolnila do zadnjega sedeža, usmerjal k »za«, za pesem.

Dirigent Erik Šmid je s »kranjskimi pevci« predstavil širok žanrski razpon skladb, od sakralne glasbe, operne arije, priredb ljudskih pesmi do sodobne zborovske glasbe, gospela ter pesmi upora in

Cantores Carnioli pod vodstvom Erika Šmida so na svojem prvem celovečernem koncertu navdušili publiko. / Foto: Tina Dokl

ljubezni – naj bo partizanskih pesmi ali pa v žanru roka in popularne glasbe. Triindvajset pevcev lepo zapolnjuje

vse pevske glasove, v zboru ne manjka solistov, ki jih je dirigent predstavil v posameznih pesmih. Ni varal občutek o

želji po napredovanju zboru, ki vsekakor obeta. Na Kranjskem spet nastaja dober moški pevski zbor.

Najboljša sezona škofjeloških jadralcev

Jadrnica Taia 2 & White Goose s krmarjem Goranom Djordjevičem je že ob začetku letošnje jadralske sezone osvojila naslov državnih prvakov ORC, te dni pa posadka Tempo group sailing team sezono zaključuje z vrsto odličnih mednarodnih rezultatov in naslovom zmagovalcev slovenskega pokala.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Čeprav Ločanom morje še zdaleč ni tik pred nosom, pa je vedno več ljubiteljev jadralskega športa, vedno več pa je tudi dobrih rezultatov ekip, ki so večinoma včlanjene v Jadranski klub Loka Timing. Največje uspehe v zadnjih letih doživlja Tempo group sailing team z jadrnico Taia 2 & White Goose, kjer so člani posadke krmar Goran Djordjevič, lastnica jadrnice Majda Šparovec, Matjaž Pretnar, Vasja Avsec, Dean Katič, Alan Hajdinjak, Željko Planinšič, Tomaž Simčič, Janez Terčon in Mitja Potočnik, občasno pa se jim pridruži še Jože Mihelič.

V iztekajoči se sezoni so dosegli nekaj res odmevnih rezultatov, saj so bili 13. na svetovnem prvenstvu ORC v Šibeniku, poleg tega pa so slovenski državni prvaki,

zmagali so v slovenskem pokalu, prvo mesto so osvojili na Diplomatski regati.

Prav tako so prvo mesto v svojem razredu osvojili na GO to Barcolana in bili najboljša slovenska potovalna jadrnica na 51. Barkovljanki. Med med vsemi potovalnimi jadrnicami so bili sedmi, prav tako pa so osvojili odlično 49. mesto med sicer 2015 prijavljenimi jadrnicami.

»Da se obeta dobra sezona, je bilo slutiti že na prvi tekmi v Izoli, ko smo postali državni prvaki ORC, hkrati pa smo zmagali na prvi tekmi slovenskega pokala. Nastopili smo tudi na svetovnem prvenstvu v Šibeniku. Tam smo bili najhitrejša slovenska barka, med potovalnimi amaterji pa smo pristali na 13. mestu na svetu. To je bil lep uspeh, saj smo nastopali v pogojih, ki jih sicer nismo vajeni. Bilo je

namreč precej vala in vetra. Jeseni smo ponovno nastopili na regatah za pokal Slovenije, kjer smo štirikrat zmagali in bili enkrat drugi. Tako smo zanesljivo osvojili prvo mesto. Prav tako smo jeseni uspešno nastopili na Barkovljanki.« je povedal krmar Goran Djordjevič, ki je prepričan, da je vzrok za uspehe uigrana posadka, ki je že nekaj let ista. »Prav tako smo dodobra spoznali barko,« je tudi povedal Djordjevič, ki je bil skupaj z ekipo vesel tudi zmage na Diplomatski regati.

»Letos nam je tako uspelo vse, česar smo se lotili. Kljub temu da imamo potovalno barko, se vozimo med dirkalniki,« je tudi povedal kramar Goran Djordjevič, še preden je sredi tedna z barko in ekipo odpotoval proti Vodiciam, kjer bodo danes ponoči nastopili na zadnji tekmi sezone, regati Jabuka. »Čaka nas

Posadka Tempo group sailing team, ki jadra z jadrnico Taia2 & White Goose, se je v tej sezoni veselila številnih zmag in dobrih uvrstitev. / Foto: arhiv posadke Tempo group sailing team

devetdeset milj dolga navigacijska regata, nato pa bo sezona končana. Drugo leto nas

mika, da bi tekmovali tudi v italijanskem pokalu, vendar pa še ne vemo, kako nam bo

to zneslo in časovno in finančno, saj bi bil to za nas velik zalogaj,« je še dodal Djordjevič.

Po razočaranju čas za novo akcijo

Tako je pred zadnjima kvalifikacijskima tekmama z Latvijo in Poljsko za nastop na evropskem prvenstvu leta 2020 na torkovi novinarski konferenci dejal selektor naše nogometne reprezentance Matjaž Kek. Konec tedna ligaški obračuni.

VILMA STANOVNIK,
JOŽE MARINČEK

Brdo pri Kranju – Slovenski selektor Matjaž Kek je na torkovi novinarski konferenci predstavil seznam vpo-klicanih reprezentantov. Reprezentanca se bo namreč v ponedeljek zbrala v Kopru, kjer bo opravila priprave. Tekma z Latvijo bo v soboto, 16. novembra, v Stožicah, s Poljsko pa v torek, 19. novembra, v Varšavi.

»Po oktobrskem razočaranju je čas za novo akcijo. Če je bil september tisti, ki je vtil neko upanje, je bil oktober zame in za vse veliko razočaranje. Velika pričakovanja včasih pač nosijo velika razočaranja,« je povedal Matjaž Kek in dodal, da bo na novih tekmah moč videti, ali je ekipa sposobna obrniti vse skupaj v pozitivno smer.

Na seznamu je nekaj novih imen, večinoma pa so standardni reprezentanti. To so vratarji Jan Oblak (Atletico Madrid), Vid Belec (Apoel), Nejc Vidmar (Olimpija), branilci Bojan Jokić (Ufa), Miha Mevlja (Soči), Aljaž Struna (Houston Dynamo), Petar Stojanović (Dinamo Zagreb), Martin Milec (Maribor), Jure Balkovec (Empoli), Miha Blažič

Selektor Matjaž Kek je pred novo akcijo predstavil seznam reprezentantov. / Foto: Gorazd Kavčič

(Ferencvaros), Uroš Korun (Piast Gliwice), vezisti Josip Iličić (Atalanta), Jasmin Kurtić (Spal), Rene Krhin (Nantes), Benjamin Verbič (Dinamo Kijev), Miha Zajc (Fenerbahce), Jaka Bijol (CSKA Moskva), Amedej Vetrh (Rizespor), Žan Majer (Lecce), Rajko Rep (Hartberg) in napadalci Tim Matavž (Vitesse), Robert Berić (St. Etienne), Andraž Šporar (Slovan Bratislava), Haris Vučković (Twente). »Cikel želimo končati s tistimi, ki so bili nosilci v teh kvalifikacijah,« je pojasnil Kek.

Že danes pa se bo na zboru sestala ženska nogometna reprezentanca. Varovanka selektorja Boruta Jarca

namreč v sklopu kvalifikacij za žensko evropsko prvenstvo, ki bo leta 2021 v Angliji, v torek čaka preizkušnja z Nizozemkami v Arnhemu. Na zbor so povabljeni: Dominika Čonč, Pamela Begić, Kaja Eržen, Kristina Erman, Sara Ketiš, Mateja Zver, Sara Agrež, Zala Meršnik, Lara Prašnikar, Nika Babnik, Lara Ivanuša, Maja Zajc, Evelina Kos, Lara Klopčič, Ana Milović, Špela Kolbl, Kaja Korosec, Sara Makovec, Sara Nemet, Anja Prša, Špela Rozmarič, Lana Golob in Zala Kuštrin.

Naša ženska reprezentanca je v dosedanjih kvalifikacijah navdušila. Po štirih tekmah ima dve zmagi in dva

poraza. V skupini A zaseda drugo mesto, vodi pa Nizozemka.

Ta konec tedna pa se nadaljujejo obračuni v domačih ligah. V Prvi ligi Telekom Slovenije bo Triglav v nedeljo ob 14. uri gostil Bravo, Domžalčani pa jutri gostujejo v Mariboru.

V drugi slovenski nogometni ligi bo Kalcer Radomlje jutri gostoval pri ekipi Brežice Terme Čatež, Roltek Dob pa pri ekipi Jadran Dekani.

V tretji slovenski nogometni ligi – zahod se bodo vse tekme, tako jutri kot v nedeljo, začele ob 14. uri. Jutri bodo nogometaši Save Kranj v Stražišču gostili Ilirijo 1911, ekipa Žirov odhaja v Kočevje, nogometaši Bleda Hirterja pa k moštvu Arne Tabor 69. V nedeljo bo pri ekipi Elta Izola gostoval še Tinex Šenčur.

V gorenjski nogometni ligi bodo jutri in v nedeljo odigrali tekme enajstega kroga. Jutri se bodo (z začetkom tekem ob 14. uri) pomerili: Bohinj – Britof, Preddvor – Šobec Lesce, Polet – SIJ Acroni Jesenice, Bitnje dobrozasenci.si – Velesovo in Niko Železniki – Kranjska Gora. V nedeljo je na sporedu še tekma Škofja Loka – Visoko.

Bertoncelj določil ekipo za prve tekme

VILMA STANOVNIK

Kranj – Čeprav je do začetka sezone svetovnega pokala v smučarskih skokih še nekaj časa, je glavni trener naših skakalcev Gorazd Bertoncelj že sporočil imena tekmovalcev, ki bodo Slovenijo zastopala na prvih tekmah. To so Timi Zajc, Anže Lanšek, Peter Prevc, Domen Pirc, Tilen Bartol, Anže Semenič in Rok Justin, ki je

Sloveniji prek zadnjih poletnih tekem celinskega pokala zagotovil dodatno, sedmo kvoto za prvo periodo svetovnega pokala. Pred odhodom v Wislo, kjer bosta na sporedu ekipna in posamična preizkušnja, bodo naši trenirali še v Kranju, kjer je že pripravljena ledena smučina, prve skoke na snegu pa bodo skakalci opravili v Wisli konec prihodnjega tedna.

Dve tekmi hokejistov Triglava

Kranj – Zaradi nastopa reprezentanc na pripravljanih turnirjih je ta konec tedna krajši premor v evropskih ligah. Brez hokeja pa ne bodo ostali gledalci, ki spremljajo tekme kranjskega Triglava. Jutri in v nedeljo bodo hokejisti, ki so trenutno na drugem mestu v Mednarodni hokejski ligi (IHL) in na tretjem mestu državnega članskega prvenstva, v Dvorani Zlato polje odigrali dve tekmi. V Kranj namreč prihajajo hokejisti Crvene zvezde, ki so na tekmovalni lestvici trenutno na četrtem mestu. Jutrišnja tekma z Beograjčani se bo začela ob 19.15, nedeljska pa ob 15.30.

Priložnost za zmago kranjskih vaterpolistov

Kranj – Vaterpolisti v regionalni vaterpolski ligi A2 bodo konec tedna odigrali tekme devetega kroga. Ekipa kranjskega AVK Triglav bo že danes že danes ob 20.45 vaterpoliste VK Zadar 1952. Kranjčani, ki še niso okusili slasti zmage, upajo, da bodo prav na tej tekmi prišli do kakšne točke, saj so vaterpolisti VK Zadar 1952 do sedaj le enkrat zmagali in so s tremi točkami na desetem mestu. AVK Triglav je zadnji, dvanajsti.

Na Poden prihajajo Ribničani

Škofja Loka – V devetem krogu lige NLB bodo rokometiški ekipe Urbanscape Loka jutri, v soboto, gostili moštvo Rika Ribnica. Tekma v dvorani na Podnu se bo začela ob 20.30.

Podaljšali rok za setev prezimnih posevkov

Kranj – V okviru zahteve za ozelenitev njivskih površin, kar je v okviru programa razvoja podeželja ena od zahtev za kmetijsko okoljska in podnebna plačila, je treba setev prezimnih posevkov opraviti najpozneje do 25. oktobra, tla pa morajo biti pokrita s prezimno zeleno odejo od 15. novembra tekočega leta do 15. februarja prihodnje leto. Ker je bila letos spomladi setev nekaterih posevkov, zlasti koruze, zaradi neugodnega vremena opravljena kasneje, se je podaljšalo tudi pridelovalno obdobje, bolj pozno pa je bilo tudi spravilo, zato je Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije predlagala ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano podaljšanje roka za setev. Ministrstvo je zbornici ugodilo in rok za setev podaljšalo s 25. oktobra na 15. november, začetek obdobja, ko mora zelena odeja pokrivati njivske površine, pa s 15. novembra na 5. december. Na širšem gorenjskem območju velja podaljšanje roka za občine Cerklje, Kranj, Naklo, Radovljica, Šenčur, Škofja Loka, Trzič, Žirovnica, Domžale, Kamnik, Komenda, Medvode, Mengeš in Vodice.

Danes se končuje evropski teden gozdov

Kranj – Danes, v petek, se končuje peti Evropski teden gozdov. Tema letošnjega tedna je gozdovi in krožno gospodarstvo, osrednji dogodek je bil v Švici. Pri krožnem gospodarstvu je glavna vloga gozdarstva, da zagotavlja les kot naravno surovino in strateški vir, ki ga je možno uporabiti za ustvarjanje naprednih, ponovno uporabnih in recikliranih materialov. V Zavodu za gozdove Slovenije potekata na to temo dva projekta. V okviru projekta Bio4eco pripravljajo akcijski načrt glede trenutnih in pričakovanih izzivov s področja rabe bio energije, v okviru projekta Vet4bioeconomy pa razvijajo izobraževalni modul za gozdarske strokovnjake in širšo javnost s področja krožnega gospodarstva in bioekonomije.

Možnosti in pasti razvoja kmetij

Stara Fužina – V Kulturnem domu v Stari Fužini bo v četrtek, 14. novembra, ob 15.30 predavanje z naslovom Ekonomika na kmetiji – možnosti in pasti razvoja kmetij. Predaval bo Tomaž Cör, vodja oddelka za kmetijsko svetovanje pri Kmetijsko gozdarskem zavodu Kranj, ki bo povedal, na kaj je treba biti pozoren pri razvoju kmetije, kaj je treba pri tem upoštevati in čemu je treba dati prednost.

»Subvencije« vzele precej svobode

»Zmoti me, ko kdo reče, da kmetije dobivamo subvencije. To so izravnalna plačila za to, da potrošniki jedo cenejšo hrano,« pravi kmet Peter Razinger iz Javorniškega Rovta in poudarja, da so tovrstna plačila vzela kmetom precej svobode.

CVETO ZAPLOTNIK

Javorniški Rovt – Zveza rejcev drobnice Slovenije je ob podpori Mreže za podeželje ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pripravila zadnjo oktobrsko soboto dan odprtih vrat na štirinajstih ovčerejskih kmetijah v Sloveniji. Ta dan je vrata odprla obiskovalcem tudi ekološka hribovska kmetija Pr' Lenčk v Javorniškem Rovtu nad Jesenicami. Na kmetiji, na kateri gospodarji Peter Razinger ob pomoči družine, obdelujejo deset hektarjev lastnih in prav toliko najetih kmetijskih zemljišč, gospodarijo pa še s približno desetimi hektarji gozda. Zemljišča se razprostirajo na nadmorski višini od 1000 do 1230 metrov, vsa, razen dveh hektarjev, so v nagibu, precej je tudi močvirnatoga terena. »Večino zemljišč lahko obdelamo s traktorjem s pogonom na vsa štiri kolesa, a moramo biti pri tem zelo previdni,« pojasnjuje Peter in dodaja, da se zaradi varnosti s traktorjem in drugimi kmetijskimi stroji bolj malo »vozi« počez, ampak predvsem gor in dol.

Kmetija je živinorejsko zelo raznolika

Redijo štirideset plemenskih ovc jezersko-solčavske pasme, dvajset goved, od tega štiri krave molznice in šest krav dojilj, dve burski in pet srnastih koz, tri osle, štiri prašiče, ki jih zredijo za zakol od teže 25 do 200 kilogramov, ter še petdeset kokoši nesnic. »Vsa lastna kmetijska zemljišča so okrog domačije. To nam omogoča pašo v bližini doma, le krave dojilje gredo z domačega pašnika najprej na planino Pusti Rovt, od tod pa na

Peter ob enem od treh oslov na kmetiji

Peter Razinger – aktiven kmet in aktiven v kmetijskih organizacijah

Belsko planino (Svečico),« pravi Peter.

Jeleni, divji prašiči, jazbeci, lisice, kragulji ...

Na kmetiji imajo precejšnje težave z divjadjo in z velikimi zvermi. »Volka sicer tukaj še nismo zasledili, vendar nas je strah, ker se pojavlja v bližini. Medved se pri nas pojavlja občasno, lani je v vasi poškodoval dva čebelnjaka. Še pred desetimi leti na našem območju ni bilo jelenov, zdaj vidimo cele trope s po desetimi, dvajsetimi živalmi, ki še pred začetkom spomladanske paše goved popasejo pašnike, objedajo plemenite listavce v gozdu in povzročajo škodo tudi na sadnem drevju. Velik problem so divji prašiči in jazbeci, ki rijejo po travni ruši. Lisica nam je lani odnesla petdeset kokoši, škode so se zmanjšale šele po tem, ko smo ugotovili, da prihaja v ograjeni kokošnjak po cevi za vodo. Kragulj pobija kokoši, nekatere tudi odnese s sabo, srnjad dela škodo na travnikih in na vrtu, nismo pa še ugotovili, kdo nam načinja s folijo

ovite travne bale, « našteva Peter in poudarja, da je težko vse površine zaščititi pred divjadjo z električno ograjo. »Kmetje moramo nadzirati svoje živali, a če povzročijo škodo, plačamo odškodnino. Država pa ne poskrbi za svoje živali.«

Lenčkova kmetija je živalsko zelo raznolika – na sliki ovce in koze.

Mleko že predelujejo, kmalu bodo še meso

Večino poljščin pridelujejo za lastne potrebe, nekaj krompirja tudi prodajo. Del mleka prodajo na domu, preostalega v okviru dopolnilne dejavnosti na kmetiji predelajo v mlečne izdelke – jogurte, skute in sire, ki jih kupcem prodajajo doma na kmetiji in na tržnici na Jesenicah. Letos bodo prvič tudi meso goveda in drobnice predelali v mesne izdelke, naredil jim jih bo pogodbeni partner, načrtujejo pa tudi predelavo kozjeje mleka.

Gozd jemljejo kot kmetovo banko

Na kmetiji kmetujejo ekološko že od leta 2000 dalje. Preusmeritev ni bila težka, že prej so kmetovali na tradicionalni način. »Problem ekoloških kmetij je v tem, da je pridelava dražja od

Vid, bodoči prevzemnik kmetije, med predelavo mleka v izdelke

konvencionalne, pridelki pa zaradi tega na trgu niso nič dražji ali so dražji le malo. Pri nas jajca in zelenjavo še lahko prodamo po malo višji ceni, mesa pa ne, sicer na trgu nismo konkurenčni,« pravi Peter in doda, da je deset hektarjev gozda za hri-

namenjena temu, da potrošniki lahko jedo cenejšo hrano,« pravi kritično in poudarja, da je kmetom treba dati svobodo pri kmetovanju. »Izravnalna plačila so nam veliko te svobode vzela – veliko je omejitev, zahtev, predpisanih rokov, admini-

bovske kmetije bolj malo. »Gozd je naša banka, v katero posežemo le ob večjih investicijah na kmetiji, sicer pa gozd 'šparamo' in sekamo le za nujne potrebe – za drva ter za obnovo objektov. Ujme so nam doslej prizanesle, tudi lubadar pri nas še ne dela večje škode, škoda pa je, ker so zaradi velike ponudbe padle cene lesa.«

Kratka rastna doba, nižji pridelki

Ko Petra vprašamo, kakšne so prednosti in slabosti življenja in kmetovanja na več kot tisoč metrov nadmorske višine, pravi: »Slabosti sta predvsem kratka vegetacija doba, dolga le pet mesecev, in manjši pridelki. Prednosti je tudi nekaj: tu je mir, čist zrak, tu ni problemov s prometom...« Zmoti ga, kadar kdo omeni, da (hribovski) kmetije dobivajo subvencije. »To so izravnalna plačila, ki so

stracije... Včasih smo lahko gnoj vozili na njive tudi pozimi, zdaj pa ga ne smemo. Narcise so za nas, kmete, v bistvu plevel, ki je strupen in ga ne smemo kositi, dokler ne odmre.«

Kljub trudu ni velikega učinka

Peter pa ni le aktiven kmet, ampak je aktiven tudi v kmetijskih organizacijah: je podpredsednik sveta kranjske območne enote Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije in predsednik sveta izpostave Jesenice, predsednik Agrarne skupnosti Javorniški Rovt - Slovenski Javornik ter aktiven v Kmetijsko gozdarski zadrugi Sava Lesce, v Društvu rejcev ovc jezersko-solčavske pasme, v Združenju ekoloških kmetov Gorenjske ... »Volja do aktivnosti me malo mineva, ker kljub trudu ni velikega učinka,« ugotavlja Peter.

Dolg ni več postavka v naših bilancah

»Nihanja v gospodarski aktivnosti na Merkur lahko vplivajo, a je zdaj naša učinkovitost več kot dovolj velika, da jih lahko kontroliramo,« pravi Blaž Pesjak, generalni direktor nakelske družbe Merkur trgovina. V podjetju trenutno poteka socialni dialog o novi kolektivni pogodbi, dogovor naj bi bil sprejet do konca leta.

SIMON ŠUBIC

Naklo – Za Merkur se je pred petimi leti, ko se je v postopku ponovne prisilne poravnave Merkur trgovina izčlenila od starega Merkurja, tega pa so poslali v stečaj, začelo novo poglavje v več kot 120-letni tradiciji. Na tradicijo so sicer v Naklem zelo ponosni, poudarja Blaž Pesjak, ki družbo vodi že od jeseni 2010, najprej začasno, od septembra 2011 pa s polnimi pooblastili. »Tradicija je za podjetje zelo pomembna, četudi se njenega učinka na poslovanje ne da izmeriti. Mislim, da je vsa ta energija, ki je tu obstajala že pred več kot stoletjem, v podjetju ves čas prisotna in mu je pomagala tudi takrat, ko je bilo najtežje,« je dejal.

Lahko že rečemo, da se je Merkur izvlekel iz črnega brezna?

Izvlekel se je že pred petimi leti, ko smo sklenili dogovore, ki niso več pomenili tveganja za preživetje podjetja. Od leta 2010 do konca 2013 pa je zagotovo obstajalo vprašanje, ali bo Merkur obstal. Od tedaj naprej smo se res lepo razvijali, sledili smo načrtu, izvajali ukrepe, ki so prinesli rezultate. Tu mislim na postopno, ne preveč agresivno rast, a malo hitrejšo od rasti trga. Po drugi strani smo imeli veliko hitrejšo rast dobičkonosnosti, in prav to povečanje učinkovitosti podjetja me tudi najbolj veseli.

Rast ste zabeležili tudi lani. Kako pa Merkurju kaže letos?

Lani smo dosegli 231 milijonov evrov prihodkov, EBITDA je znašala 13,8 milijona, dobiček pred obdavčitvijo 12,3 milijona evrov.

Dosežena marža, okoli šestodstotna, je tudi v svetovnem merilu že kar dober rezultat. Imeli smo torej res dobre rezultate in smo nanje kar ponosni. Tudi letos v prvih devetih mesecih smo povečali prihodke za pet odstotkov. Glede na to, da je zadnji kvartal za nas zelo pomemben zaradi jesenske, kurilne in novoletne sezone, o dobičkonosnosti še ne morem govoriti, bo pa v skladu z lanskoletno.

Kako pa ste uspešni pri razdolževanju?

Zadnjih pet let smo se konstantno razdolževali, plačujemo kredite, ki so nam ostali v skladu s kreditnimi pogodbami, tako da je skupna vsota kreditov konec 2018 znašala 18 milijonov, zdaj smo pri 16 milijonih. Pomembno je, da je neto dolg negativen, torej da smo imeli 31. decembra lani več denarja na računu kot dolgov. Dolg v bistvu ni več postavka v naših bilancah.

Kaj bi za Merkur pomenila morebitna nova kriza, ki jo znova napovedujejo?

Če je stari Merkur približno 50 odstotkov prodaje ustvaril preko prodaje v trgovskih centrih, drugo polovico pa z veleprodajo, pa danes novi Merkur v trgovskih centrih ustvari več kot 90 odstotkov prodaje. Velika prednost današnjega Merkurja je tudi v tem, da ponujamo zelo širok program izdelkov, kar pomeni, da ko se pojavijo določene težave pri eni produkti skupini, letos je taka skupina metalurgija, ti neki drugi artikel, to je bila pri nas letos poletna sezona, te rezultate nevtalizira. V trgovini na drobno sicer zelo težko odstopaš

Blaž Pesjak, generalni direktor Merkurja trgovine: »Čeprav smo prisotni samo v Sloveniji, smo z 231 milijoni evrov prihodkov še vedno največji tehnični trgovec v regiji.«

od trenutnega cikla. Če je ta pozitiven, si ti lahko nekoliko boljši od rasti panoge, le redki trgovci pa lahko rastejo tudi v obdobju negativne gospodarske rasti. Nihanja v gospodarski aktivnosti torej na Merkur lahko vplivajo, a je zdaj naša učinkovitost več kot dovolj velika, da jih lahko kontroliramo.

Navezali ste se že na naslednje vprašanje, v čem se današnji Merkur razlikuje od tistega izpred desetih let?

To, kar sem govoril, je osnovna razlika. Veleprodajni posel je namreč težji od maloprodaje, pri njem nastajajo enkratne velike terjatve, s katerimi se zlasti v krizi lahko zaplete in se tudi je. Prodaja preko trgovskih centrov vendarle prinaša dnevni denarni tok, usmeritev v maloprodajo se je zato izkazala za pravilno v smislu obvladovanja tveganj. Druge velika razlika je, da smo

v zadnjih petih letih izredno veliko pozornosti namenili storitvenemu delu našega posla skozi blagovno znamko Merkur RečenoStorjeno, kjer na primer stranki, ki prenavlja dom, nudimo celotno storitev – od nasveta in izvedbe do garancije na izvedena dela. Poleg tega posvečamo izjemno pozornost razvoju spletne strani, ker ugotavljam, da ta postaja glavna vstopna točka v naše trgovine. Zadnja raziskava zadovoljstva potrošnikov je pokazala, da je 75 odstotkov obiskovalcev naše spletne strani nazadnje končala v naši trgovini in tudi opravila nakup.

V Merkurju že nekaj časa poteka tudi socialni dialog. Pred poletjem ste s sindikati podpisali dogovor o regresu in povračilu stroškov prehrane, še vedno pa potekajo pogajanja o podjetniški kolektivni pogodbi. Kako blizu dogovora ste?

Res je, za leto 2019 smo se sporazumeli o maksimalnem regresu, dogovorjeni smo tudi, da do konca leta končamo pogajanja o novi kolektivni pogodbi. Glede vsebinskega dela se moramo uskladiti le še o nekaterih manjših stvareh, tako da v novembru prehajamo na tarifni del, kjer pričakujemo, da bodo pogajanja končana do konca leta ali začetka januarja. Definitivno sem optimist, s socialnimi partnerji smo imeli že precej težja obdobja, kot je zdajšnje. Mislim, da na obeh straneh obstaja zaupanje in dobra volja, da pridemo do sporazuma.

Od leta 2017 ste v lasti ameriškega HPS Investment Partners. Pred kratkim ste za Svet kapitala dejali, da je Merkur še vedno izjemna investicijska priložnost. Ali torej glede na to, da je vaš lastnik investicijski sklad,

pričakujete, da bo družba v doglednem času znova naprodaj?

Investicijski skladi so res tipi lastnikov, ki imajo običajno omejen rok investiranja v svoje naložbe. V prihodnje bi lahko pričakovali tudi takšno transakcijo, a to je bolj vprašanje za lastnika. Njegove okvirne načrte sicer poznamo, a o tem odloča lastnik.

Kako ste si sicer začrtali nadaljnji razvoj Merkurja? Še pred krizo se je govorilo o največjem tehničnem trgovcu v regiji ...

Saj še vedno smo. Čeprav smo prisotni samo v Sloveniji, smo z 231 milijoni evrov prihodkov še vedno največji tehnični trgovec v regiji. Najbližji nam je hrvaški Pevec s slabimi 200 milijoni evrov. Ideje o regijski konsolidaciji oziroma širitvi so seveda še žive, z lastniki smo imeli te pogovore že v fazi nakupa Merkurja, a gre za zelo pomembno strateško odločitev, ki je spet zelo odvisna od tega, kaj hoče lastnik. Idealna igra na tem področju bi bila, da Merkur kot najmočnejšo blagovno znamko izkoristimo kot platformo za regijsko konsolidacijo. S te točke bi lahko prevzeli kaj na Hrvaškem, v Srbiji ..., kjer pa ni organizirane prodaje 'vse za dom', pa bi lahko tudi kaj zgradili ali uporabili že obstoječe prostore. Pozablja se tudi, da imamo še vedno franšizno prodajalno v Makedoniji. Nekaj malega regijske prisotnosti je torej še ostalo, mislim pa, da bo naslednje leto čas, ko se bomo bolj posvetili temu vprašanju. Do zdaj je bila naša prva prioriteta, da poslovanje v Sloveniji spravimo na tak nivo, kot je danes.

Večja varnost v spletni trgovini

Ponudniki plačilnih storitev se bodo do konca prihodnjega leta morali prilagoditi zahtevam, ki izboljšujejo varnost potrošnikov pri spletnem trgovanju.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih uvaja pri plačevanju v spletni trgovini nove varnostne zahteve, ki jih bolj podrobno določa uredba Evropske komisije. Nove zahteve so sicer začele veljati sredi septembra, a ker bo prilagoditev spletnega

trgovanja novim predpisom precej zahtevna, so se v Banki Slovenije po zgledu pristojnih organov drugih držav Evropske unije odločili za prehodno obdobje, ki bo trajalo do konca prihodnjega leta. Evropski bančni organ je sredi oktobra objavil, da je 31. december 2020 skrajni rok, do katerega morajo ponudniki plačilnih storitev zagotoviti primerne rešitve.

Po novem bodo morali ponudniki plačilnih storitev avtentičnost stranke preveriti z najmanj dvema ustreznima elementoma in na tak način potrošniku zagotoviti varno plačevanje v spletni trgovini. Zdaj v Sloveniji pa tudi drugje v Evropski uniji pri večini kartičnih plačilnih transakcij preverjajo avtentičnost potrošnika na podlagi podatkov, natisnjenih na

plačilni kartici (številka kartice, ime in priimek stranke, veljavnost, varnostna koda), in enkratnega gesla, prejete ga prek kratkega tekstovnega sporočila, ki ga uporabnik prejme na mobilno napravo, vendar takšen način avtentičnosti ne izpolnjuje zahtev nove uredbe oziroma zahtev po preverjanju avtentičnosti stranke z uporabo najmanj dveh elementov.

Vpliv prvih iskalcev

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Po podatkih Zavoda za zaposlovanje je bilo ob koncu oktobra v Sloveniji registriranih 72.416 brezposelnih, kar je bilo 3,7 odstotka več kot septembra in pet odstotkov manj kot oktobra lani. Brezposelnost se je sezonsko povečala, na to je tako kot v preteklih letih vplivalo številnejše prijavljanje iskalcev prve zaposlitve na zavod. Na novo se je oktobra na zavod prijavilo 9470 brezposelnih, a od teh je bilo kar 3593 iskalcev

prve zaposlitve. Brezposelnost se je v primerjavi s septembrom povečala v vseh območnih službah (OS) zavoda, v OS Kranj je porasla za 6,8 odstotka, na 4763. Na letni ravni se je znižala na vseh območjih, najmanj, za 0,8 odstotka, na območju OS Kranj. Delodajalci so oktobra sporočili zavodu 11.815 prostih delovnih mest, od tega največ za čistilce, strežnike in gospodinjke pomočnike, voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, delavce za preprosta dela v predelevalnih dejavnostih, ...

Odkrili laboratorij za gojenje konoplje

SIMON ŠUBIC

Medvode – Medvoški policisti bodo zaradi kaznivega dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami, nedovoljenimi snovmi v športu in predhodnimi sestavinami za izdelavo prepovedanih drog kazensko ovadili moškega, ki je doma v posebej prirejenem prostoru gojil večjo količino konoplje. Pri osumljencu z območja

Medvod so v torek na podlagi sodne odredbe opravili hišno preiskavo, v kateri so se sumi policistov izkazali za pravilne. Pri hišni preiskavi so namreč našli in zasegli 165 sadik konoplje, približno dva kilograma že posušene prepovedane rastline in injekcijsko brizgalko z neznano smolnato snovjo. Zasegli so tudi opremo in pripomočke za gojenje konoplje – luči, ventilatorje, prezračevalne sisteme ...

Medvoški policisti so pri osumljencu našli 165 sadik konoplje. / Foto: PU Ljubljana

Deževje povzročalo težave

SIMON ŠUBIC

Kranj – Zaradi obilnega deževja z dolgotrajnimi nalivi je v torek in sredo pomoč lokalnih gasilcev potrebovalo več prebivalcev občin Bohinj, Bled, Radovljica, Kranj, Šenčur, Žiri in Domžale. Med drugim so gasilci v sredo v Kranju zavarovali mesto, kjer je reka Sava odtrgala del podpornega zidu ter črpali meteorno vodo iz skladišča, prostorov javne uprave, cestišča in kletnih

prostorov nekaj stanovanjskih objektov. Nekaj težav je bilo tudi v prometu, tako so morali s cest na Jeprci, v Žireh in Cerkljah odstraniti podrta drevesa.

Iz republiške uprave za zaščito in reševanje so sporočili, da so v dveh dneh zaradi sanacije posledic obilnega deževja zabeležili okoli sedemdeset intervencij. Meteorne vode so zalile več kot štirideset stanovanjskih in drugih objektov, zalitih pa je bilo tudi več cestišč.

Nevaren pes ugriznil drugega psa

Kranj – Kranjski policisti so ta teden obravnavali tudi prijavi zaradi psov. V ponedeljek zvečer se je na javnem kraju pes, ki ima status nevarnega psa in bi moral imeti nagobčnik, strgal s povodca in ugriznil drugega psa. Proti skrbniku poteka prekrškovni postopek. V sredo pa so policisti obravnavali prijavo zaradi psa brez nadzora. Proti skrbniku zdaj vodijo postopek zaradi suma opustitve ukrepov po predpisih o varstvu živali. »Na javnem kraju mora biti pes pod nadzorom, tudi doma pa morajo biti zagotovljeni ukrepi, da pes sam ne more oditi na prosto,« so razložili na Policijski upravi Kranj.

Tujci nedovoljeno zbirali prispevke

Kranj – Policisti so ta teden v Kranju obravnavali tri tujce, ki so nedovoljeno zbirali prostovoljne prispevke. Državljanom Romunije so zaradi prekrška izrekli globe. Podobno prijavo so policisti prejeli tudi z Jesenic, kršiteljev niso izsledili.

Preveč potnikov

Kranj – Prometni policisti so v torek obravnavali voznika avtobusa, ki je prevažal 64 potnikov, čeprav ima avtobus registriranih le 54 sedišč. Za deset potnikov je moral prevoznik najti drug prevoz. Proti vozniku in podjetju zdaj poteka prekrškovni postopek.

Z novimi vozili bodo hitrejši

Gorski reševalci iz Kranjske Gore, Tržiča in Celja so prejeli nova intervencijska vozila. »Novo vozilo nam omogoča hiter dostop in prevoz opreme čim bližje kraja dogodka,« pravi Janez Primožič iz GRS Tržič.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Obrambni minister Karl Erjavec je v torek v Kranju predstavnikom gorskih reševalnih služb iz Kranjske Gore, Tržiča in Celja izročil ključe treh novih intervencijskih vozil znamke Toyota Hilux. Od leta 2015 je tako ministrstvo za obrambo skupaj z Upravo RS za zaščito in reševanje gorskim reševalcem priskrbelo že devetnajst novih vozil, z opremljanjem pa bodo še nadaljevali, saj nameravajo opremiti vseh sedemnajst postaj gorske reševalne službe v Sloveniji, je napovedal minister.

»Nova intervencijska vozila so za delovanje gorske reševalne službe neprecenljiva pridobitev in bodo prispevala k hitrejši in kakovostnejši oskrbi ponesrečenec,« je ob tej priložnosti poudaril predsednik Gorske reševalne zveze Slovenije Janez Rozman. »Zelo je pomembno, da vrhunsko usposobljeni in tudi opremljeni gorski reševalci kar najhitreje prispemo do ponesrečenca, mu nudimo prvo pomoč in ga v najkrajšem možnem času predamo v nadaljnjo zdravniško oskrbo,« je dodal. »Slovenski gorski svet namreč vsako leto obiše več domačih in tujih obiskovalcev, temu primerno se večja tudi število nesreč v gorah, samo v zadnjih petih letih za štirideset odstotkov,« je še pojasnil.

Ključe novih terenskih vozil so od ministra Karla Erjavca prevzeli (z leve) Elvis Selman (GRS Kranjska Gora), Janez Marolt (GRS Celje) in Janez Primožič (GRS Tržič).

Predsednik Gorske reševalne službe Tržič Janez Primožič je razložil, da bodo z novim vozilom nadomestili šestnajst let staro vozilo, ki je že dotrajano, saj so samo letos za njegovo popravilo porabili že dva tisoč evrov. »Novo vozilo nam omogoča hiter dostop in prevoz vse opreme čim bližje kraja dogodka, tako nam omogoča hitro ukrepanje in reševanje,« je povedal. Tržiški gorski reševalci se bodo sicer kmalu morali izseliti iz tamkajšnje policijske postaje, nove prostore pa bodo v sodelovanju z Upravo RS za zaščito in reševanje in Občino Tržič dobili na Pristavi pri Tržiču, je dodal.

Slovenski sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v veliki meri sloni na prostovoljni vključenosti državljanov v izvajanje nalog zaščite in reševanja, kar pa ne pomeni, da ta sistem deluje amatersko. Dela se zelo profesionalno in na visoki strokovni ravni, je še poudaril minister Erjavec in napovedal, da se bodo sredstva za zaščito in reševanje v državnem proračunu za 2020 povečala za pet odstotkov. »To omogoča sprotno posodabljanje opreme, ki jo potrebujejo reševalne službe, ki temeljijo zlasti na prostovoljstvu, in prav je, da ministrstvo za obrambo skupaj s pomočjo Uprave RS za zaščito in reševanje zagotavlja

ustrezno opremo za njihovo varno delovanje,« je dejal.

Sodobnega gorskega reševanja pa si ni mogoče zamisljati niti brez ustrezne helikopterske podpore, zato je v načrtu Slovenske vojske, da vsako leto celovito obnovi po dva helikopterja in jim s tem podaljšali življenjsko dobo, je še dodal minister, ki si želi, da bi v Sloveniji dobili tudi tri nove helikoptere za nujno medicinsko pomoč. Ob tem se nadeja, da bodo v sodelovanju z ministrstvom za zdravje področje helikopterske nujne medicinske pomoči ustrezno uredili, za kar je bila ustanovljena medresorska skupina, ki pripravlja predlog sistemske ureditve.

Opitim kazen, trezni pa na koncert

Če vas te dni policisti povabijo na alkotest in je vaš rezultat 0,0, si lahko prislužite vstopnico za skupni koncert policijskega pihalnega orkestra, Tomislava Jovanovića - Tokca in Neishe.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Ta teden po državi ob martinovem že tradicionalno poteka preventivna akcija Slovenija piha 0,0, v okviru katere policisti izvajajo postopen nadzor psihofizičnega stanja voznikov, tega pa bodo izvajali tudi od 2. do 20. decembra. Opite voznike čaka kazen, vzorne pa nagrada, ob tem poudarjajo. Tisti, ki so in še bodo »napihali« 0,0, bodo namreč prejeli letak, s katerim si bodo lahko na spletni strani www.nulanula.si prislužili vstopnico za koncert Policijskega orkestra s Tomislavom Jovanovičem - Tokcem (Dan D) in Neisho. »Skupni koncert, ki bo 15. januarja v Kinu Šiška

v Ljubljani, je prijazen poklon vsem, ki se za volanom obnašate odgovorno,« pravijo organizatorji akcije. Policija ob tem napoveduje, da bodo redne kontrole izvajali tudi v času izven akcije. Ta sicer novembra in decembra poteka, ker se ravno med prazniki zgodi še posebej veliko nesreč, ki jih povzročijo opiti vozniki.

Na Gorenjskem so vinjeni vozniki letos povzročili 94 prometnih nesreč, razkriva statistika gorenjskih policistov. Ti povzročitelji so imeli v povprečju v izdihanim zraku 1,34 promila alkohola oziroma 0,64 mg/l alkohola.

Na primer nespametnega ravnanja v prometu so ta

Poostren nadzor psihofizičnega stanja voznikov bo potekal vse do nedelje, decembra pa ga bodo ponovili. / Foto: Tina Dokl

teden opozorili tudi kranjski policisti. Ti so obravnavali 19-letnega voznika, ki je vozil z 0,57 mg/l alkohola, v vozilu pa je prevažal sopotnico, ki je prav tako kazala znake

alkoholiziranosti, in trimesečnega dojenčka. O njunem dejanju so policisti obvestili pristojni center za socialno delo, proti vozniku pa so uvedli prekrškovni postopek.

KURILNO OLJE
DATRIS
GREJE MOČNEJE
080 2341
Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

Svet v gibanju^{GG}

AVTOMOBILI IN OPREMA

NOVEMBER 2019

Zima prihaja petnajstega novembra

Za naše jeklene konjičke prav gotovo, saj takrat nastopi zakonski rok, do katerega je treba avtomobile »obuti« v zimske pnevmatike ali poskrbeti za verige.

Čeravno razmere v teh dneh niso nič kaj zimske in tudi letošnje napovedi obetajo milo zimo, je dejstvo, da se temperature spuščajo, dnevi se krajšajo, zato moramo vozne navade prilagoditi slabšim vremenskim razmeram. Ob tem moramo računati tudi na slabše stanje cestišča.

Čez en teden, 15. novembra, nastopi zakonski rok, do katerega je treba ne glede na razmere avto »obuti« v zimske pnevmatike. Zakon dopušča tudi vožnjo z letnimi pnevmatikami z globino profila tri milimetre in snežnimi verigami oz. verigam enakovrednimi pripomočki

Prihajajo zimske razmere

za pogonska kolesa. Pogoji za uporabo snežnih verig so izpolnjeni takrat, ko je na vozišču toliko snega, da pnevmatika med vožnjo ne pride v stik s površino vozišča (za pnevmatiko ostaja snežena sled).

Mnogo je bilo napisanega o tem, zakaj je nujno, da so na avtu pozimi zimske gume, vendar je še vedno veliko tistih, ki trdijo, da njim že ni treba menjati pnevmatik, ker njihov način in pogostost vožnje pozimi preneseta letne gume s snežnimi verigami v prtljažniku. Treba je poudariti, da letna guma pri temperaturi, nižji od sedem sto-

pinj Celzija, postane trda, zavorna pot se močno podaljša, zato taka pnevmatika na cesti ni več varna, četudi gre za krajše razdalje. Kako pomembna je sezonska menjava pnevmatik, kažejo številni praktični testi. Tako so izmerili, da je zavorna pot najboljše poletne pnevmatike pri hitrosti petdeset kilometrov na uro v snegu približno petdeset metrov daljša od poti najslabše zimske pnevmatike. Zimske pnevmatike so v primerjavi z letnimi izdelane iz mehkejše zmesi, zato ostanejo prožne tudi ob nizkih temperaturah – veliko bolje kot letne se zimske

pnevmatike na cestah obnesejo pri temperaturah pod sedem stopinj. Zimske pnevmatike imajo tudi drugačen profil kot letne. »Skrivnost« zimskih pnevmatik so lamele, vrezane v posamezne bloke dezena, ki med vožnjo oblikujejo neke vrste oprijemne robove in se tako zagrizajo v snežno podlago. Oprijem je veliko boljši, zlasti pri zaviranju, kar močno povečuje varnost v prometu. Uradno mora imeti zimska guma oznako M+S, a je priporočljiva tudi oznaka snežinke. Samo taka je namreč prava zimska guma.

► 20. stran

AH VRTAČ

Das WellAuto.
Odlične rešitvene vozila. Garantirano.

ODLIČNE CENE ZA ZIMSKO KOMPLETE KOLES IN ZIMSKO PNEVMATIKE

Prednosti originalnih zimskih kompletov koles:

- originalna tovarniška kakovost
- uporaba serijskih vijakov
- možnost hrambe
- odpadejo stroški premontaž pnevmatik 2-krat letno

SKENIRAJ KODO
IN SI NALOŽI
MOBILNO APLIKACIJO
AVTOHIŠE VRTAČI!

Bavum

SEMPERIT

Continental

GOODYEAR

DUNLOP

BRIDGESTONE

**CENJENE STRANKE VABIMO
V NAŠE NOVE SALONE VW, AUDI,
ŠKODA in SEAT NA NOVO
LOKACIJO NA PRIMSKOVO.**

Servis Audi, Škoda in Seat obratuje na novi lokaciji, servis VW in prodaja VW Gospodarskih vozil pa trenutno še na stari lokaciji v Stražišču.

Novi Passat

Visoka raven udobja za boljšo kakovost življenja.

Ali tudi vi sodite med zelo zaposlene ljudi, ki so pogosto na službeni poti ali pa so odgovorni za vsakodnevne družinske obveznosti? Potem je za vas zelo pomembno, da imate zanesljivo vozilo. Novi Passat pa je še veliko več kot to: njegova naloga je, da vam olajša delo. Zaradi intuitivnega upravljanja funkcij boste z vsako vožnjo doživeli udobje na najvišji ravni.

Dizajn

Ekspresivni dizajn novega Passata izžareva prečiščeno eleganco in suverenost. Njegova dinamična proporcionalna razmerja vzbujajo zanimanje za moč, ki se skriva pod pokrovom motornega prostora.

Udobje

Passat navdušuje na raznovrstne načine s praktičnimi funkcijami, ki k vašemu ugodju prispevajo tako na dolgih kot tudi na kratkih relacijah.

IQ. DRIVE

Pri Volkswagnu smo pod imenom IQ.DRIVE združili vse inteligentne asistenčne sisteme. Vse, ki so v ponudbi že danes, ki jih razvijamo za jutri in ki jih še raziskujemo za prihodnost. IQ.DRIVE je istočasno tudi sinonim za inovativne ideje, ki so jasno naravnane na vaše udobje in vašo varnost.

Infotainment

V novem Passatu je zelo dobro poskrbljeno za razvedrilo in povezanost voznika in sopotnikov. Zato lahko uživate v kakovostnem zvoku, intuitivni navigaciji in udobju glasovne asistencije, ki uboga na vaš ukaz.

Delavska c. 4, 4000 Kranj | Tel.: 04 27 00 200 | www.avtohisavrtac.si

AKTUALNO

Zima prihaja petnajstega novembra

◀ 19. stran

Pri nakupu novih pnevmatik velja slediti nasvetu, da se varčevanje na račun kakovosti nikakor ne izplača. V pomoč so vam lahko testi, ki jih izvajajo AMZS in številni avtomobilistični klubi po Evropi. Ti kažejo, da je težko izdelati univerzalno gumo, ki zadosti vsem pogojem na cesti. Naj se sliši še tako čudno, vendar že pri enaki pnevmatiki v različnih dimenzijskih razredih obstajajo razlike v kakovosti. Menda zato, ker se za izdelavo različnih dimenzij uporabljajo različne gumene zmesi. Tako je določena pnevmatika dobra v snegu, a slabša na suhem ali pa ima veliko obrabo in obratno, zato strokovnjaki priporočajo, da se odločate po tistih kvalitetah in karakteristikah, ki so za vas in vaše okolje najpomembnejše. Gorenjem bi moralo biti pri zimskih gumah najpomemb-

nejše, da so dobre v snegu in na mokri podlagi. Končno pa je izbira odvisna od količine prevoženih kilometrov in od tega, ali ob sneženju lahko ostanete doma oziroma uporabite javni prevoz. Tako izbiro pa si lažje privoščijo predvsem prebivalci mest oz. krajev bližje večjim mestom.

Glede na to, da so v zadnjih letih priljubljeni t. i. mestni terenci (SUV), še beseda o njih. Pnevmatike zanje so na prvi pogled zelo podobne tistim, ki so namenjene običajnim osebnim avtomobilom, a se od njih razlikujejo po zelo pomembni lastnosti – večji nosilnosti. Zaradi višjega težišča in večje mase vozila so pnevmatike na njih podvržene precej večjim obremenitvam, kot jih lahko prenesejo običajne avtomobilske pnevmatike. Zgradba pnevmatik za mestne terence je zato nekoliko čvrstjša, ima prilagojeno zmes pnevmatike in

obliko dezena (vzorca) tekalne površine. Na njih naj svoje mesto najdejo le pnevmatike najvišje kakovosti, kar velja še zlasti pozimi. Če ste pomislili, da bi na avtomobil namestili letne terenske ali polterenske pnevmatike, vam to vsekakor odsvetujemo. Te sicer imajo malo bolj grob profil, ki vsaj na pogled deluje, kot da bo poskrbel za dober oprijem v snegu (kot poskrbi za dober oprijem na kamenju, skalah ali v blatu), a jim manjkata glavni lastnosti zimske pnevmatike. To sta mehkejša in v mrazu bolj oprijemljiva mešanica gume ter lamele v blokih tekalne površine, ki »zarežejo« v sneg in v resnici poskrbijo za oprijem. Marsikateri voznik športnega terenca je zato neprijetno presenečen, ko z navadno terensko pnevmatiko zapelje na zglajen sneg na cesti, saj oprijem ni nič boljši, kot ga nudi navadna letna pnevmatika.

ALKOHOL

UBIJA!

**SPREJMI TREZNO
ODLOČITEV IN NE
SEDI ZA VOLAN
POD VPLIVOM
ALKOHOLA.**

NASVETI

Kako avtomobil pripravimo na mrzle in snežene dni

Čeprav ima večina voznikov najprej v mislih menjavo pnevmatik, pa priprava vozila na hladnejše zimske mesece obsega še precej več. Nekaj nasvetov o tem, kako svojega jeklenega konjička pripravimo na mraz in sneg, je z nami delil Franci Rogelj iz Petrolove mreže servisov Vianor.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kako preverimo, ali so naše pnevmatike še primerne za prihajajočo zimo?

Vsekakor mora pnevmatika imeti dovolj globok profil, prav tako pa mora biti tudi

saj se za nekaterimi lahko skriva tudi reklama. Zagotovo pa na končno izbiro vplivajo slog vožnje in druge potrebe voznika. Mi imamo dolgoletne izkušnje, zato strankam na podlagi njihovih želja znamo svetovati.

O tem, kaj imamo poleg obvezne opreme še v avtomobilu: »V težavah vedno prideta prav odeja in manjša lopata, seveda pa ne smemo pozabiti na strgalo za čiščenje zamrznjenih stekel ter metlico, da avto lahko očistimo snega. Poleg tega, da je vožnja s slabo očiščenim avtom nevarna, je tudi kazniva.«

prožna. Pnevmatike namreč sčasoma postanejo trde, zaradi česar se zavora pot podaljša, kar pa lahko še posebno na mokrem ali zasneženem cestišču povzroči težave ali celo prometno nesrečo. Vsekakor je pnevmatika, ki so starejše od šest let, treba zamenjati z novimi.

Danes je na trgu precej različnih tipov pnevmatik. Kaj vi svetujete strankam, na kaj morajo biti pozorni, ko se odločajo za nakup pnevmatik?

Pomagamo si lahko s številnimi testi, ki so na voljo, pri tem pa moramo biti pozorni na to, pod kakšnimi pogoji so bili testi opravljeni, in upoštevati kredibilne teste,

Vsekakor je pomembno, da se stranka posvetuje z vulkanizerjem, ki mu zaupa.

Na kaj moramo biti pozorni, če pnevmatike hranimo doma?

Predvsem je pomembno, da jih hranimo v temnem prostoru z normalno vlažnostjo in čim konstantnejšo temperaturo. Gume naložimo leže, eno na drugo. Nikoli jih ne postavimo pokonci, saj v tem primeru lahko izgubijo obliko in se pojavijo težave.

Menjava pnevmatik je prva skrb voznikov pred zimo. Pozorni pa moramo biti tudi na druge pomembne točke v avtomobilu. Katere?

»Ko pnevmatike shranimo, jih naložimo leže, eno na drugo. Nikoli jih ne postavimo pokonci,« svetuje Franci Rogelj.

V hladnejših dnevih je še toliko pomembnejše stanje našega akumulatorja, ki ga najlažje preverijo strokovnjaki v avtoservisih, ki imajo za to tudi potrebne aparature. Življenjska doba današnjih akumulatorjev je od pet do deset let. Hkrati je dobro, da strokovnjaki opravijo tudi kontrolo hladilne tekočine. Pravočasno je treba zamenjati tekočino za či-

ščenje vetrobranskih stekel, da nas vreme ne preseneti in nam tekočina zmrzne v ceveh ali rezervoarju, preverimo pa tudi stanje brisalcev, ki jih v tem obdobju še več uporabljamo.

Kaj je – poleg obvezne opreme, seveda – še dobro imeti v avtomobilu?

V težavah vedno prideta prav odeja in manjša lopata,

seveda pa ne smemo pozabiti na strgalo za čiščenje zamrznjenih stekel ter metlico, da avto lahko očistimo snega. Poleg tega, da je vožnja s slabo očiščenim avtom nevarna, je tudi kazniva.

Zaradi posipanja cest sta bolj izpostavljeni tudi karoserija in podvozje avtomobila.

O izbiri zimskih pnevmatik:

»Pomagamo si lahko s številnimi testi, ki so na voljo, pri tem pa moramo biti pozorni na to, pod kakšnimi pogoji so bili testi opravljeni, in upoštevati kredibilne teste, saj se za nekaterimi lahko skriva tudi reklama. Zagotovo pa na končno izbiro vplivajo slog vožnje in druge potrebe voznika.«

Priporočamo, da avto pred zimo kvalitetno očistimo in zaščitimo s premazom. Podvozja pa ne očistimo le po koncu zime, temveč večkrat, zlasti če je zima radodarna s snegom in je posledično na cestah več soli za posipanje.

Ali Slovenci zgledno skrbimo za svoje jeklene konjičke?

Mislim, da smo dovolj skrbni. Opažamo tudi, da nam stranke vsako leto zastavljajo več vprašanj glede vzdrževanja avtomobilov in želijo vedno bolj kakovostne storitve.

beatsaudio

Povprečna poraba goriva 6,9 – 3,9 l/100 km, povprečne emisije CO₂ 158 – 92 g/km. Emisijska stopnja: EURO 6 AG / EURO 6 DG. Emisije NO_x: 0,0681 – 0,0220 g/km. Emisije trdih delcev: 0,0007 – 0,0000 g/km. Število delcev: 3,46 x 10¹¹ – 0,00 x 10¹¹. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Akcija velja v primeru sklenitve pogodbe o finančnem leasingu z družbo Porsche Leasing SLO d.o.o. firma za leasing, Ljubljana.

**MOJ SEAT.
Moja pravila.**

**SEAT Ibiza že za
123 € na mesec¹.**

Odpelji SEAT Ibizo za le 1% maloprodajne cene na mesec – oz. že za 123 €. Obišči mojseat.si in obroke prilagodi po svoji meri.

AVTOHIŠA VRTAČ

Šuceva ulica 28, Kranj
T: 04/27 00 252, M: 040 579 600

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si, TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

Her nec
VLEČNE KLJUKE

Kvalitetna in hitra montaža

www.hernec.si
info@hernec.si

Tel.: 01 362 10 11

Her nec d.o.o., Spodnje Pirniče 53 c
1211 Ljubljana Šmartno

**TRGOVINA
Z NOVIMI IN RABLJENIMI AVTODELI
AVTOKLEPARSTVO**

se priporoča
MILAN KRNIČAR s.p.

Dvorje 93, 4207 CERKLJE
GSM: 041/331 396
Tel./fax: 04/25 26 750

OGLAS

VIANOR®
Obiščite nas!
**TipStop Vianor
ŠKOFJA LOKA**

 Kidričeva cesta 8 B
4220 Škofja Loka
04/202 58 90
**Vianor TipStop
TROHA, JESENICE**

 Spodnji Plavž 24 g
4270 Jesenice
031/641 897
**Vianor TipStop
NUNAR, KRANJ**

 Na Griču 1
4000 Kranj
041/712 314
**Vianor TipStop
LAVTAR, SELCA**

 Selca 175
4227 Selca
041/877 530
**Vianor TipStop
KRISTANC**

 Britof 45
4000 Kranj
031/300 150

Fiinci dobro vemo, kaj je huuda zima

4x
**NOKIAN
TYRES**
=20€

 kupon za
premontažo

www.petrol.si/tipstop

PETROL

Energija za življenje

GG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLLED

Prostor ni nekaj samoumevnega

Gibanje Igriva arhitektura, ki otroke in mladostnike izobražuje o pomenu in razumevanju prostora ter bogate slovenske kulturne dediščine, letos obeležuje desetletnico delovanja.

MARJANA AHAČIČ

»Prostor ni nekaj samoumevnega, kljub temu da je ves čas okoli nas, saj bivamo v njem. Ko posegamo v prostor, sočasno tudi prostor vpliva na nas. Želimo, da se ljudje tega zavedajo. Hočemo jih opolnomočiti, okrepiti njihovo zavedanje, da so v prostoru. Želimo tudi, da vsak posameznik pridobi znanja, s pomočjo katerih bo postal kompetenten uporabnik prostora in hkrati kompetenten sogovornik stroko,« je razloge za to, da se je pred desetimi leti skupina arhitektk odločila, da s sklopom delavnic, ki so jih poimenovala Igriva arhitektura, začnejo izobraževanje najmlajših o pomenu in razumevanju prostora ter bogate slovenske kulturne dediščine, pojasnila arhitektka Barbara Viki Šubic.

Program Igriva arhitektura tako letos obeležuje že deset let, odkar s sodobnimi metodami učenja z izkušnjo podpira razvoj kritičnega in kreativnega mišljenja ter ponuja zanimive postopke za razumevanje arhitekture, prostora in oblikovanja v različnih izobraževalnih okoljih.

Prilagojen je različnim starostnim skupinam in tudi otrokom s posebnimi potrebami, v njegovem okviru pa potekajo številne dejavnosti doma in v tujini, delavnice za otroke v vzgojno-izobraževalnih ustanovah, izobraževanja za učitelje, vsakoletni natečaji ob mednarodnem dnevu habitata,

priprave didaktičnih materialov in priročnikov. Delavnice potekajo v muzejih, galerijah in knjižnicah, tehniški dnevi pa po vrtcih, osnovnih in srednjih šolah po celotni Sloveniji, pojasnjuje Barbara Viki Šubic, direktorica Centra arhitekture Slovenije, v okviru katerega deluje Igriva arhitektura.

Arhitektke Polona Filipič, Lenka Kavčič, Špela Kuhar, Ana Struna Bregar, Barbara Viki Šubic in krajinska arhitektka Tanja Maljevac so pred desetletjem začele delo pod okriljem Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije in nato delavnice za otroke nadgradile v gibanje in program Igriva arhitektura. »V desetih letih smo v sodelovanju z arhitekti, krajinskimi arhitekti in drugimi strokovnjaki ustvarili več kot 250 arhitekturnih delavnic in predavanj ter tako svoje znanje na igriv način podajali najmlajšim. V zanosu svojega poslanstva smo ustanovile zasebni zavod Center arhitekture Slovenije, pod okriljem katerega še vedno poteka program Igriva arhitektura, ki je bil leta 2013 nagrajen s Plečnikovo medaljo za prispevek k bogatitvi arhitekturne kulture. Izjemna podpora strokovne in laične javnosti nas je spodbudila tudi k pripravi priročnika z naslovom Igriva arhitektura, priročnik za izobraževanje o grajenem prostoru, ki ga je v dar prejela vsaka slovenska osnovna šola.« Program Igriva arhitektura se ves čas razvija in širi tudi na

druga sorodna področja, še pove Šubičeva.

Center arhitekture Slovenije danes vodijo Barbara Viki Šubic, Špela Kuhar in Polona Filipič. Pred tremi leti so od Ministrstva RS za kulturo prejele status zavoda, ki deluje v javnem interesu na področju kulture, in s tem potrditev ter priznanje za vse dotedanje delo. Istega leta sta se jim pridružili tudi arhitektki Nives Čorak in Tina Gradišer.

»Znotraj centra težimo k prepletu posameznih programov in vsebin, s čimer širimo zavedanje o pomenu prostora in hkrati odpiramo nove perspektive delovanja. Zasnovele smo številne didaktične pripomočke, zloženko, brošure in dva priročnika, zadnjega skupaj s Centrom RS za poklicno izobraževanje lani pod naslovom Material + roka = izkušnja, priročnik za izkustveno učenje o poklicih.«

Pomen programa Igrive arhitekture je prepoznal tudi predsednik Borut Pahor, ki je od leta 2017 tudi njegov častni pokrovitelj, država pa jim je v začetku letošnjega leta podelila status zavoda, ki deluje v javnem interesu na področju prostora. Od letos ima center tudi svoje prostore v Ljubljani, kjer v galerijskih prostorih gosti delavnice, predavanja, izobraževanja in razstave in kjer v sodelovanju s številnimi sodelavci različnih strok in študenti pod eno streho skrbijo za prostorsko opismenjevanje otrok in odraslih v Sloveniji.

Igriva arhitektura s sodobnimi metodami učenja z izkušnjo podpira razvoj kritičnega in kreativnega mišljenja.

Ekipe Centra arhitekture Slovenije: Nives Čorak in Tina Gradišer, vodji projektov, Radovljčanka Barbara Viki Šubic, direktorica, in Dupljanka Špela Kuhar, njena namestnica, ter Polona Filipič, soustanoviteljica Centra arhitekture Slovenije

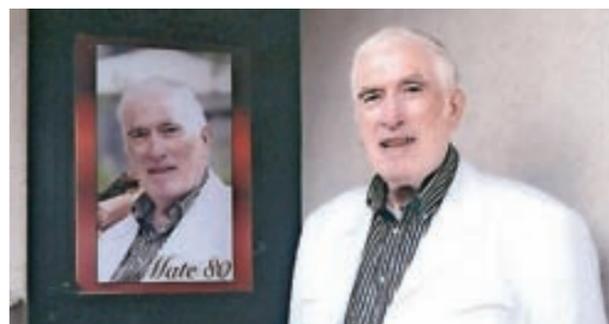
Zanimivosti

Prisrčen pozdrav iz Trziča – je naslov knjige, zbirke razglednic Toneta Kavčiča. **Stran 26**

Zgodbe

Mate Bečić, po rodu Splitčan, je postal znan Kranjčan, predvsem kot sodnik za prekrške. **Stran 27**

Obletnice

Desetega novembra bo minilo dvesto let od smrti barona Žiga Zoisa. **Stran 28**

Od petka do petka

Foto: Gorazd Kavčič

Luka Mesec, koordinator Levice: »Vlada je dokončno prekinila sodelovanje in odstopila od dogovora z nami.«

Premier Marjan Šarec: »Ni vlada tista, ki bi zapuščala Levico, ampak je lahko prej obratno.« / Foto: Gorazd Kavčič

Osrednja spominska slovesnost ob dnevu spomina na mrtve je potekala ob spomeniku vsem žrtvam vojn in z vojnami povezanim žrtvam v Ljubljani. / Foto: Daniel Novakovič (STA)

Levica v polni opoziciji

Po nepodprtvi njihovega predloga za ukinitvev dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja je koordinator Levice Luka Mesec oznanil konec dogovora z vladno koalicijo.

SIMON ŠUBIC

Konec sporazuma med koalicijo in Levico

»Padla je še zadnja domina, ugotavljamo, da je vlada dokončno prekinila sodelovanje in odstopila od dogovora z nami,« je koordinator Levice Luka Mesec dejal v sredo po prekinitvi seje odbora državnega zbora za zdravstvo, na kateri so obravnavali njihov predlog za ukinitvev dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Koalicija namreč podpora predlogu pogojuje s sprejetjem svojih devetih dopolnil, s katerimi sicer ukinjajo dopolnilno zdravstveno zavarovanje, a uvajajo pavšalni prispevek, in ne zvišanja prispevnih stopenj za obvezno zdravstveno zavarovanje, kot želi Levica. Za Levico odslej sporazum z vladno koalicijo ni več obvezujoč, je povedal Mesec in poudaril: »Levica je odslej v polni opoziciji.« Medtem ko Mesec poudarja, da je sodelovanje z nepodprtivjo njihovega predloga prekinila vlada, pa je njen predsednik Marjan Šarec prepričan, da ni vlada tista, ki bi zapuščala Levico, ampak je lahko prej obratno. Šarec je sicer dejal, da si želi nadaljnega sodelovanja, ob tem pa je obžaloval politiko ultimativov oziroma vsakokratnega zaostrovanja,

saj ocenjuje, da se da v tišini in v nekem normalnem dialogu veliko narediti. Manjšinska vlada bo brez formalizirane podpore Levice tako kot doslej tudi v prihodnje morala iskati podporo zunaj koalicije za vsak predlagan projekt oz. zakon, je razložil in dodal, da bi se mu zdelo nenavadno, da Levica ne bi tudi v prihodnje podprla vladnih zakonov, s katerimi se bo strinjala. V koalicijskih strankah odločitev Levice obžalujejo, najbolj ostri pa so bili v SMC-ju in SD-ju, kjer menijo, da se je ta stranka že pred časom odločila, da ne bo več sodelovala z vlado. Na vprašanje, ali bo njegova vlada dokončala svoj mandat, je Šarec odgovoril: »Kot bi me vprašali, ali me bo jutri povozil avtomobil. To je težko vedeti, sam imam načrt, da ta vlada deluje do konca, ker ne vidim razloga, zakaj ne bi. Vlada je izpeljala kar nekaj zakonov, kar se mene tiče, deluje, sam je zagotovo ne bom rušil. Ko bo sprejet proračun, res ne bo nobenega razloga, da bi vlado rušili.« Podpore proračunu so sicer napovedali v SNS-ju.

Posvet o pokrajinah

V ponedeljek je pri predsedniku republike Borutu Pahorju potekal posvet o ustanovitvi pokrajin, kot si jo je zamislila strokovna komisija

pod vodstvom Boštjana Brezovnika z mariborske pravne fakultete. Razpravljavci so bili načeloma naklonjeni ustanovitvi pokrajin, več pomislekov pa sprožata teritorialna členitev ter vprašanje njihovih pristojnosti in financiranja. »Mislim, da danes ni mogoče reči, da vlada splošno navdušenje nad predlogom, ki ga je dala strokovna skupina, toda tudi ne splošno zavračanje,« je po posvetu dejal predsednik in ocenil, da je to na dosedanje izkušnje »dovolj spodbudno«. Po njegovih besedah je na podlagi posveta mogoče sklepati, da bi večina raje imela manj pokrajin kot več. »Mislim, da bi bilo lažje, če bi opredelili najprej nekaj osnovnih nalog in bi se nato okoli teh nalog verjetno lažje dogovorili tudi o samem zemljevidu in sedežih,« je ocenil minister za javno upravo Rudi Medved, predsednik SD-ja Dejan Židan pa je drugačnega mnenja, namreč da se najprej poišče odgovor na najtežje vprašanje, torej o mejah pokrajin. Predsednik državnega sveta Alojz Kovšca, ki je prevzel koordinacijo aktivnosti v zvezi z ustanovitvijo pokrajin, meni, da je strokovna skupina pripravila konkreten predlog, ni pa končen model, bo pa po njegovih besedah za ustanovitev pokrajin potrebnega veliko političnega poguma.

Položili venec k spomeniku vseh žrtvev vojn

Predsednik republike Borut Pahor je v petek ob dnevu spomina na mrtve v spremstvu državne delegacije položil venec k spomeniku vsem žrtvam vojn in z vojnami povezanim žrtvam ob ljubljanskem Kongresnem trgu, ki k spravi in edinstnosti kliče od junija 2016, od lani pa je ceremonial polaganja venca k spomeniku sprave tudi osrednji kraj polaganja vencev ob 1. novembru. Polaganje venca so pospremile salve iz garde Slovenske vojske, zvok trobil policijskega orkestra in kvartet pevcev. Pri polaganju venca na osrednji spominski slovesnosti so sodelovali tudi predsednik državnega zbora Dejan Židan, predsednik vlade Marjan Šarec, predsednik državnega sveta Alojz Kovšca, načelnica Generalštaba Slovenske vojske generalmajorka Alenka Ermenč in generalna direktorica Policije Tatjana Bobnar. Premier Šarec in predsednik državnega zbora Židan sta se nato preselila na Žale, kjer sta položila vence k pomniku padlim v vojni za Slovenijo 1991, Židan pa tudi k spomeniku padlim v narodnoosvobodilnem boju, k lipi sprave in h kostnici žrtvev prve svetovne vojne.

Slovinci v zamejstvu (719)

Bohlonej, k' ste k nam prišli

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Z besedami, zapisanimi v naslovu, je Aleks Šuster, neumorni igralec, pevec, recitator in organizator kulture, pozdravil vse, ki so v soboto, 19. oktobra, zvečer prišli na proslavitev štiridesetletnice delovanja Slovenskega prosvetnega društva Peter Markovič v Rožeku / Roseggu v Rožu. Društvo se imenuje po domačem slikarju Petru Markoviču, rojenem julija leta 1866, ki je slikal predvsem portrete in stenske poslikave v cerkvah na južnem Koroškem, v Sloveniji, na Hrvaškem in tudi v domačem kraju, v katerem je umrl 27. februarja leta 1929. Društvo po prvem poskusu delovanja v letu 1948 ni zaživelo, ampak šele po občnem zboru 15. decembra leta 1979 na Ravnah pri Rožeku, kjer

sta bila za društveno delovanje še posebej zagreta Jozej Miklavčič in inž. Franc Kattinig. Prosenov iz Spodnjih Gorič. Ta je prevzel vodenje društva, kar po dveh letih premoru počne še danes. Društvo se na različne načine trudi za ohranitev in krepitev domačih vrednot,

maternega jezika, vključno z zvencim rožanskim narečjem, kulture, glasbe in literature in za graditev spoštljivega sožitja z narodom sosedom. V štiridesetih letih delovanja je bilo organiziranih nad tristo prireditev, od koncertov, tečajev do družabnih srečanj. Delovale so in še

Sinoči je bila v K&K centru v Šentjanžu odprta razstava Korajža je ženskega spola doktorice geografije in alpinistke Irene Mrak o uspešnih slovenskih alpinistkah. Danes zvečer ob 18. uri bo v občinski hiši v Bekštajnu / Finkesteinu odprtje razstave Karavanke. Sodelovali bodo predstavniki občin z obeh strani Karavank. Jutri, v soboto, 9. novembra, ob 18. uri bo v Šentilju /St. Egydnu maša, uro kasneje pa koncert v spomin na koroškega skladatelja in zborovodjo Pavla Kernjaka, ki je bil rojen pred sto dvajsetimi leti, pred štiridesetimi leti pa je umrl.

Zdravica jubilarntu Slovenskemu prosvetnemu društvu iz Rožeka

delujejo nekatere kulturne skupine. Neumorni predsednik Franz Kattinig je izdal besednjak Marnvam po domače, Aleks Šuster pa je bil pobudnik in avtor monografije o Petru Markoviču in o 40-letnem delovanju društva. Na svečanosti, na kateri so pele domače pevske skupine, kot gostje pa Trio Drava in Oktet Suha, so društvu in njegovemu predsedniku izrekli

in podelili številna priznanja: občinsko, ki ga je izročil župan Franz Richau, priznanje prijateljske občine Bohinj iz Slovenije, priznanji Kršćanske kulturne zveze in Slovenske prosvetne zveze in priznanje Javnega sklada za kulturne dejavnosti Slovenije, ki ga je izročil Aldo Komar. Geri Šuster pa je prejel srebrno občinsko priznanje za dolgoletno delo v kulturi.

Po svetu

Je zid res padel?

Jutri (9. novembra) bo že trideset let od dne, ko je leta 1989 padel oziroma začel padati berlinski zid. Bil je simbol ločitve Vzhoda od Zahoda po drugi svetovni vojni. Ob dejstvu, da je zid kot zid res padel, se sprašujemo, ali je padel tudi v glavah ...

MIHA NAGLIČ

Tistega lepega dne

Poglejmo najprej, kako se je zgodilo? »Berlinski zid je padel 9. novembra 1989 po več kot 28 letih. Povod so bila množična zborovanja in protesti, zahteve po svobodi potovanja vzhodnih državljanov, množični pobezi iz vzhoda na zahod, deloma preko evropskih prestolnic (npr. Prage) in deloma preko madžarsko-avstrijske meje. Sprožilec je bila konferenca, na kateri je predstavnik Enotne socialistične partije Nemčije Günter Schabowski govoril o novih pravih potovanjih. Konferenco je prenašala televizija, zato je govor spremljalo veliko ljudi. Poleg Schabowskega so bili na podiju prisotni še drugi člani centralnega komiteja Enotne socialistične partije Nemčije: Helga Labs, Gerhard Beil, Manfred Banaschak. Schabowski je bral z listka: 'V tujino se bo lahko potovalo, ne da bi bilo potrebno na podlagi posebnih predpostavk zaprositi za dovoljenje. Odobritev bo podeljena takoj. Potovalno vizo bo mogoče pridobiti, ne da bi za to morali navajati posebne razloge. Iz NDR v ZRN bo možno prehajati skozi vse mejne prehode ...' Vprašanje novinarke: 'Kdaj se bo

to zgodilo?' Schabowski (listajoč po papirjih): 'Kolikor vem, takoj, nemudoma.' (Listajoč dalje). Po tem je več tisoč Berlinčanov hitelo k mejnim prehodom in zahtevalo odprtje. Do takrat obmejna vojska sploh še ni bila obveščena o odprtju mej. Brez posebnega ukaza ali navodila so pod pritiskom množice do enajste ure zvečer že odprli prehod Bornholmer Strasse, kasneje pa še druge prehode v mestu. V poznih večernih urah so ljudje odprtje že lahko spremljali po televiziji in mnogo se jih je tudi odpravilo k prehodom. Zahodni prebivalci so vzhodnjake lepo sprejeli. Večina gostiln v bližini je delila brezplačno pivo in na Kurfürstendammu se je zbirala množica voznikov, ki so trobili v pozdrav. Padec berlinskega zidu je postal viden in pomemben dogodek v svetovni zgodovini, ki so ga za božič leta 1989 proslavili z ogromnim koncertom.« / Tako je bilo 9. 11. 1989. Je 30 let pozneje od zida še kaj zidanega? »Danes je od berlinskega zidu ostalo le malo. Najbolj znan ostanek stoji med Hauptbahnhof in Oberbaumbrücke. Ta ostanek so leta 1990 zaupali v 'oskrbo' East Side Gallery in ga imenovali za državni spomenik. Drugi ostanek zidu se nahaja na Niederkirchenstrasse. Ti ostanki niso originalni,

ampak so jih na novo zgradili. Na nekaterih mestih še vedno stojijo opazovalni stolpi, npr. v bližini Sonnenallee. Sled, kjer je stal zid, je na nekaterih mestih še vedno dobro vidna. Večinoma tam danes vodi kolesarska steza. Septembra 2004 je nemška revija Stern izvedla raziskavo, katere rezultati so pokazali, da si 12 odstotkov vzhodnih Nemcev in kar četrtina zahodnih Nemcev želi, da bi bil zid ponovno postavljen.« (Vir: Wikipedija)

Novi zidovi in ločnice

»Od Stetina na Vzhodnem morju do Trsta na Jadranskem se je čez kontinent spustila železna zavesa.« Tako je Winston Churchill v nekem govoru, ki ga je imel v ZDA, že 5. marca 1946 postavil bistroumno politično »diagnozo« novega stanja v povojni Evropi. In ta železna zavesa se je začela dvigati prav 9. novembra 1989 v Berlinu. Zdaj smo priča novim zidovom in pregradam. Trumpova Amerika gradi protiimigrantski zid na meji z Mehiko, v Evropi je najbolj vidni zid te vrste tisti, ki ga je na južni madžarski meji postavil Viktor Orban. Še več pa je ločnic, ki si jih ljudje »zgradimo« v glavah, ko se ločujemo v pojmi in pogledih na sicer skupne

zadeve. Kakršna je denimo odnos do migracij ...

Sovjetska nostalgija

»Moje globoko prepričanje je bilo, da leži pot do politične suverenosti republik, do njihove gospodarske samozadostnosti, do ohranitve njihove identitete in do razvoja njihove kulture v obnovitvi zveze v njeni transformaciji v demokratično, resnično, učinkovito federacijo, ki bi ji republike prenesle del svoje suverenosti.« Tako piše 88-letni Mihail Sergejevič Gorbačov, zadnji predsednik Sovjetske zveze (SZ), v svoji novi knjigi. In obžaluje, da »so šli voditelji Rusije, največje sovjetske republike, ki jo je vodil Boris Jelcin, po poti razpada«. Sicer pa je dejstvo, da v Rusiji narašča nostalgija po sovjetskih časih. V neki lanski anketi je kar 66 odstotkov vprašanih odgovorilo, da razpad Sovjetske zveze obžalujejo in da so bila 90. leta najtežje obdobje v njihovem življenju. Večina teh je starih 55 let in več, a sovjetska nostalgija občutno narašča tudi pri mlajših skupinah ... Gorbačov je tragična osebnost; po eni strani je prav njegovo vodstvo omogočilo padec berlinskega zidu in dvig železne zaves, SZ pa mu ni uspelo ohraniti.

Tako so se Berlinčani prosto sprehajali mimo zidu po njegovem padcu, po 9. novembru 1989. / Foto: Wikipedija

Ohranjeni del »železne zaves« v Čížovu na Moravskem, na češko-nemški meji. Stražni stolp, »zmajevi zobje«, električna žična ograja. Zdaj postavljajo nove ograje te vrste ... / Foto: Wikipedija

Hvala Gorbačovu: »Danke, Gorbi!« Napis na ostanku Berlinskega zidu, datiran 3. 10. 1990. / Foto: Wikipedija

Za boljšo šolo (46)

Ocenjevanje znanja

IVKA SODNIK

Proti koncu oktobra, ves november in prva dva tedna v decembru se tudi v osnovni šoli začne ocenjevalno obdobje. Učenci tako lahko pišejo po dve kontrolni nalogi na teden, izjemoma tri, če morajo zaradi prevelikega števila negativnih ocen pri nekem predmetu test ponavljati. Da se to ne bi dogajalo, so učitelji dolžni pred vsakim pisnim ocenjevanjem znanje najprej preveriti, in šele ko učenci dosegajo vsaj minimalne standarde znanja, bi smeli pisati ocenjevalni test. Učencem, ki iz kateregakoli razloga zaostajajo v usvajanju znanja, naj bi šola nudila pomoč v okviru dopolnilnega pouka ali organizirane individualne in skupinske pomoči, preden se njihovo

znanje ocenjuje. Seveda se v vsakem razredu najdejo tudi učenci, ki nočejo obiskovati dopolnilnega pouka in odklanjajo pomoč učiteljev in jih običajno strezni šele negativna ocena. Nekateri učenci jih morajo dobiti celo več, preden doumejo, da brez učenja ne bodo prišli do pozitivnih ocen.

V teh mesecih ob pisnem poteka tudi ustno ocenjevanje znanja, tako da je lahko učenec ob dveh testih v enem tednu tudi ustno večkrat vprašan. Nekateri učitelji v tem primeru upoštevajo učenčeva opravičila, drugi spet ne, saj zakon ne določa, da bi moralo biti tudi ustno ocenjevanje znanja vnaprej napovedano. Zato so ti meseci za učence psihično in fizično zelo

naporni in vse pogosteje se dogaja, da otroci v ocenjevalnem obdobju »zbolijo«, najbolj drzni pa izostajajo od pouka oziroma ur, kjer bi bili lahko vprašani.

Ocenjevanja smo se šolarji vedno bali, posebno tisti, ki so stremeli samo za najboljšimi ocenami. Nismo pa ocenjevanju namenjali tolikšnega pomena kot danes. Učitelji so večinoma napovedali, kdaj bomo pisali kontrolno nalogo, ustno ocenjevanje znanja pa je potekalo ves čas. Če si bil prvič vprašan septembra, je bilo učne snovi malo in je bilo lažje priti do dobre ocene, vendar te je gora snovi čakala ob naslednjem ocenjevanju. Pravzaprav je bil vsako uro kdo vprašan in na to smo bili pripravljani, saj smo za

večino učiteljev »pogrunтали« sistem ocenjevanja in načine, kako si skrivaj medsebojno pomagati. Tako kot današnji učenci se tudi včasih nismo učili sproti. Danes se to preprosto ne da več, ker imajo učenci dnevno po šest ali sedem ur pouka in učne snovi je vedno več.

Razlogov, da je danes ocenjevanje znanja tako stresno in se mu namenja tolikšna pozornost, je po mojem mnenju več. Učitelje je zagotovo najbolj prestrašil pravilnik o ocenjevanju znanja, ki izrecno zapoveduje, da je treba znanje najprej preveriti in šele potem oceniti. Nadalje pravilnik pravi, da mora biti ocenjevanje javno in morajo poleg učencev predpise s področja ocenjevanja in kriterije ocenjevanja

poznati tudi starši. Učenci in starši morajo biti sproti seznanjeni z rezultati ocenjevanja in imajo oboji pravico vpogleda v ocenjene pisne in druge izdelke. Tako se zgodi, da starši ob pregledovanju kontrolnih nalog lahko najdejo tudi morebitne strokovne napake in nanje opozorijo ali celo zahtevajo zvišanje ocene. Prav javnost ocenjevanja je eden temeljnih izvorov očitkov o kršenju šolske avtonomije.

Kljub temu da je ocenjevanje znanja ena najzahtevnejših učiteljevih nalog, ne vidim razloga, zakaj ga ne bi enakomerno porazdelili skozi vse šolsko leto, kar konec koncev zahteva tudi pravilnik o ocenjevanju. S tem bi dosegli tudi več sprotnega učenja.

Zanimivosti

Prisrčen pozdrav iz Tržiča

Tak je naslov knjige, zbirke razglednic Toneta Kavčiča s pripovedmi o ljudeh in njihovem življenju.

SUZANA P. KOVAČIČ

»Take knjige Tržič še nima, številna druga mesta po Gorenjskem in po Sloveniji pa jo že imajo. Zbirka razglednic Toneta Kavčiča je občudovanja vredna, ker je tako bogata, iz celega stoletja prinaša zanimive razglednice. In se nam je zdelo, da bi bil to lahko projekt Zveze kulturnih organizacij (ZKO) Tržič, ker gre za našo krajevno dediščino, ki jo ZKO tudi oživlja,« je nedavni izid in predstavitev knjige Prisrčen pozdrav iz Tržiča pojasnil predsednik ZKO Tržič David Ahačič, tudi urednik knjige. Ahačič je v uvodni besedi zapisal, da boste posegli po strastni knjigi; strastni v odnosu do zbiranja spominov, zbiranja razglednic, pripovedovanja zgodb ... Zbiratelj Tone Kavčič je Kranjčan po rodu, zadnjih devet let živi v Bistrici pri Tržiču. Do upokojitve je imel antikvariat v Ljubljani, ukvarjal se je s knjigami, voščilnicami, razglednicami, pravzaprav mnogočim,

kar je pisano ali tiskano na papirju. In (s)poznal je ljudi, ki se prav tako ukvarjajo s tem. V svoji zbirki ima okrog tisoč razglednic Kranja, odkar se je preselil, je zbral tudi okrog tisoč razglednic Tržiča z okolico. Predvsem razglednice, ki so bile izdane v času do druge svetovne vojne, med njimi je dobrih sto takih, ki so bile izdane v letih po njej, izjemo pa predstavljajo razglednice iz zadnje četrtine dvajsetega stoletja. Poleg razglednic hrani še drugo gradivo, ki priča o zgodovini Tržiča. V svoji zbirki ima del zapuščine Viktorja Kragla, ki obsega fotografije, nekaj rokopisov ...

Najstarejša iz leta 1897

V knjigi Prisrčen pozdrav iz Tržiča, ki jo je založila ZKO Tržič s podporo Občine Tržič, je zbranih 299 razglednic, večinoma Tone-tovih, okrog petdeset jih je iz arhiva Tržiškega muzeja, predvsem tiste, ki jih v njegovi zbirki ni bilo ali pa so starejše in dragocene s tega vidika. Najstarejša Tonetova

Oblikovalka knjige Pavla Bonča s člani uredniškega odbora; od leve: Boris Kuburič, David Ahačič, Tone Kavčič in Bojan Knific / Foto: Tina Dokl

razglednica je iz leta 1897 in prikazuje panoramo Tržiča. Njegove najljubše pa so tri v kompletu iz leta 1932, ki spominjajo na zaključek gradbenih del na mostu čez Tržiško Bistrico na nekdanji Kolodvorski cesti ob Sokolnici (danes gre čez most cesta v Spodnjo Presko). »Te razglednice dejansko prikazujejo, kako so gradili

most, kdo so bili zidarji, ki so ga gradili. Na prvi in drugi razglednici je prikazano betoniranje mostu, na tretji njegovo odprtje. Ta, zadnja je bila tudi poslana inženirju Evgenu Ponižu, teh. višjemu pristavu Kr. banske uprave v spomin na gradnjo novega mostu v Tržiču.« Razglednice so s svojo motiviko odražale tudi kulturno, versko,

družabno in društveno življenje. Nekatere razglednice so bile poslane in imajo torej znamko in žig in še kak pripis, verz zadaj, a Kavčiču je pomembnejše njeno lice. Boris Kuburič, vodja tržiške izpostave JSKD, se je na predstavitvi knjige spominal, kako je sredi šestdesetih let kot otrok zaslužil kak dinar s prodajo razglednic.

Če so ljudje v motivih prepoznali domačo ulico, domačo streho, so razglednico zagotovo kupili.

Panorama planine in zgodba o »kotalaču«

Likovno podobo z razglednicami dopolnjujejo spominske pripovedi ljudi, ki so bolj ali manj neposredno vezane na vsebino razglednic in jih je zbral dr. Bojan Knific. »Zapisal sem tisto, kar so v glavnem pripovedovali stari Tržičani, in iz gradiva, ki ga imamo v Tržiškem muzeju,« je pojasnil. Tako razglednica, izdelana leta 1928 in odposlana 28. septembra 1930, kaže zimsko panoramo planine Kofce. Podnjo je zapisano: »S Kofce se je po poti mimo Matizovca in Zajmena do Žnidarja v Podljubelju vračala družba tržiških veseljakov. Družčina je nekje na pol poti pogrešila Janeza. Niso vedeli, ali je pred ali za njimi, pa so pri Zajmenu povprašali, če je šel že tod mimo. Dobili so odgovor gospodarja: "Mau preh so se gəspud dolvən kotalal." (prirejeno po Lončar 2001:45).« Knific je prispeval tudi poglavje Od prvih dopisnic do razglednic. »Z razvojem turizma so razglednice postale na neki način tržno blago. Iz turističnih destinacij so lahko poslali prisrčne pozdrave.«

Videti svet na drugačen način

Alejandro Narvaez, mladi čebelar s Kanarskih otokov, je pol leta nabiral nova znanja in izkušnje v Čebelarstvu centru v Lescah.

MARJANA AHAČIČ

Prav ta konec tedna se Alejandro Narvaez, mladi španski čebelar, vrača v domači Las Palmas na Kanarskih otokih, potem ko je v Čebelarstvu centru v Lescah šest mesecev nabiral čebelarstvo znanje in izkušnje.

»Aprila smo na Ljudski univerzi Radovljica (LUR) prejeli pobudo Univerze na Primorskem, ali bi bili v

»Ljudje bi morali to početi večkrat; zelo pomaga, da vidiš svet na drugačen način. Seveda so tudi stvari, ki ti v novih okoljih niso najbolj všeč, ampak to ne pomeni, da so slabe, so pač drugačne od tistega, česar si navajen in kar poznaš.«

okviru programa Erasmus za mlade podjetnike v čebelarstvu pripravljene gostiti mladega podjetnika iz Španije, s Kanarskega otoka Las Palmas. Po kratkem razmisleku smo se odločili, da bomo sodelovali v projektu in Alejandro Narvaez omogočili učenje o čebelarstvu v našem okolju,« je Alejandrov prihod na

Gorenjsko pojasnila direktorica LUR Mateja Rozman Amon.

»Alejandro je v Sloveniji preživel šest mesecev. V čebelarstvu centru je sodeloval z upravnico Špelo Kalan Razinger, pri delu v satnišnici pa s Petrom Tegovskim Rozmanom. V tem času je pomagal pri organizaciji različnih dogodkov, postavitvi in odprtju razstav. Spoznal je vse čebelarstvo organizacije, ki so prisotne v centru – čebelarstvo Slovenije in Gorenjske ter Čebelarstvo društvo Radovljica, z njimi navezal stike in se seznanil z njihovim delom. V Čebelarstvu muzeju v Radovljici in Etnografskem muzeju v Ljubljani je spoznal zgodovino slovenskega čebelarstva, nam pa je pomagal tako, da je promocijsko

z gibanko centra prevedel v španski jezik, s predlogi pa sodeloval tudi pri oblikovanju drugih promocijskih besedil. V praksi je videl, kako poteka senzorično ocenjevanje medu. Sodeloval je tudi pri točenju medu, ki je bil pridoben v čebelnjaku pri Čebelarstvu centru, pri filtriranju in polnjenju v kozarce,« je razložila.

Alejandro pravi, da je bila, ko je razmišljal o tem, kje pridobiti nova znanja na področju čebelarjenja, Slovenija od vsega začetka njegova prva izbira. »Iskal sem deželo, kjer imajo res dobro razvito čebelarstvo; vsaka država ima neke svoje posebnosti, jaz pa sem želel izvedeti nekaj več prav o vaših metodah čebelarjenja,« je povedal nekaj dni pred odhodom domov.

V obdobju, ki ga je preživel pri nas, ga je presenetilo predvsem to, da je srečal veliko čudovitih ljudi, pravi. »Medsebojni odnosi so mi res zelo pomembni ... A če sprašujete po presenečenjih, moram omeniti tudi

to, da nisem pričakoval tako krasnega poletja na Bledu,« dodaja z nasmehom.

Sicer pa poudarja, da je užival v tem, da je živel in

se vključeval novo deželo in kulturo. »Ljudje bi morali to početi večkrat; zelo pomaga, da vidiš svet na drugačen način. Seveda so tudi stvari, ki

ti v novih okoljih niso najbolj všeč, ampak to ne pomeni, da so slabe, so pač drugačne od tistega, česar si navajen in kar poznaš.«

Čas, ki ga je preživel s slovenskimi čebelarji, ga je utrdil v prepričanju, da se naprej želi ukvarjati s čebelarjenjem, čeprav natančnih načrtov za prihodnost še nima. »Tako kot voda se mora človek prilagoditi spremenljivim okoliščinam: mogoče boš hodil ob različnih rekah, a boš na koncu zagotovo prišel do morja ... V Slovenijo sem prišel z zelo izdelanim poslovnim načrtom, a me je življenje tu naučilo mnogo novega in na koncu te izkušnje se vračam domov z načrti, ki so drugačni kot ob prihodu, seveda pa še zmeraj povezani s čebelami.

Na koncu še pove, da se bo z veseljem vrnil v Slovenijo. »Ne vem, kdaj, toliko koščkov sveta moram še videti, ampak se bom, zagotovo. Zame je v Sloveniji daleč največji zaklad vaša narava in zagotovo se bom vrnil, da jo bom lahko spet občudoval.«

Alejandro Narvaez se je v Čebelarstvu centru v Lescah šest mesecev seznanjal s čebelarjenjem. / Foto: arhiv LUR

Zgodbe

Dalmatinec v Kranju

Na domu v Britofu pri Kranju me pričaka v beli obleki. Pove, da jo vedno obleče ob svečanih priložnostih. In teh v njegovem življenju ni bilo malo. Mate Bečić, po rodu Splitčan, je postal znan Kranjčan. Svoj poklicni vek je v Kranju preživel kot sodnik za prekrške in mnogim »prekrškarjem« je pomagal stopiti na pravo pot. Tu si je ustvaril družino, dvajset let je vodil Vaterpolski klub Triglav in širil prijateljstva med Gorenjsko in Dalmacijo.

IGOR KAVČIČ

Pred dnevi se je Mate Bečić, postaven Dalmatinec pri osemdesetih, odpravil na krajše počitnice v rojstni Split – da ob okroglem jubileju tudi s kranjskimi klobasami pogosti prijatelje iz mladih let.

Kranjske klobase Dalmatincem? »Vsakič, ko se vračam v Split, so v mojem kovčku obvezno Arvajeve kranjske klobase, saj jih moja tamkajšnja družina pričakuje od mene. Te so vedno

Mate Bečić je med Kranjčani znan kot tisti sodnik za prekrške, to delo je opravljal ves svoj poklicni vek, ki ni zgolj kaznoval, ampak je »prekrškarjem« vedno znal tudi prisluhniti in jih spraviti na prava pota. Bil je ustanovni član in prvi predsednik Vaterpolskega kluba Triglav Kranj, od leta 1974 do 1980 tudi Vaterpolo zveze Slovenije, bil v nekdanji Jugoslaviji funkcionar v državni vaterpolski zvezi. Še posebno pa je ponosen, da je v tem času dal po-

doma. Vidiš, da imaš velike noge ka lopate. Od tebe nikad neče biti igrač.« (Pojdi domov, saj vidiš, da imaš noge velike kot lopate. Iz tebe nikoli ne bo nogometaš.) Žalosten se je vpisal v sosednji klub Dalmatinac. Ko so mladinci slednjega večkrat premagali Hajdukovce vrstnike, ga je opazil taisti trener in ga povabil v prvi splitski klub z besedami: »Sada znam, da i velika noga dobro igra balun. Bit češ dobar centerhalf.« (Zdaj vem, da tudi velika noga dobro brca žogo. Dober osrednji branilec boš.)

Prav nogomet ga je leta 1958 pripeljal tudi v Ljubljano, saj se je ob tem, ko je podpisal pogodbo z NK Odred (predhodnik današnje Olimpije) lotil tudi študija prava. »Imel sem štipendijo in stanovanje. Leto dni sem bival v hotelu Turist, potem pa na Trubarjevi ulici v domu delavcev v gostinstvu. Spominim se, da so mnogi Splitčani, ki so prihajali v Slovenijo, najprej spali pri meni. Moje dekline in kasneje žena Ina,

»V sebi imam neki duševni mir, užival sem v mladosti in to znam tudi v starosti.«

prav tako Splitčanka, je študirala v Zagrebu. Bila je moja velika ljubezen še iz gimnazijskih let,« mi razloži, ko ga podrezam s tako imenovanimi galebi, lepimi in postavnimi fanti iz Splita, ki so bili pravi magnet predvsem za turistke. Da je to fazo fantovskega odraščanja preskočil, doda v smehu.

Študijska leta v Ljubljani so bila za Mateta lepa. Imel je štipendijo, pri krojaču si je za ceno prestopa v nov klub lahko naročil obleko, med potjo na tekme po Jugoslaviji je na vlaku običajno študiral za izpite in tako tudi redno doštudiral. Njegovo življenje so bili delo, študij, nogomet, kasneje pa je tudi dekline prišlo na študij v Ljubljano. Njegova sošolca sta bila Milan Kučan in Miro Cerar starejši. Prvo službo je dobil v Kranju in jo opravljal vse do upokojitve.

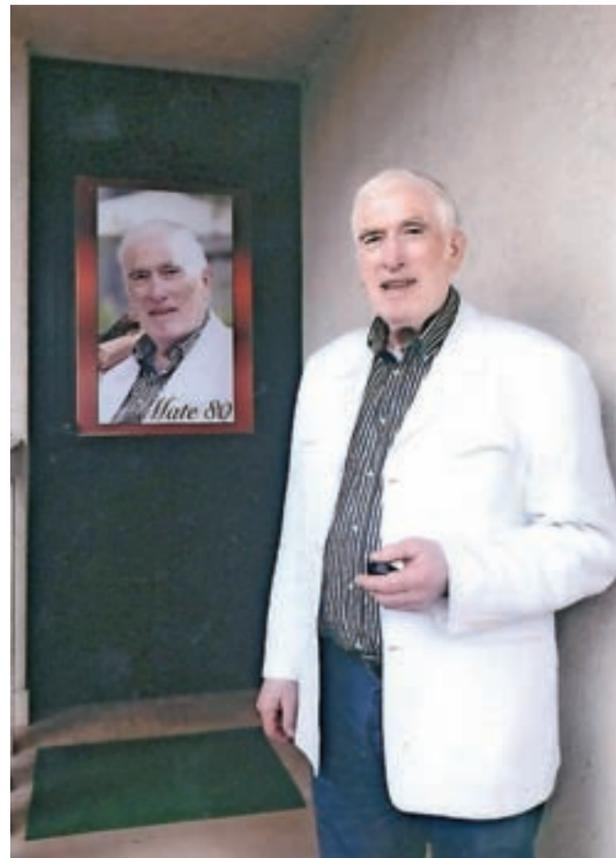
Mate je znal s »prekrškarji«

Ko je prišel v Kranj, se spomni, da je bila megljena jesen. Nekaj povsem drugega kot sončna Dalmacija, a se je z leti privadil. Ko hodiš v službo, si poročen, imaš družino, ni pomembno, kjer živiš, ampak da shajaš kolikor toliko solidno. »Po več letih sem prišel do točke, ko mi je lepo tako v Kranju, tu doma v Britofu, kot v rodnem Splitu. Tu v Slove-

niji živim med svojimi, dobro se razumem s sosedi, tudi Kranjčani so me lepo sprejeli, prav tako pa redno odhajam med svoje sorodnike in mladostne prijatelje v Split. Pa tudi Dalmatinci so radi hodili k meni na obisk,« pripoveduje Mate.

Lahko bi rekli, da je kot sodnik za prekrške zaslišal skoraj tri četrtine Gorenjcev, marsikoga po večkrat. Imel je tudi svoje – sam jih imenuje klienti – na katere je pazil kot laični terapevt, da se niso vdajali alkoholu. Mnoge je namesto v zapor poslal na zdravljenje – in dokler niso prišli nazaj, so postopki zaradi njihovih prekrškov na sodišču mirovali. Dostikrat so bile potem sodbe zelo blage ali pa jih sploh ni bilo, saj bi bila po Matetovem mnenju kakršna koli kazen za nekoga, ki je pokazal voljo za spremembo življenjskega sloga, nesmiselna. Sodeloval je v Klubu zdravljenih alkoholikov Kranj.

Vseskozi se je ukvarjal s športom, po Odredu je igral še za Slovan, na kratko tudi pri kranjskem Triglavu, a v

Mate Bečić je 13. septembra praznoval osemdesetletnico.

Kot sodnik za prekrške je zaslišal skoraj tri četrtine Gorenjcev, marsikoga po večkrat. Imel je tudi svoje – sam jih imenuje – kliente, na katere je pazil kot laični terapevt, da se niso vdajali alkoholu.

del naše "fešte", na kateri seveda ne manjka tudi raznih dalmatinskih dobrot,« dileme okrog prislovične povezave Dalmatincev z ribjimi jedmi razjasni Mate, ki se sicer redno, vsaki dve leti, srečuje tudi s »klapo« Dalmatincev, večinoma maturantov splitske klasične gimnazije, ki so med letoma 1954 in 1964 študirali v Ljubljani. Gre za generacijo, rojeno v letih tik pred drugo svetovno vojno. »Med nami so pravniki, ekonomisti, geodezi, inženirji ..., kopica ljudi, ki je kasneje v svojem poklicu dala veliko tako Sloveniji kot Dalmaciji. Kadar se srečamo, obudimo tudi spomin na tiste "klapaše", ki jih ni več med nami.« Vsa leta je tudi dejaven član društev Hrvatov v Sloveniji.

budo in potem bil v vlogi direktorja in organizatorja šestih superfinalov Evrope v vaterpolu v Ljubljani. Vsakoletno vaterpolsko klubsko tekmo najvišje ravni je pripeljal v Slovenijo – in ta je bila kar šest let v koledarju evropske vaterpolske federacije. »Ne, vaterpola nisem nikoli igral, bil pa sem nogometaš,« pove Mate.

Nogomet ga je pripeljal na študij

V letih po vojni so vsi fantje želeli igrati nogomet, številna družina Bečić je stanovala blizu Hajdukovega nogometnega igrišča, pa se je na treninge javil tudi Mate. Znani splitski trener Luka Kaliterna mu je po preizkusih dejal: »Hajde, kvragu

V Slovenijo sta ga pripeljala nogomet in z njim tudi študij. V knjigi, ki jo je izdal ob svoji sedemdesetletnici, je tudi fotografija mladinske selekcije splitskega Hajduka. Mate je najvišji v zgornji vrsti. / Foto: osebni arhiv

klubu takrat niso bili odprti za novosti, ki jih je predlagal, zato se je kot funkcionar priključil vaterpolistom. »Peter Didić je bil trener, jaz predsednik kluba, oba Splitčana. Kot tandem sva delovala kakih dvajset let in marsikdo nama prizna, da sva prav midva "kriva" za vzpon kranjskega vaterpola,« se spominja Bečić, ki je v Kranj pripeljal tudi balkansko prvenstvo v vaterpolu. »Slikar Zmago Puhar je bil moja desna roka, risal je vse transparente, oglasne table, plakate ... Organizirali smo tradicionalni ples vaterpolistov, na katerega sta prišla tudi prijatelja igralec Boris Dvornik in režiser Miljenko Smoje iz takrat popularne nadaljevanke Naše malo mesto.«

Ponosen na svojo družino

Mate je bil zadnji, kot pravi nenačrtovani, izmed osmih otrok in je dobil ime po očetu. Da nobeden od njih ni šel med ribiče, vsi so doštudirali in vsi starejši so mlajšim pomagali pri študiju. »Bili smo vedno solidarni eden do drugega.« V zakonu z Ino sta se jima rodili hčeri Žana in Nataša, poročena Kapetanović. Ponosen je na vnuka Petro in Ivana, na obisk k pradedu pa radi pridejo tudi pravnuki Ivan in Viktor ter Ina. Vsako poletje in tudi kdaj med letom pa Bečić štirih rodov odhajajo tudi v domačo hišo v Split.

Ko ga vprašam, kdo so njegovi v nogometu – »Bili« iz Splita ali bordo rdeči s kranjskega stadiona – mi diplomatsko odgovori, da navigator predvsem za dober nogomet in seveda za slovensko reprezentanco. »No, splitski

»Bili« bodo vedno moji,« le doda.

Gorenjske se je kar navedil, tudi pogleda na gore namesto na morje – čeprav ga hoja v hribe razen v mladih letih nikoli ni preveč mikala. Tudi pri častitljivih osemdesetih se počuti dobro. »V sebi imam neki duševni mir, užival sem v mladosti in to znam tudi v starosti. Pomirjajo me tudi dobri odnosi v družini, dobro se počutim med sosedi v Britofu in prijatelji v Splitu – še vedno imam veselje za "dir do pjace" (sprehod do mestnega korza).« Tudi v Kranju se rad sprehodi v mesto. Parkira na Hujah, gre čez most do Braneta v trgovini Krajček, včasih se na pijači na Pungertu dobijo s športniki, nekdanji vaterpolisti ...

Ker je žena žal pokojna, hčeri pa sta se odselili, v svoji hiši živi sam. Kot pravi, so tri stvari stalnica njegovega dogajanja v državi, od politike do pravosodja in lokalne uprave. Želim biti na tekočem. "Pro bono" nudim pravno pomoč tistim, ki nimajo denarja za odvetnike, pa me prosijo, da jim pomagam. Starejši ljudje mi prinašajo različno upravno in sodno pošto, naj jim pomagam, za kaj gre. Obiskujem svoje prijatelje in znance, ki so bolni in so doma ali v domu starejših. Veseli so mojih obiskov. Spoštovanje do sorodnikov, prijateljev, znancev, sosedov, ljudi nasploh mi veliko pomeni.

Pri osemdesetih večkrat razmišlja za leta nazaj in upa, da je bil kljub službi sodnika za prekrške vedno dober za ljudi. To mu konec koncev ob naključnih srečanjih z zahvalami potrjujejo tudi mnogi Kranjčani in Gorenjci.

Obletnice

Brdski graščaki Zoisi

Desetega novembra bo minilo dvesto let od smrti barona Žiga Zoisa, razsvetljenca, mecena slovenske književnosti in naravoslovnega zagnanca.

JURIJ KURILLO

Severno od Kranja se razteza znani grajski kompleks Brdo, ki ga imamo Slovenci v svoji zavesti predvsem kot protokolarno rezidenco, saj ga je pred vojno uporabljal kot svojo zasebno lastnino kraljevi princ Pavle Karađorđević, po vojni pa kot državno lastnino republikanski predsednik Josip Broz. Manj je bržkone znano, da so bili na prehodu iz 18. v 19. stoletje njegovi lastniki člani znamenite družine Zoisi.

Njen začetnik na naših tleh je bil Zois z zvenečim imenom Michelangelo (1694-1777). V Ljubljano je verjetno prišel prek Trsta iz italijanske pokrajine Bergamo. S trgovanjem, bančnimi posli in rodbinskimi zvezami je naglo obogatel kot lastnik trgovskih družb, nepremičnin in ladij. Še posebej se je uveljavil z nakupom rudnikov in fužin na Kranjskem. Tako se je povzpел do dednega plemstva in baronata z nazivom von Edelstein. Okoli leta 1753 je kupil grad in gosposčino Brdo.

Njegove podjetniške sposobnosti, pa še odlično opravljene študiji so odlikovali tudi njegovega najstarejšega sina iz drugega zakona in slovenske matere Ivanke Kappus pl. Kamnogoriške Žiga (1747-1819). Ta si je sprva ob družabništvu v očetovem podjetju, pozneje pa samostojno, pridobil veliko premoženje ter tako postal za nekaj časa eden najbogatejših Slovencev na Kranjskem. V lasti je imel številne gorenjske fužine za predelavo rude v železo. Vendar so te

sčasoma, kljub znatnim Zoisovim lastnim tehničnim izboljšavam, pričele prinašati izgubo – predvsem zaradi konkurence železarske industrije v severni Evropi, in njegovo premoženje je pričelo kopneti. K temu so prispevali tudi visoki davki med Napoleonovo francosko okupacijo ... Baron je bil sicer kot zemljiški veleposestnik do svojih številnih kmetov tlačanov presenetljivo nerazumevač in neusmiljen, saj se je z njimi dolgo tožaril zaradi tlake in robotnine. Ti so se mu leta 1781 celo uprli.

Mecen literature in naravoslovni zagnanec

Barona Žiga Zoisa poznamo Slovenci predvsem po njegovi mecenski vlogi, saj je postal ob koncu 18. stoletja tako rekoč središče kulturnega ustvarjanja na Kranjskem. Podpiral je mnoge slovenske iz-

Najvišje državne nagrade in priznanja za znanstvene dosežke se imenujejo po Žigu Zoisu, zaslužni dijaki in študenti pa dobivajo Zoisove štipendije.

obražence, kot so bili denimo slovničarja Jurij Japelj in Blaž Kumerdej, še posebej pa pesnik Valentin Vodnik, ki ga je tudi denarno podprl pri izdajanju Lublanskih novic in pratik. Zoisovemu krogu se je kmalu pridružil Anton Tomaž Linhart s svojima še danes živima komedijama Županova Micka in Ta veseli dan ali Maticček se ženi. Pomemben član tega krožka je bil Jernej Kopitar, ki je bil sprva zadolžen za Zoisovo mineralno zbirko, pozneje pa, po dokončanem

študiju, je sčasoma postal evropsko pomemben slovničar. Zois je imel v takratnem slovenskem kulturnem dogajanju ključno vlogo, saj je z znanjem, kupovanjem knjig in denarjem podpiral najprodnornejše slovenske razsvetljenca in je tako pomagal pri začetku nepretrganega razvoja slovenske literature, zgodovinopisja in lingvistike. Tudi sam se je poskušal v slovenski poeziji in je vanjo vpeljal kar nekaj novih pesniških oblik.

Kar je bilo povedanega doslej, mora pravzaprav poznati sleherni dijak, ki marljivo sledi pouku slovensčine. Veliko manj znano pa je, da je bil Žiga Zois zelo dejaven na področju naravoslovja, saj je bil evropsko razgledan mineralog in geolog, a tudi zoolog ter botanik. Za kamnine se je kot lastnik fužin kajpak zanimal že iz poklicnih razlogov, vendar mu niso bile tuje različne

geološke teorije, denimo o nastanku našega alpskega gorovja. Po Ernestu Faningerju je Zois nasprotoval domnevam nekaterih vodilnih evropskih geologov, da so Alpe magmatskega, torej vulkanskega izvora, pač pa je pravilno domneval, da so nastale iz apnenčevih usedlin, ki so jih tvorili živi organizmi v morju. Na to so kazale že pri nas najdene okamnine z nižjih leg – za dokaz svojega prepričanja pa je potreboval primerke z najvišjih predelov Triglavskega pogorja. Zato je tja organiziral dve višinski odpravi leta 1795, ki se jih je udeležil tudi Valentin Vodnik.

Žiga Zois se je zanimal tudi za zoologijo in je tako več let pošiljal za zbirke in raziskave dunajskega muzeja preparirane ter pozneje žive človeške ribice in druge živali, med njimi celo zamrznjenega medveda. Zanimali so ga ptiči, za katere je zbiral, tako kot za ribe, domača slovenska imena. Sam je doma dobro desetletje gojil in opazoval človeške ribice (Proteus anguinus), sicer edine podzemne vretenčarje v Evropi. Kranjski speleobiolog Marko Aljančič je utemeljil, da je bil prav Zois avtor nepodpisanega članka o človeški ribici iz vasi Vir pri Stični, ki je 1807. leta v nemščini

izšel v ljubljanskem listu Laibacher Wochenblatt. Tako se je v zgodovino vpisal kot prvi raziskovalec vedenja te nenavadne dvoživke. V Prirodoslovnem muzeju Slovenije si lahko še zdaj ogledamo del dragocene Zoisove zbirke 5000 mineralov, rud in okamnin, ki je v svojem času zaslovela po vsej Evropi. Njen zbiratelj je zagotovo zaslužil, da se po njem imenuje silikatni mineral zoisit. Baron se je zanimal za razne tehniške izume in se je zavzemal za izboljšanje mnogih obrtnih postopkov s koristnimi napotki. Sodeloval je pri načrtih oblasti za izboljšanje plovnosti rek Ljubljanice in Save ter za osuševanje Ljubljanskega barja. Bil je član številnih znanstvenih združenj po Evropi in je za svoje zasluge prejel več odlikovanj; postal je celo Vitez francoske legije časti. Od svojega trinpetdesetega leta je bil zaradi neozdravljive ohromelosti vezan izključno na svoj invalidski voziček.

Pomemben botanik Karel Zois

Ob omembi Zoisove graščinske posesti Brdo ne moremo mimo najmlajšega Žigovega brata Karla (1756–1799), saj je prav on prebil tam večino svojega življenja. Sam se je posebej zanimal za rastlinski svet in je zato veliko pohajal po domačih gorah. Kot eden prvih raziskovalcev kranjskega oz. slovenskega rastlinstva je zbral še danes ohranjene herbarij z okoli 2100 primerki. Vzdrževal je stike z mnogimi takratnimi botaničnimi strokovnjaki, ki jim je pošiljal predstavnike tukajšnjih rastlinskih vrst. Po Karlu Zoisu je ugledni celovški botanik Franz Xaver Wulfen imenoval dve rastlini: Zoisovo zvončico (Campanula zoisii) iz bohinjskih gora in Zoisovo vijolico (Viola zoisii) s Stola.

Karel je z bratom Žigom uredil okrog gradu Brdo baročni park, kjer so posadili poleg eksotičnih vrst tudi obsežen nasad drevoja z najrazličnejšimi sadnimi vrstami. Tam je bil urejen naš prvi alpski botanični vrt z gorskimi rastlinami, ki jih je bodisi zbral sam bodisi so mu jih prinesli njegovi pomočniki. Prelepe parkovne nasade na Brdu – seveda močno spremenjene – lahko občudujemo še današnji obiskovalci ...

Žiga Zois baron Edelsteinski. Del freske Jurija Šubice v Narodnem muzeju v Ljubljani. /Foto: Jurij Kurillo

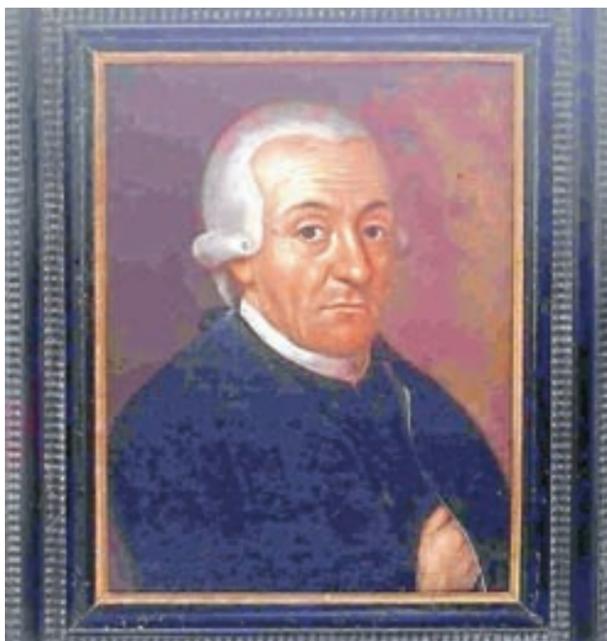
Grad Brdo 2006 /Foto: Jurij Kurillo

Mineral zoisit. Prirodoslovni muzej Slovenije, Ljubljana

Zoisova zvončica (Campanula zoisii) iz bohinjskih gora

Karel Zois baron Edelsteinski. Avtor olja na platnu Andrej Herrlein. Narodni muzej v Ljubljani. /Foto: Tomaž Lavko

Na robu

Čisto vsakdanje reči

MILENA MIKLAVČIČ

usode

Hudo mi je, ko odhajajo tisti, ki so mi pri iskanju zgodb največ pomagali. Preveč jih je že, za katerimi je ostal le glasovni zapis na kaseti ... Roland je bil eden takšnih. Jutri, v soboto, bi dopolnil 97 let. Redkokdaj srečamo tako načitanega, odprtega, ustvarjalnega, komunikativnega in išočega človeka, kot je bil on. Edino v ženino kuhinjo mu ni uspelo spraviti svojih knjig, povsod druge jih je imel na kupe.

Njegov oče je bil zelo cenjen krojač, njemu je bolj dišal zidarski poklic. Zdelo se mu je, da ni lepšega, kot pozidati hišo za srečne ljudi. Poleti je delal od jutra do trde teme, a le zato, da je lahko pozimi počival, bral, raziskoval,

zapisoval zgodovino kraja, v katerem je živel. Čeprav je imel komaj tri ali štiri razrede osnovne šole, pa je bil – po moje – eden najbolj razgledanih posameznikov, kar sem jih poznala, z ogromno srčne kulture. Nazadnje sva se videla lani jeseni. Beseda je dala besedo in spregovorila sva tudi o tem, zakaj vedno manj ljudi bere (pa nisva mislila na romane).

»Saj berejo. A le naslove v časopisih. Živijo prehitro, preveč se jim dogaja, preveč si želijo, preveč imajo, preveč bi še želeli imeti. Nimajo pa časa, notranjega miru, nimajo tišine, nimajo potrpežljivosti za to, da bi objeli otoka in ga držali v naročju. V enem dnevu doživijo več, kot sem jaz doživel v vsem življenju. Pa sem vseeno srečen. Današnje generacije bodo težko kdaj srečne. Ker enostavno ne bodo utegnile biti.«

Zmeraj je trdno verjel v dobroto in zdravo kmečko pamet, ki ju je, po njegovem, najti v vsakem človeku. Tisti, ki še pomnite malo bolj stare čase, veste, da je bilo nekoč na vasi kup stezic in manjših parcel, ki so bile na neki način nikogaršnje. Četudi se je vedelo za prave lastnike, pa so ti skozi desetletja in celo stoletja dovolili, da so se takšna zemljišča uporabljala za splošno dobro.

Tudi med hišo, v kateri je živel Roland z družino, in

sosednjo posestjo, je bil takšen nikogaršnji prostor. Pred več kot sto leti so tam nasuli nekaj zemlje in na vrh tega mini hribčka postavili božje znamenje, na vsaki strani pa posadili oreh. Ljudski glas je potem malo za šalo malo zares govoril, da bo tisti par, ki si v zavetju tega znamenja obljubi večno zvestobo, srečno živel vse do smrti.

Kmalu po osamosvojitvi so se pri Rolandovih sosedih začele dogajati težke in žalostne zgodbe. Gospodar se je ponesrečil v gozdu, otroci so odrasli in se porazgubili po boljših službah daleč stran od doma. Njegova žena je še nekaj časa vztrajala na domačiji in po svojih najboljših močeh skrbela za moža invalida. Hčerka, ki je delala v zdravstvenem domu, je očeta in mamo potem pregovorila, da sta se zaradi boljše zdravniške oskrbe preselila k njej. Posest, ki jo je podedoval eden od sinov, Marjan, pa je začela propadati. Malo zato, ker ga ni bilo doma, malo pa tudi zato, ker tudi njemu ni bilo lahko pri srcu. Počutil se je osamljenega, saj je edini sin našel partnerico prek interneta in se je preselil k njej, hčerka pa se je odločila, da postane laična misionarka, ker je želela pomagati ubogim.

Rolandova hčerka Martina, ki me je spomladi poklicala, ker je želela krivice,

ki se jim dogajajo, deliti še z nekom, mi je pripovedovala: »Zavedam se, da nam je oče dal za popotnico ogromno bogatih izkušenj in lepih modrosti. Žal pa ni računal na to, da je človek najhitreje pokvarljivo blago. V njegovih časih so največ dali na izrečeno besedo, na obljubo, danes pa nekaj veljajo le paragrafi in odvetniki. Tako se je zgodilo, da so sosednjo hišo prodali najboljšemu ponudniku. Bolelo nas je srce, ker zato nismo vedeli. Če bi se malo potrudili, bi bili lahko tudi mi kupci. A kar je bilo, je bilo. Novemu lastniku ni bilo čisto nič mar za dobre sosedske odnose, kaj šele za stoletni oreh. Prišel je geometer in odmeril vsako ped zemlje. Izkazalo se je, da eden od orehov stoji na njegovem. Nemudoma ga je posekal, da je lahko posadil ciprese, na nekaterih mestih pa je zrasel tudi zid. Stara hiša, ki je bila ena zadnjih z značilno, zelo tipično arhitekturo "kmečke bajte", je dala prostor novemu, zelo moderne mu spačku – in to celo brez strehe. Potem so postavili še bazen, in ker smo imeli skupen zasebni rezervoar, smo bili pogosto brez vode. Mi, Rolandovi potomci, navajemo, da lepa beseda lepo mesgato najde, smo bili nemočni. Potem smo žrtvovali kar nekaj denarja, da smo se lahko priključili na javni vodovod.

Novi sosedje so asfaltirali pot, ki je sicer skupna, položnico za asfalt pa so poslali tudi nam, četudi smo bili z lepo peščeno potjo, ki se je narahlo vila v položen breg, čisto zadovoljni. Ko so na svojem vikendu, je, kot bi se odprla Sodoma in Gomora. Dalmatinske pesmi navijajo na ves glas in mularija si lasti korenje in krompir z njive, kot bi ga sami posejali in posadili. A to še ni bilo vse. Očitno so tako dolgo brskali po katastru, da so odkrili manjšo parcelo, ki je bila kakor brez pravega lastnika oziroma je bil lastnik že pokonjen. Nekega jutra me znanica, ki je šla nabirat gobe, pokliče ter mi pove, da se geodet mota po naši zemlji. Nič mi ni bilo jasno. Vedela sem, da ga iz naše družine ni nihče naročil, zato sem prosila šefa, če lahko grem pod nujno za dve uri domov. Geodetu se je ob mojem prihodu pridružil tudi novi sosed. Ko sem ga vprašala, kaj počne na našem, mi je zabrusil, da to ni naše, da je od neke A. K., ki je že zdavnaj pokojna, parcela pa je zato na voljo, ker ni dedičev. Kar dvignilo mi je pokrovko! A. K. je bila dedova sestra, in po tistem, ko sta se z možem preselila v Kanado, je tudi to parcelo prepisala na mojega deda. Pa tega ne bi vedela, če ne bi potomci te sorodnice ob nekem obisku pokazali pisma, v katerem je črno na belem pisalo, da je parcela res prepisana na deda, a če si bo kdo od "Kanadčanov" kdaj zaželel na njej postaviti "ranč", bo to lahko storil.

Telefonirala sem kanadskim sorodnikom, in ko so slišali, kaj se dogaja, so bili osupli. Sicer je trajalo nekaj časa, da so mi prek ambasade poslali overjen dokument in overjeno fotokopijo pisma, ki je govorilo o lastništvu dotične parcele, a se mi je na koncu vseeno lahko oddahnilo. Prekleti požeruhi, lakomni, da bolj niso mogli biti, so se vsaj za tisti mali košček obrisali pod nosom! Kasneje sem izvedela, da jih ni tako malo, ki iščejo parcele brez lastnika, stare hiše, ki se prodajajo na dražbah ... Moj oče tega, kar se danes dogaja, ne bi domel. Rekel bi, da bo tistega, ki se okoristi z nesrečo drugih, prej ali slej doletela božja kazen.

Besedo ali dve sva namenili tudi Rolandovi bogati pisni in fotografski dediščini.

»Oče se ni še niti ohladil, ko so že začeli trkati na vrata različni posamezniki. Eden bi si izposodil fotografije, drugi njegove zapiske, tretji bi potreboval material za magistrsko nalogo. Če bi bila takšna, kot je bil oče, bi od njegove zapuščene po nekaj dneh ne ostalo čisto nič. Jezi me že to, da ne vem, kaj vse je oče posojal naokoli že za časa življenja, pa, zaupljiva dobričina, kot je bil, ni nikoli dobil nazaj.«

Moja sogovornica upa, da se bo lahko posvetila očetu s svojim zapiskom naslednje leto, ko se bo upokojila. Žal ji je le posekanega oreha. Ne more in ne more se navaditi tudi na ciprese, ki – nič krive – rastejo na njegovem mestu.

(Konec)

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Antonija Šifrer, ljubiteljska raziskovalka iz Žabnice

PETER COLNAR

Nekateri ljubiteljski raziskovalci prinesejo svojemu in tudi širšemu kraju že s svojim življenjem toliko zanimivih spoznanj, da ostanejo za vedno v spominu. Takšna je bila tudi ljubiteljska raziskovalka lokalne zgodovine in rodoslovka Antonija Šifrer, ki se je rodila 4. novembra 1899 v Žabnici pri Kranju in umrla prav tam 8. septembra 1985.

Po končani štiriletni osnovni šoli v Žabnici je odšla za štiri leta v šolo k uršulinkam v Škofjo Loko, nato pa še za dve leti v gospodinjsko šolo pri Gospe Sveti Koroškem. Naučila se je nemškega jezika in pisanja v nemški gotici. Ker se je želela izobraziti tudi v pisanju in govorjenju slovenskega jezika, je po prvi svetovni vojni nadaljevala šolanje za

eno leto v Marijanišču v Ljubljani. Ker ni mogla postati učiteljica, si je znanje izpopolnjevala z branjem knjig, raziskovanjem zgodovine in pisanjem.

Kljub temu da je bila mati šestih otrok in je življenje preživela kot gostilničarka in gospodinja, je že od mladih let sodelovala v žabniškem kulturnem življenju. Zelo rada se je ukvarjala z gledališčem in režirala v žabniškem kulturno-umetniškem društvu.

Konec julija 1944 se je znašla najprej v gestapovskih zaporih v Škofji Loki, nato pa v Begunjah in nato prisilnem delu v Salzburgu. Po prejemu lažne brzozjavke, da je mož bolan, se je že čez dva meseca vrnila domov.

Po vojni se je ponovno vključila v kulturno

življenje. Ob pisanju scenarija za Kmečko ohcet so se ji misli usmerile v prihodnost. Približevala se je tisoča obletnica prve omembe Žabnice (973–1973). Uresničevati je začela mladostne sanje in raziskovati krajevno zgodovino. Prebiral je članke in knjige ter se naučila pridobivati podatke iz arhivov. Po župnijskih in škofijskih arhivih, matičnih knjigah ter katastrih je nato zbirala podatke za monografijo krajevne zgodovine. Intenzivno je brala članke zgodovinarja Loškega gospostva Pavleta Blaznika in druge vire. Iz gospodinje je tako postala zgodovinarica in nato še rodoslovka. Po odkritju rodovnika enega od žabniških študentov, ki je dobival štipendijo Schiffersteinove

Zanimivi Gorenjci in dogodki tedna iz dežele Kranjske:

- V Starem trgu pri Ložu se je 5. 11. 1886 rodil duhovnik, politik in publicist Matija Škerbec. Od leta 1922 do 1928 je služboval kot župnik v Trziču in od 1928 do 1936 pa v Kranju.
- V Kamni Gorici se je 6. 11. 1808 rodil publicist, pesnik, pripovednik, esejist in kritik Leopold Kordeš. Izdajal je nemški domovinski zabavni list Carniolia.
- V Kranju se je 6. 11. 1816 rodil slikar in podobar Karel Goetzl. Leta 1852 se je oženil z Nežo Gogala. Stanoval je v hiši na Pungertu, ki jo je sezidal leta 1859.
- V Podbrezjah se je 9. 11. 1827 rodil učitelj in avtor učbenikov Andrej Praprotnik. Bil je organizator učiteljstva in zagovornik slovenske šole.
- V Dvorjah pri Cerkljah se je 9. 11. 1835 rodil slovenski skladatelj Davorin Jenko.
- V Kranju se je 9. 11. 1873 rodil esejist in publicist Ivan Rozman. Leta 1910 je odprl v Kranju gospodarsko pisarno.
- V Zgornji Besnici pri Kranju se je 9. 11. 1889 rodil teolog Janez Fabijan. Med vojnoma je bil duhovni vodja Slovenskega katoliškega akademskega društva Zarja.

ustanove, ustanove njenega rojaka in daljnega sorodnika Jožeta Antona Schiffererja (1677–1750), pozneje plemenitega Schiffersteina, se je raziskovanje preusmerilo

raziskovanje Šifrerjevega rodu in postalo bolj rodoslovne narave. V dveh desetletjih je izdelala okrog trideset rodovnikov za posamezne rodbine.

Jesen na mizi

ALENKA BOLE VRABEC

V Linhartovem mestu je mljemo ponujeno spodbujanje branja zares. Pri Ljudski univerzi Radovljica deluje bralni klub že nekaj let, za dober »meni« knjig pa skrbi Knjižnica A. T. Linharta. Število članov je naraslo že nad dvajset in razdelili smo se v dve skupini. Sestajamo se enkrat na mesec kot »bralna žlahta«, živahna, zgovorna, tudi polemična. Iz resnično bogatega seznama del, ki ga pripravi knjižnica, izberemo vsak mesec študijsko – kot razred – po eno delo. Ko nato kramljamo in izmenjavamo mnenja, je kot v panju ... Besede, tiskane in izgovorjene, ne potrebujejo pametnih telefonov, nam je dragoceno, da jih izmenjamo v živo, da se tudi nasmejemo, spijemo kavico ali čajček in pokomentiramo

»slovensko družbeno kuhinjo«.

Letos je na bogatem seznamu tudi Neskončna zgodba nemškega pisatelja Michaela Endeja, ki smo jo v slovenskem prevodu dobili leta 1987 in ki je pisatelju prinesla številna priznanja, nagrade in prodor v svet. Prevedena je v štirideset jezikov in jo še vedno ponatiskujejo. Ende, sin znanega nemškega ekspresionističnega Edgarja Endeja, nacisti so njegova dela označili za izprijena in so mu prepovedali ustvarjati, je imel v prvih povojnih letih smolo. Veliko je pisal za gledališče in se ni prebil. Nato je začel pisati za otroke, čeprav so njegove knjige vaba tudi za odrasle bralce. Vzvišeni literarni kritiki so mu metali pod noge ponižujoča mnenja, češ da je samo pisun, ki piše nekakšne fantazijske zgodbe ... A izkazalo se je drugače. Neskončna zgodba, roman za mladino, ki ga radi prebirajo tudi odrasli, je danes morda še bolj aktualen kot ob prvem izidu. Kritiki in uredniki, ki so v dvanajstih založbah kategorično odbili njegovo delo Jim Knof in strojevodja Luka, so bili slabi preroki. Ko je založba Thinemann knjigo izdala, je povpraševanje po knjigi delo dobesedno pognalo med zvezde ... Neskončna zgodba pa je napeta, polna fantazijskih bitij, poleg tega pa zelo topla, dinamična in

tudi kritika sedanjega sveta. Prav nič se ni postarala. Treba jo bo spet vzeti v roke.

Jesenska rižota

Za 4 osebe potrebujemo: 300 g riža za rižote, 200 g svežih gob ali 20 g suhih, 300 g kuhanega kostanja, 1 čebulo, 1 žlico in za 1 lešnik masla, 100 ml belega vina, 50 g naribanega parmezana, 1,5 l zelenjavne osnove, 1 lovorov list, 1 žlico sesekljane peteršilja.

Sveže gobe očistimo in nalistamo. Če imamo suhe, jih prej namočimo in vodo prihranimo.

Čebulo sesekljamo. Kostanj razrežemo na 4 dele. Na maslu prepražimo čebulo, dodamo gobe in kostanj, nato še riž in mešamo, da je zmes steklasta. Nato zalijemo z vinom, ki mora povsem povreti. Dodamo lovorov list in poper in zalijemo z zelenjavno osnovo, da je rižota pokrita. Solimo. Če za zalivanje uporabimo jušno kokco, dodatno ne solimo. Če uporabimo suhe gobe, dodamo tekočino, v kateri so se namakale. Ko tekočina povre, dodamo vročo osnovo, znižamo temperaturo in po potrebi osnovo dodajamo. Rižoto skuhamo na zob. Ko je kuhana, vmešamo vanjo parmezana in za lešnik masla ter počakamo nekaj minut. Potresemo s peteršiljem.

Ponudimo s solato iz treviskega radiča.

Pa dober tek!

Vaš razgled

Tudi v poznojesenskih deževnih ter zelo kratkih dneh je še vedno moč najti trenutek za pobeg v naravo, peš ali s kolesom. Čeprav dim, ki se zlovešče vali iz tovarniških dimnikov, že napoveduje temačno atmosfero bližnje zime, ko se zlasti v mestnih središčih ter kotlinah soočamo s pojavom goste megle ter zaradi onesnaževanja tudi smoga. Na srečo pa Gorenjska – vsaj še za zdaj – s svojimi gorskimi vrhovi ponuja številne naravne oaze, kamor se lahko zatečemo. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Za nami je oktober, mesec požarne varnosti, v katerem so gasilci pripravili številne aktivnosti. V gasilskih vrstah so tudi ženske. V Medvodah so imele »svojo vajo«. Takole so gasile. M. B. / Foto: Maja Bertoncelj

Nove knjige (511)

Ddr. Alojzij Kuhar, zamolčani rodoljub

MIHA NAGLIČ

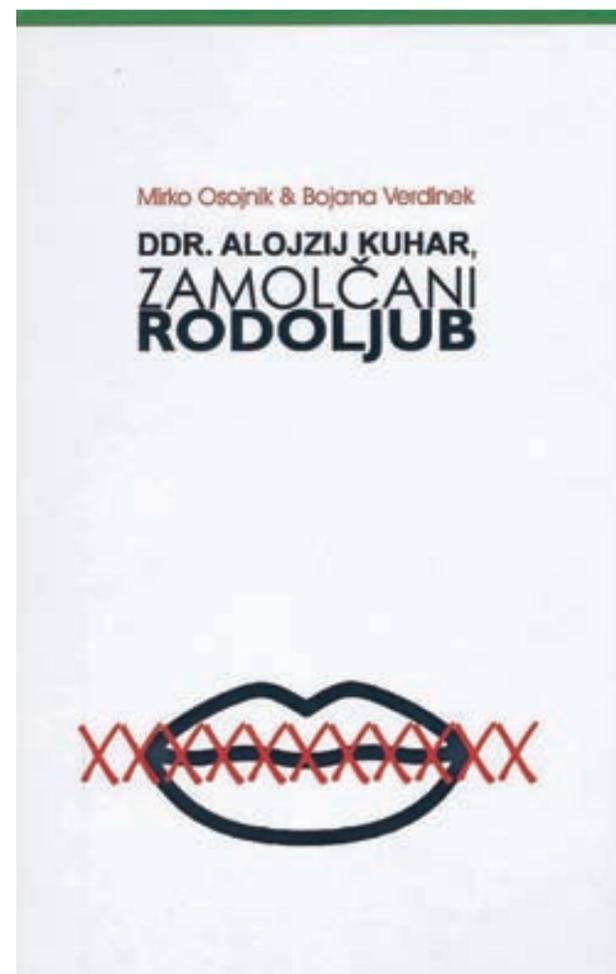
»Leta 1922 sem ob prihodu na Lyonsko železniško postajo (v Parizu) videl na peronu sedeti vrsto žensk in deklet, oblečenih v meni zelo znane kmečke obleke, s kakor se je meni zdelo, slovenskimi obrazy. Zato sem se jim približal in spregovoril nekaj besed z njimi. Bile so Slovenke na poti v USA, kjer se bodo naselile pri svojih sorodnikih. Takrat je vodila samo ena pot v Ameriko: preko Pariza in Le Havra. Bila pa je tako natrpana, da so morali emigranti po več tednov čakati na ladjo. Ladijska družba Compagnie Transatlantique jih je enostavno zadrževala v Parizu. Te ženske so pripadale eni taki 'čakajoči skupini'. Ugotovil sem, da

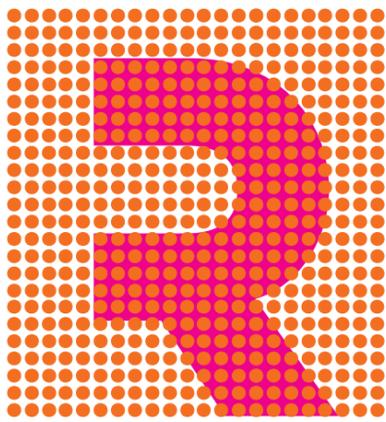
ena manjka. Kam je odšla? Neki gospod s črno brado je namreč prišel, govoril z njimi nemško in jim obljubil, da jim bo priskrbel ladijske vozne listke itd. Ena naj ga spremlja, da mu bo pomagala urediti zadevo. Odšla je in se še ni vrnila. Nad dve uri sem poizvedoval od hotela do hotela okoli železniške postaje in jo končno našel v enem izmed hotelov v sobi, kjer je čakala, da se vrne g. s črno brado. Odpeljal sem jo nazaj na postajo, sam pa sem se vrnil v hotel, da počakam gospoda s črno brado. Vrnil se je. Toda ko je zagledal mene namesto dekleta, se je obrnil in zbežal. Tekel sem za njim po stopnicah, dokler ni naju obeh zagrabila policija, naju aretirala in pripeljala pred okrajnega komisarja. Rezultat

tega dogodka je bil ta, da je policija končno zagrabila človeka, ki ga je toliko časa iskala, enega izmed takrat največjih trgovcev z belim blagom za južno Ameriko. Vsa skupina bi bila odšla v javne hiše v Argentini, če ne bi srečal slučajno teh žena. Ta trgovina je delovala eno leto. Sedaj je bil pojasnjen problem, zakaj toliko deklet, ki so odšle iz Slovenije, ni nikdar pisalo domov, da so prišle na cilj k svojim sorodnikom v USA. Ta dogodek je pomenil začetek na široko razpredenega socialnega dela za emigrante, kjer sem imel tudi jaz velik delež.« (str. 38–39)

Mirko Osojnik in Bojana Verdinek, Ddr. Alojzij Kuhar, zamolčani rodoljub, Ravne na Koroškem, 2019, 286 strani

Tako je svojo pariško intervencijo v prid Slovenk opisal duhovnik Alojzij Kuhar, brat pisatelja Lovra Kuharja - Prežihovega Voranca. Ko človek prebira to odlično knjigo o manj znanem od bratov Kuhar, pomisli, da sta bila pravzaprav oba »komunista« v žlahtnem smislu te besede ('communis' pomeni v latinščini skupen) – kot človeka, ki sta oba živela bolj za blagor skupnosti kot za svoj zasebni blagor. Tudi sicer sta kljub nazorskim in političnim razlikam ohranila ves čas pristni bratski odnos, izvirajoč še iz njunega otroštva ... Priporočam.

razporeditve

GG

S PLESOM V LJUBEZEN

Ples je lahko odličen začetek skupne zgodbe, saj se skozenj hitro pokaže, ali je med posameznikoma preskočila iskrica, pravita Jagoda in Jurij Batagelj, voditelja in koreografa v novi televizijski oddaji Zapleši v ljubezen.

Ana Šubic

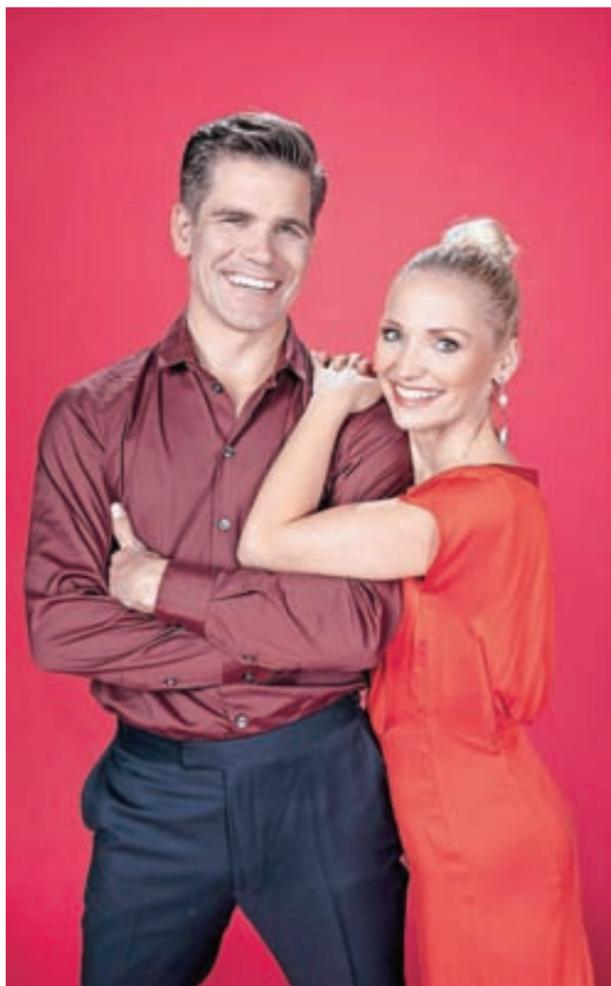
Med jesenski mi novostmi na Planet TV je od sredine oktobra tudi romantična oddaja Zapleši v ljubezen, ki združuje ples in zmenke na slepo. Kot voditelja in koreografa se v njej predstavljata Jagoda in Jurij Batagelj, izkušena plesalca, ki imata za seboj zavidljivo kariero, sicer pa sta že skoraj dve desetletji predana tudi drug drugemu in sta zaplesala celo v zakon.

Trenirajo le osem ur

V oddajah, ki jih predvajajo ob četrtnih zvečer, ustvarjajo koreografije za pare, ki se med seboj še niso srečali. Sodelujoča, ki sta se odločila za plesni zmenek na slepo, vsak zase vadita koreografijo, kar pa je vse prej kot lahek zalogaj. »Sodelujoči niso plesalci, in da se naučijo za minuto in 45 sekund koreografije v le osmih urah treninga, je rekordno. To, da jo morajo po teh osmih urah plesanja s profesionalnim plesalcem nato odplesati s človekom, ki ga ne poznajo in prav tako ni plesalec, in vse to pred kamero, je skoraj misija nemogoče, a vsak teden sproti dokazujemo, da je vse mogoče,« nam je zaupala Jagoda, po rodu Kranjčanka.

Soplesalko je moral krotiti

Pari se tako v oddajah najprej spoznavajo preko giba, prvi ples pa lahko vodi tudi

Jagoda in Jurij Batagelj, izkušena plesalca, ki sta zaplesala tudi v zakon / Foto: arhiv Planet TV

v naslednji zmenek. »Najtežje nama je morda ravno to, da si vsakič res želiva, da bi med parom dejansko preskočila iskrica, in če se to ne zgodi, sva malce žalostna. Vsakemu kandidatu in kandidatki res privoščiva, da bi našel oz. našla sorodno dušo,« je povedala Jagoda. Med kandidati, ki so zaplesali v dosedanjih oddajah, sta bila tudi 44-letni Peter z Jesenic in

34-letni Boris iz Kranja. Boris je soplesalko Nino opisal kot živahno dekle, ki se ne boji pokazati svoje seksapilnosti in občutkov. »Moral sem jo kar malo krotiti, saj je plesu z Marjetko zadovoljen, saj je od njegovega zadnjega začetnega plesnega tečaja minilo že več kot 13 let, poleg tega je svoje naredila tudi trema pred kamerami. Oba sta

po oddaji soplesalki odpeljala še na en zmenek, a ljubezenske iskricice niso preskočile.

Ples je ena sama ljubezen

Jagoda in Jurij sicer poudarjata, da je ples »ena sama ljubezen« in da je lahko odličen začetek skupne zgodbe, saj skozi ples zelo hitro vidiš, ali je preskočila iskrica. Sama sta se zaljubila prav prek plesa, zato verjameta, da je lepa podlaga za čudovit odnos. In kaj torej svetujeta tistim, ki niso nadarjeni za ples? Naj se mu na prvih zmenkih raje izognejo, da ne ustvarijo slabega vtisa? »Joj ne, naj plešejo! Ko plešemo, pokažemo svoj pravi jaz, otroka v sebi, in kaj je lepše kot videti človeka veselega in razigranega?« je odvrnila Jagoda.

Oddaja je poseben izziv

Oddaja sicer obema predstavlja poseben izziv, saj se tokrat prvič srečujeta z voditeljsko vlogo, o kateri nista nikoli razmišljala. Ob ponudbi za sodelovanje sta sprva imela nekaj pomislekov, a je na koncu prevladalo dejstvo, da bosta obenem pridobila ogromno novih izkušenj, znanja in poznanstev. »Presenetljivo sva zelo sproščena že od samega začetka in se ne obremenjujema preveč. Dejstvo je, da nimava voditeljskih izkušenj in posledično tudi ne velikih pričakovanj. Se pa pred kamerami počutiva precej sproščeno, saj sva vajena nastopanja in tudi spoznavanja novih ljudi, tako da nimava večjih problemov ali treme,« nam je še zaupala Jagoda.

Film Jaz sem Frenk predpremierno v Trziču

Tržiški kulturni center bo to nedeljo gostil predpremierno filma režiserja Metoda Pevca Jaz sem Frenk, ki so ga snemali v Trziču. Predvajali ga bodo ob 15., 17. in 19. uri, zadnji projekciji pa bo sledila še predstavitev ekipe in pogovor z režiserjem. Film spremlja zgodbo Frenka Mavriča, ki na zapuščinski razpravi po očetu ugotovi, da je pokojniku, ki je bil pomembna oseba v ozadju slovenskega osamosvajanja, na švicarskem bančnem računu ostalo nekaj milijonov pomanjkljivo opranega denarja. Frenk, zvest socialističnim vrednotam, začne odkrivati nečedno ozadje dediščine, njegov mlajši brat, posttranzicijski tajkun, pa bi z njo dokapitaliziral svoje poslovne ambicije. Milijoni med bratoma vnamejo spor, v katerem se odražajo družbeni konflikti sodobne Slovenije ... Vloga Frenka je pripadla Janezu Škofu, ob njem pa nastopajo še Valter Dragan, Katarina Čas, Mojca Ribič, Anja Novak, Mojca Partljič, Radko Polič, Nina Valič, Uroš Smolej ... Film na redni spored slovenskih kinematografov prihaja 28. novembra.

Igralca Mojca Partljič in Janez Škof, ki se je vživel v glavno vlogo Frenka Mavriča.

Prihaja drugi Kiks Faktor

KUD Kiks bo jutri, v soboto, ob 20. uri v Prešernovem gledališču v Kranju priredil drugi improvizacijski pevski šov talentov KIKS Faktor. Povezoval ga bo Sašo Stare, nastopili pa bodo: Petra Ajdovec, Rok Bohinc, Dino Kapetanovič, Matjaž Peklaj, Juš Milčinski in Tim Kern. V žiriji bodo vodja projekta Nejc Šmit, nekdanja profesorica glasbene vzgoje na Gimnaziji Kranj mag. Vida Kopač in Denis Avdič.

Glasovnica

Naj polka Gorenca 2019

● Ansambel Kvinta Ponedeljek

● Ansambel Viharnik Ljubezen je lepa

● Hozentregarji Zakaj, zakaj

● Ansambel Tik Tak Dovolj je dni v življenju

● Ansambel Povratniki Ugasnile so luči

● Ansambel Šus Ti naši fantje

● Ansambel Dolenjskih 5 Ne bodi taka reva

ime in priimek

naslov

radio 93,8 fm GORENC

Gorenjski Glas medijski sponzor

Glasovnico pošljite na **RADIO GORENC, Balos 4, 4290 Trzič**, do vključno 10. 11. 2019. Med vsemi, ki boste glasovali, bomo 2. 12. 2019 na frekvencah Radia Gorenca izžrebali nekoga, ki bo dobil **letno vinjeto za leto 2020**.

DRUŽABNA KRONIKA

TEŽKO PRIČAKOVANO OBIRANJE MANDARIN (1)

SPET PO RUMENO ZLATO

Zadnji konec tedna v oktobru smo se z naročniki in prijatelji Gorenjskega glasa skupaj s turistično agencijo Kompas ponovno odpravili na obiranje mandarin v dolino Neretve. Na tridnevnom potovanju ni manjkalo sonca, ljudje so se še kopali v morju, najedli smo se mandarin.

Alenka Brun

Vsakič, ko se odpravimo na obiranje mandarin, se naučimo kaj novega. V preteklosti smo si ogledali Stone, okušali ostrige, spoznavali stonsko sol, večkrat obiskali Mostar, spali na Makarski rivieri, v Neumu, doživeli mesta, kot sta Split in Dubrovnik. Tokrat smo se zadnji dan, na poti domov, sprehodili po mestu Omiš in si iz avtobusa ogledali kanjon reke Cetine. Pogled nanj z višje ležečih predelov pa je sploh izjemen.

Tokrat se nas je nabralo za en avtobus, na tridnevnom potovanju nas je spremljal Kompasov vodnik Rado Šušteršič, ki je junija letos praznoval že štirideset let, kar je v tem poslu, v turističnih vodah. Lahko bi rekli, da Makarsko riviero pozna do obisti. Tako smo že prvi dan o njej izvedeli tako kopicu zanimivih zgodovinskih podatkov kot tudi dejstev iz sedanosti. Spali smo v Drveniku, kamor smo prispeli v zgodnjih popoldanskih urah. Kakor hitro smo se nastanili v hotelu Quercus, kjer so nam družbo delali še Avstrijci in zadnja »pošiljka« Francozov letos, so se nekateri

odpravili na sprehod, drugi so si oblekli kopalke, se sončili ob bazenu ali odšli na plažo, ki je od hotela oddaljena morda pet minut hoje. Morje je bilo še vedno prijetnih temperatur, sonca ni manjkalo, krasno peščenno plažo pa so imeli tokrat Gorenjci praktično povsem zase. Na glas smo razmišljali, kako je poleti, ko je polna do zadnjega kotička ... Pravezprav je na izjemno lepih plažah Makarske riviere na višku turistične sezone verjetno povsod podobno, a ljudje tam še kar gradijo – od samostojnih apartmajskih hišic do pravih apartmajskih naselij, kakšen nov hotel

raste sredi borovega gozdička, streljaj od morja, večina pa jih je prenovljenih, kar seveda vpliva tudi na ceno namestitev, ki je v primerjavi s preteklimi leti v sezoni precej poskočila. Iz Drvenika do Sućuraja na Hvaru vozi trajekt in tako so se nekateri odločili tudi za obisk sosednjega otoka. er smo imeli lepo vreme z dnevnimi temperaturami okoli 24 stopinj Celzija, pravo brezvetrje in mirno morje, pa se nas je večina odločila za raziskovanje dela Makarske riviere še z morja: popeljali smo se z ladjo Dva brata in uživali v razgledih

(Se nadaljuje)

Rado Šušteršič

Mario Vela, kapitan Dveh bratov

Sončno vreme, brezvetrje in mirno morje: večina se je odločila, da si del Makarske riviere ogleda tudi z morja.

Marjan Kalan iz Dolenje vasi ni bil prvič na obiranju mandarin. Z veseljem se je zapeljal po morju.

V izjemnih razgledih so uživale tudi Andreja in Hana Bevk iz Gorič ter Meta Žibert z Zgornjega Brnika.

Pogled s prvih sedežev avtobusa na del Omiša in reko Cetino, ki tu zaključuje pot in se izliva v Jadransko morje

VRTIMO GLOBUS

Ellen bo prejela nagrado Carol Burnett

Voditeljica **Ellen DeGeneres (61)** bo na podelitvi zlatih globusov prejela posebno nagrado globus Carol Brunett za dolgoletno delo na televiziji. Sicer pa je Ellen kariero začela kot standup komičarka, svoj glas je posodila kar nekaj risanim junakom, pohvali pa se lahko s kar petindvajsetletno kariero na televiziji in predsedniško medaljo časti ter nagrado Marka Twaina za ameriško komedijo. Je tudi ena izmed najbolj vplivnih pripadnic LGBTQ-skupnosti.

Skupaj skoraj štiri desetletja

Po osemtridesetih letih zakona se ločujeta igralec, znan po vlogi v filmu Hellboy, **Ron Perlman (69)** in oblikovalka nakita **Opal Stone Perlman**. Vzrok ločitve ni znan. Novica je v javnost prišla šest mesecev po tem, ko je bil Ron opažen med poljubljanjem svoje soigralke Allison Dunbar. Igralec se je poročil z Opal na valentinovo leta 1981. Skupaj imata dva otroka, Blake (35) in Brandona (29).

Richard Gere se veseli tretjega otroka

Sedemdesetletni igralec **Richard Gere** devet mesecev po rojstvu sina Alexandra s soprogo, špansko novinarko **Alejandro (36)**, pričakuje drugega otroka. Oba imata tudi po enega otroka iz prejšnjih zvez, on devetnajstletnega Homerja, ona pa šestletnega Alberta. Dojenček naj bi po poročanju tujih medijev na svet prijokal spomladi prihodnje leto.

Meg in John vsak na svojo pot

Zvezdnica **Meg Ryan (57)** in ameriški roker **John Mellencamp (68)** sta se eno leto po zaroki razšla. Razlog razhoda naj bi bilo glasbenikovo zavračanje poroke. John ima za seboj namreč že tri propadle zakone. »On jo ljubi, toda zakon ni zanj. Veliko časa sta prežive-la skupaj,« je povedal vir za People. Par se je začel sestajati leta 2011, kmalu po tem, ko je glasbenik končal svoj osemnajst let trajajoč zakon z manekenko Elaine Irwin.

Besničanki Klavdija Kokalj in Mojca Katrašnik, prva je študentka kozmetike, druga študira na Pedagoški fakulteti, pravita, da radi zahajata v hribe, se družita s prijatelji in – kot je za njuna mlada leta primerno – tudi »žurirata«. / Foto: Tina Dokl

Za Romanino športno protezo Večer lovskih pesmi

Jeseničanka Romana Smagin je za športno protezo zbrala že dve tretjini denarja. Manjka ji še okoli tri tisoč evrov, zato se je odločila, da se za pomoč obrne tudi na javnost.

ANDRAŽ SODJA

Jesenice – Romano Smagin pozna skoraj vsak Jeseničan – kot turistično vodnico, novinarko na Radiu Triglav, voditeljico prireditev Mladinskega centra Jesenice, glasbenico, ki igra rog v pihalnem orkestru, zaposleno mamico dveh sinov in aktivno žensko, ki jo lahko srečate med tekom in sprehtom v hribe in ki poleti plava, kolesari, tudi plezala je že. In to čeprav je bila rojena s telesno okvaro na desni roki, da je od komolca naprej tako rekoč nima. Romana v športnem udejstvanju kot tudi na splošno v življenju ne vidi ovir. Vidi pa možnost, da bi ji bilo pri vsem, tako vsakdanjih opravilih kot tudi športu, mnogo lažje, če bi si lahko pomagala s tistim, kar nam je vsem samoumevno – z obema rokama. Konec koncev tudi nesimetrično funkcioniranje v vsakdanjem življenju z leti

Romana Smagin / Foto: osebni arhiv

pušča posledice, obrabo in bolečine.

V sodelovanju z Rdečim križem Slovenije (Območno združenje Jesenice) je samoiniciativno organizirala

akcijo zbiranja donatorskih sredstev za nakup športne proteze, ki bi ji olajšala vožnjo s kolesom in pravilnejše plavanje, predvsem pa simetrično obremenjevanje

telesa. Z zbiranjem prispevkov ni hotela obremenjevati javnosti, saj je v prepričanju, da njena težava ni tako huda, kot so težave nekaterih ljudi, ki po njenem še bolj potrebujejo pomoč, upala, da bo zmogla sama. A se je pri tem precej namučila, nikakor ne obupala, a uvidela, da gre vseeno precej počasneje, kot bi si želela. Predračun za pripomoček znaša dobrih osem tisoč evrov, večino potrebnih sredstev, okoli 5.400 evrov, je že zbrala. Ker pa ji še malo manjka do uresničitve te želje, smo se odločili, da ji preko obveščanja (domače) javnosti skušamo pomagati. Če ste pripravljeni nameniti nekaj sredstev za Romano Smagin, to lahko storite z nakazilom na račun Rdečega križa: SI56 0510 0801 0106 034, sklic 666. Ves zbrani denar (brez odbitkov) bodo porabili za nakup športne proteze ter ortopedskih, telovadnih in drugih pripomočkov.

CVETO ZAPLOTNIK

Zgornje Jezersko – Lovska družina Jezersko je v sodelovanju z Zvezo lovskih družin Gorenjske, Občino Jezersko in Lovskim pevskim društvom Železna Kapla pripravila ob koncu oktobra na Zgornjem Jezerskem večer lovskih pesmi in melodij, na katerem so nastopili lovski pevski zbor iz Škofje Loke, lovski zbor iz Železne Kaple, lovski rogisti iz Selc, Ljudske pevke Društva upokojencev Jezersko ter mlada domača glasbenika Tobi in Marko Smrtnik. Večer je bil prav na dan, ko bi pokojni

vrhunski alpinist in smučar ter član domače lovske družine Davo Karničar praznoval rojstni dan, spomnili pa so se tudi domačina, lovca in odličnega pevca Damjana Smrtnika, ki se je pred leti smrtno ponesrečil pri lovu na gamsa. Starešina jezerske lovske družine Franc Ekar je ob tem dogodku lovce spomnil, da so se ob zaprisegi zavezali tudi k spoštovanju kulturnih vrednot lovstva in ohranjanju kulturne dediščine. Večera sta se udeležila tudi župana sosednjih občin – Andrej Karničar (Jezersko) in Franc Jožef Smrtnik (Železna Kapla).

Ljudske pevke Društva upokojencev Jezersko, med njimi so tudi žene lovcev, so pod vodstvom Anice Jakopič zapele tudi nekaj pesmi z lovsko vsebino.

Naročnik RADIO KRANJ d.o.o., Sentarjova 6, 4000 Kranj

vedno in povsod s tabo
TVOJI NAJLJUBŠI...

RADIO KRANJ 97.3
GORENJSKI megasrček

Nagrajenci križanke **GORENJSKEGA GLASA** z geslom: DOMAČE ZDRAVO IN OKUSNO, objavljene v Gorenjskem glasu 22. oktobra 2019, ki prejmejo darilni bon trgovine Baldrijan Kranj v vrednosti 20 evrov, so: **Štefka Mihelčič** iz Kranja, **Vid Močnik** iz Cerkelj in **Venčeslav Thaler** iz Ljubljane.

Sponzor nagradne križanke, ki je bila objavljena 29. 10. 2019 v Gorenjskem glasu, je bilo podjetje **AVTOHIŠA VRTAČ, D.O.O.**, iz Stražišča pri Kranju. Nagrajenci: 1. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW PASSAT – **Katarina Jenko**, Kranj, 2. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW T-CROSS – **Majda Slak**, Kranj, 3. nagrada: poklanja Gorenjski glas – **Pavla Vintar**, Golnik.

Nagrajencem čestitamo!

KINOSPORED

KOLOSEJ DE LUXE, KRANJ (CENTER)

Sobota, 9. 11.

21.20 DOKTOR SLEEP

12.40 BACEK JON, FILM: FARMAGEDON, sinhro.

17.30 PREBOJ

19.10 JOKER

16.00 KOŠARKAR NAJ BO 2

14.15 MALI JETI, sinhro.

18.30 ZLOHOTNICA: VLADARICA ZLA

14.15 ZLOHOTNICA: VLADARICA ZLA, 3D

17.50, 20.15, 22.40 JOKER

14.00, 15.45 KOŠARKAR NAJ BO 2

13.50, 15.50, 17.20 MALI JETI, sinhro.

14.20, 16.20 MALI JETI, 3D, sinhro.

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 8. 11.

20.00 BOŽJA MILOST

Sobota, 9. 11.

18.00 BACEK JON, FILM: FARMAGEDON, sinhro.

20.00 PREBOJ

Nedelja, 10. 11.

18.00 PREBOJ

20.00 BOŽJA MILOST

Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

CINEPLEX, TUŠ, KRANJ

Sobota, 9. 11.

19.20, 22.00 BITKA ZA MIDWAY

17.30, 20.50 TERMINATOR: TEMAČNA USODA

18.20, 20.00 DOKTOR SLEEP

13.40, 15.30, 16.40 BACEK JON, FILM: FARMAGEDON, sinhro.

21.10 STRAŠILA

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Petek, 8. novembra

19.30 Henrik Ibsen: STRAHOVI (v dvorani PGK)

Sobota, 9. novembra

10.00 Ela Peroci: MUCA COPATARICA (v dvorani PGK)

20.00 KUD Kiks: KIKS FAKTOR (2019) (v dvorani PGK)

GLEDALIŠČE TONETA ČUFARJA JESENICE

Nedelja, 10. novembra

10.00 Lutkovno gledališče Rada Mužana: OBUTI MAČEK (matineja)

Janina praznuje Abrahama

V kranjskem vrtcu Janina so v torek zaznamovali petdesetletnico delovanja. A čeprav ima že petdeset let, vrtec ostaja mladosten in razigran, zagotavljajo tamkajšnji zaposleni.

MATEJA RANT

Kranj – Novo stavbo vrtca Janina so slavnostno odprli 30. oktobra 1969 in je bila tako kot drugi kranjski vrtci takrat del Vzgojno varstvenega zavoda Kranj. Vrtec je bil grajen za sto predšolskih otrok in trideset dojenčkov, a ker je v bližini raslo novo naselje, prvo leto delovanja v varstvo niso mogli sprejeti kar šestdeset dojenčkov, je na podlagi takratnih kronik vrtca spomnila ravnateljica Kranjskih vrtecev Tea Dolinar.

V šolskem letu 1969/70 je tako vrtec Janina obiskovalo 122 predšolskih otrok in 36 dojenčkov. Razdeljeni so bili v osem skupin, od tega so bile tri skupine dojenčkov. Že takrat so po besedah Tee Dolinar veliko skrbi posvečali pripravi hrane za najmlajše. V vrtcu je bila namreč centralna kuhinja, pa tudi centralna pralnica za vse kranjske vrtce. V centralni kuhinji so pripravljali obroke za vse kranjske vrtce in še otroke treh šol, je bila nad podatkom presenečena celo ravnateljica. »Mnogo generacij Kranjčanov ima v sebi zapisane lepe spomine

V Janini so v torek praznovali petdesetletnico delovanja vrtca. / Foto: Tina Dokl

na brezskrbno otroštvo v vrtcu Janina. S profesionalnim odnosom do otrok so strokovne delavke vrtca pletle nevidne nitke v srca svojih varovancev,« je poudarila Tea Dolinar, ki je hvaležna tudi ustanoviteljici, Mestni občini Kranj, ki skrbi za dobre materialne pogoje za delovanje vrtca. »V zadnjih letih so poskrbeli za celovito notranjo prenovu in energetska

sanacijo stavbe ter namestitev protipožarnega in protivlomnega alarma.« Ob tem je župan Matjaž Rakovec poudaril, da Kranjski vrtci sodijo med največje v državi, a se trudijo dobro poskrbeti za vse otroke. Tudi letos bo na vrsto za obnovo prišlo kar nekaj vrtecev, je še dodal.

Ob jubileju je otrokom in zaposlenim v vrtcu nekaj besed namenila tudi najbližja

soseda Zvonka Zupanič Slavec, ki je poudarila, da ni lepšega kot biti sosed vrtca, saj od tu odmevajo najlepše pesmi srca. Kot se za praznovanje spodobi, pa so otroci prejeli tudi darilo, dve punčki po imenu Janina tako za najmlajše kot malo starejše otroke, vrtec pa je bogatejši tudi za novi sintetizator ozioroma tako imenovani sintisajzer.

Pijejo vodo iz pipe

Kranj – Osnovna šola (OŠ) Simona Jenka Kranj in OŠ Toma Brejca iz Kamnika sta kot prvi šoli prejeli certifikat Voda iz pipe. V OŠ Simona Jenka Kranj je certifikat v torek podpisal in prevzel ravnatelj Rudolf Planinšek. Ob tej priložnosti je njihova prizadevanja, da učenci namesto pijače iz plastenk pijejo vodo iz pipe, pohvalila tudi njihova nekdanja učenka, klimatologinja Lučka Kajfež Bogataj. V šoli so se že na začetku šolskega leta na pobudo vodje šolske prehrane Alise Delič odločili, da učenci ne bodo več prejeli pijače v plastenkah za enkratno uporabo, saj so na račun odvrženih plastenk ustvarili veliko odpadkov, ki imajo negativen vpliv na okolje. OŠ Simona Jenka je namreč ena večjih šol v Sloveniji, saj jo obiskuje 1245 učencev in 85 vrtčevskih otrok ter imajo 159 zaposlenih. Kot so obljubili, se bodo vsi skupaj trudili, da bodo pili vodo iz pipe in s tem postali zgled tudi drugim.

PREJELI SMO

Ob prvem novembru

Prebrala sem članek Besede, ki pomagajo ..., ki je bil objavljen ob prvem novembru, napisala sem svoj odgovor.

Prišli smo v hladen mesec, ki se je začel z dnevom, ko vsi množično hodijo na pokopališča ter prižigajo sveče pokojnim. Sprašujem se, kje so bili vsi ti ljudje med letom, ko ni praznika, a grobovi so ves čas tam. Kaj pomeni sveča? Pokojni nam zanjo ne bodo rekli hvala, gre za potrošniški material, s katerim služijo trgovci. Meni veliko več pomeni, da se na pokojne ljublje-

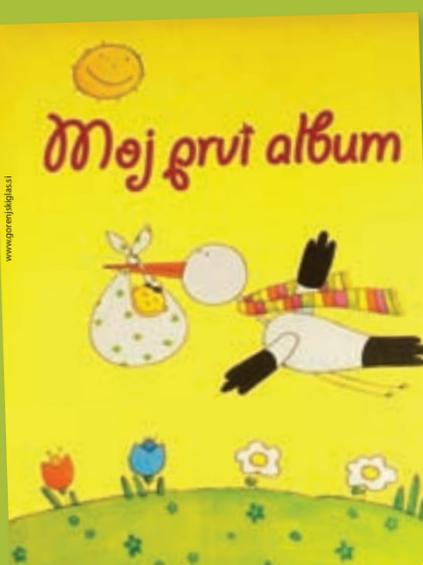
ne osebe spomnimo, ko denimo gledamo stare skupne fotografije. Pomembno se mi zdi preživeti čas z osebami, ki so nam še ostale, ki so okoli nas, a si zanje ne vzamemo časa. Že od petega meseca starosti živim pri starih starših in danes, ko sem že malce bolj zrela, cenim čas, ki ga preživim z njimi. Ljudje se starajo, boleznimi se množijo. Za prvi november ne grem na grobove, ker to naredim prej, tudi med letom odidem na pokopališče. Prižgem svečo, ampak eno, in to elektronsko, ki gori 120 dni. Večkrat pomislim na svoje pokojne, kajti takrat, ko mi nekaj uspe, mi postane hudo, ker tega ne morem deliti z vsemi, ki jih imam rada. Ko sem naredila maturo, sem si želela, da bi

bila mami in brat z mano, a na žalost sta pokojna, sem pa bila srečna, ker sem svojo srečo lahko delila s starimi starši. Ljudje se premalo zavedamo, kako čas beži in kako nam bo žal, da ga nismo delili z ljudmi, ki so nam blizu. Moj pokojni brat je vedno želel spoznati brata, ki je šel v posvojitve, a ta nikoli ni našel časa, da bi se srečala. Vedno je delal. Tako sta se spoznala, še danes mu je žal, da si ni vzela časa za svojega brata. Za pokojno mamico sem napisala naslednjo pesem.

Mami Albina
Mami je zaklad mojega srca,
vedno ji bom hvaležna, ker me je rodila,
mi dala priložnost priti v ta svet.

Vsak dan jo pogrešam in mislim nanjo.
Občudujem jo, ker je bila tako pogumna.
Preživela je veliko slabega, bila je bolna, a me je rodila, ker je vedela, da jo bom cenila. Ne spominjam se je, ker sem bila premajhna, ko je odšla v nebesa.
Upihnila sem dve svečki in začel je padati dež, bila je ona, bile so njene solze, ker ni bila z menoj.
Ne predstavljam si, kaj sedaj dela, kje je, ali je res v nebesih pri Bogu?
Jokam in vem, da obstajajo angeli, ker ona joka z menoj.

TINA LASNIK

Čas, v katerem novorojenček postane živahen otrok, je poln presenečenj, prvih preizkušenj in navdušenja. Vse te trenutke lahko ohranimo tako, da jih zapišemo v album, ki bo trajen spomin na začetek življenja.

14,99
EUR

* poština

Trda vezava

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Naborjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00, faksu 04/201 42 13 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrтка do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04/531 52 49, 041/855 630

KOPALNI IZLET BANOVCI: 11. 11., TRST: 13. 11.; STRUNJAN: 1.–4. 12., MADŽARSKA: 3.–7. 11., BANJA VRUČICA S TERAPIJAMI: 11.–18. 12., BANJA VRUČICA S PIRAMIDAMI: 22.–24. 11., KAKIJI: 15. 11.; VESELI DECEMBER ADVENTNI ZAGREB: 14. 12., ČAZMA: 21. 12., BANOVCI: 27.–28. 12., RADENCI: 27.–29. 12., OTOČEC, ŠMARJEŠKE, DOLENJSKE Z ČAZMO: 27.–29. 12., NOVO LETO TUHELJ: 30. 12.–2. 1. www.rozmanbus.si

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE

Ob pogovoru in kostanju

Naklo – Turistično društvo Naklo vabi jutri, v soboto, 9. novembra, med 10. in 12. uro v središče vasi na druženje ob mlademu vinu in kostanju. Mobilne telefone boste ta dan pustili doma.

Medgeneracijske dejavnosti

Kranj, Preddvor, Cerklje, Šenčur – V LUK – medgeneracijskem centru Kranj bodo potekale naslednje dejavnosti: v ponedeljek, 11. novembra: 9.00–10.30 Joga za starejše, 9.00–11.00 Slovenija, moja nova država, 10.45–11.45 Orientalski plesi, 10.00–11.00 Vesele urice – španščina, 15.30–16.30 Metoda Feldenkrais – učenje skozi gib, 17.00–18.00 Vesele urice – francoščina, 17.30–19.30 Ustvarjalnica – obesi za ključke iz starega džinsa, 18.00–19.30 Ivtalis vadba; v torek, 12. novembra: 16.00–17.00 Jezikam slovensko (otroci 5.–10. leta starosti), 17.00–18.00 Razumem, znam slovensko (otroci 10.–15. leta starosti), 18.00–19.30 Vpogledi v skrivno naravo človeka, 2. del, 18.45–19.45 Tečaj mednarodnega jezika esperanto. V Preddvoru bo v torek, 12. novembra, ob 19. uri delavnica Sporazumevanje v angleščini – zaprta skupina, v Cerkljah ob 16.30 tečaj astrologije, v Šenčurju pa ob 8.30 telovadba. Obvezne so prijave na telefon 041 724 134 ali na e-naslov mck-prijava@luniverza.si.

PREDAVANJA

Tomo Zupan – veliki prešernoslovec

Radovljica – KUD LIK Naklo v sodelovanju s KD Sotočje Radovljica vabi ob 18. obletnici rojstva prešernoslovca Toma Zupana na predavanje Damijana Janežiča o njegovem življenju in delu. Predavanje bo jutri, v soboto, 9. novembra, ob 19. uri v Slomškovi dvorani Župnišča Radovljica.

O medonosnih čebelah

Radovljica – V četrtek, 14. novembra, bo ob 18. uri v Čebelarškem muzeju prof. dr. Aleš Gregorc predaval o temi Čebelarjenje s kranjsko in drugimi rasami čebel doma in po svetu.

IZLETI

Peljarjev pohod

Naklo – Konjensko društvo Naklo vabi na tradicionalni Peljarjev pohod, ki bo v nedeljo, 10. novembra. Zbor bo ob 14. uri na vrhu Stagen.

Na Semiško goro

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi na pohodniški izlet na Semiško goro (590 m n. m.). Izlet bo v četrtek, 21. novembra, odhod s posebnim avtobusom bo ob 8. uri izpred Creine. Pot je lažja pohodniška, hoje za tri ure, višinska razlika je približno dvesto metrov. Prijave z vplačili sprejemajo v društveni pisarni do ponedeljka, 18. novembra.

Tradicionalni izlet v neznanu

Kranj – Planinsko društvo Iskra Kranj obvešča, da je pri objavi za izlet v neznanu, ki bo 7. decembra, prišlo do napake pri kraju odhoda avtobusa. Odhod s posebnim 40-sedežnim avtobusom bo z avtobusne postaje izpred Mercator centra Primskovo v Kranju ob 7. uri.

Po Vertovčevih poteh

Šenčur – Turistično društvo Šenčur v nedeljo, 17. novembra, vabi na pohod po Vertovčevih poteh v Vipavskih brdih. Skupne zmerne hoje bo okrog pet ur. Informacije in prijave zbira do petka, 15. novembra, Franci Erzin, tel. 041 875 812.

OBVESTILA

Folklorno društvo Bled vabi nove člane

Bled – Folklorno društvo Bled, ki združuje predvsem starejše člane, vabi medse pare ali posameznike ter tudi godce različnih instrumentov. Vabijo vse, ki ste radi aktivni, se radi družite, radi plešete ali igrate instrumente. Za vse informacije lahko pokličete na 041 642 820 – Marjana ali 041 774 256 – Tonija.

Okrogla miza Združenja veteranov vojne za Slovenijo

Kranj – Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Kranj vabi člane združenja in ostale občane in občanke na okroglo mizo z naslovom Predstavitev 20-letne dejavnosti združenja od 1999 do 2019. Prireditelj bo v ponedeljek, 11. novembra, ob 17. uri v dvorani Mestne knjižnice Kranj.

Brezplačno merjenje glukoze

Jesenice, Bled, Bohinj, Kranj, Tržič, Škofja Loka – V okviru 14. novembra, svetovnega dneva diabetesa, bodo v enotah Gorenjskih lekarn izvajali brezplačne meritve glukoze in svetovanje o dejavnih tveganja za razvoj sladkorne bolezni tipa 2. Meritve bodo potekale: v sredo, 13. novembra: v Lekarni Zlatorog (Bled) od 11. do 13. ure, v Lekarni Bohinjska Bistrica od 9. do 11. ure, v Lekarni Jesenice od 8. do 10. ure, v Lekarniški podružnici Žirovnica od 9.30 do 11.30; v četrtek, 14. novembra: v Lekarni Tržič od 9. do 11. ure, v Lekarni Qlandia (Kranj) od 9. do 11. ure in v Lekarni Cerklje od 16. do 18. ure; v petek, 15. novembra: v Lekarni Gorenja vas od 11. do 13. ure in v Lekarni Škofja Loka od 8. do 10. ure.

KONCERTI

Koncert sakralne glasbe

Radovljica – Župnija Radovljica in Kulturno društvo Sotočje v ponedeljek, 11. novembra, ob 19. uri vabita v cerkev sv. Petra v Radovljici na koncert sakralne glasbe z naslovom »... in prenovil boš obličje zemlje ...« Pel bo svetovno znani basist Luka Debevec Mayer, na orglah ga bo spremljal Rok Juhant.

RAZSTAVE

Razstava slik prof. Janeza Ravnikarja

Bled – Društvo za varstvo naravne in kulturne dediščine Bleda z okolico, krajše Spoštujmo Bled, vabi v petek, 8. novembra, ob 18. uri v Festivalno dvorano Bled na odprtje razstave ob 90-letnici akademskega slikarja prof. Janeza Ravnika.

Soočanje z izzivi demence

Kokrica – Turistično društvo Kokrica v sodelovanju z Ljudsko univerzo Kranj vabi na predavanje Soočanje z izzivi demence, ki bo v ponedeljek, 11. novembra, ob 17. uri v Domu krajanov na Kokrici, v prostorih društva. Vstop bo prost.

Odloči se zase – pravega sebe

Bled – V sejni sobi Ledene dvorane Bled bo v soboto, 9. novembra, ob 17. uri predavanje Matjaža Holca z naslovom Odloči se zase – pravega sebe. Na predavanju bo govora o zidovih, ki nas držijo na mestu, in česa se je treba znebiti, da bi večkrat začutili srečo in ljubezen. Vstopnine ne bo.

Vodenje po razstavi Z nami praznujejo

Škofja Loka – V Galeriji Ivana Groharja bo jutri, 9. novembra, ob 10. uri javno vodstvo po razstavi Z nami praznujejo s kustosinjo razstave Biljano Ristič. Na razstavi so prikazana društva in šole, ki letos prav tako kot Loški muzej praznujejo okrogle obletnice ter s svojim delovanjem in sodelovanjem z bližnjo in širšo okolico bogatijo življenje Škofje Loke.

Dobro vzgojena mladina, srečna domovina

Domžale – Kulturno društvo Jože Gostič Homec in Društvo Peter Naglič Šmarca vabita na odprtje razstave Dobro vzgojena mladina, srečna domovina, ki bo v Knjižnici Domžale v ponedeljek, 11. novembra, ob 19. uri. Razstava prikazuje družabno življenje ter gospodarsko in kulturno ustvarjalnost prednikov, ki so nekoč živeli ob zeleni strugi Kamniške Bistrice. Zapisani so obogatili s fotografijami fotografa Petra Nagliča.

Ohranimo risa

Radovljica – V torek, 12. novembra, bodo ob 19. uri v Galeriji Šivčeva hiša odprli razstavo del likovne kolonije mednarodnega projekta Life Lyny. Svoja dela bodo predstavili: Kar-

men Bajec, Franc Bešter, Brut Carniollus, Barbara Demšar, Petra Draškovič Pelc, Andreja Pogačar, Brigita Požegaj Muj, Andreja Srna in Alenka Ana Stante.

PREDSTAVE

I Njofra!

Sveti Duh – Danes, v petek, 8. novembra, ob 19.30 v Kulturnem domu Sv. Duh pri Škofji Loki gostuje Mestno gledališče Ptuj s komedijo »I Njofra!«. Režiser predstave je Samo M. Strelec, igrata pa Gojmir Lešnjak - Gojc in Vlado Novak. Predstava je za abonma in izven.

Arzenik in stare čipke

Visoko – Kulturno-umetniško društvo Valentin Kokalj Visoko vabi na ogled abonmajske predstave za abonma in izven Arzenik in stare čipke, komedije v izvedbi KUD Janez Jalen Notranje Gorice. Predstavo si lahko jutri, v soboto, 9. novembra, ob 19.30 ogledate v Domu krajanov Visoko.

Živali pri dr. Zdravku

Visoko – Kulturno-umetniško društvo Valentin Kokalj Visoko vabi na ogled otroške predstave Živali pri dr. Zdravku v izvedbi umetniške skupine Zlata ribica. Predstava bo v soboto, 9. novembra, ob 10. uri v Domu krajanov Visoko.

*Koline, martinove pojedine
in ostale jedi*

NA DOMAČIJI GLOBOČNIK
V GLOBOKEM PRI RADOVLJICI.

ODPRTO OB SOBOTAH IN NEDELJAH.
OBVEZNE REZERVACIJE NA TEL.: 041 358 733

ALPETOUR

Potovalna agencija

Adventni izleti

Zagreb, Salzburg, Dunaj, Gradec s čokoladnico, Trst, Berchtesgaden, Verona z jasicami v Areni...

Bratislava in Dunaj, praznični prestolnici 21. 12., 2 dni	od 85,00 EUR	Praznik kakija in sečoveljske soline 17. 11., 1 dan	od 33,00 EUR
Budimpešta v prazničnem času 7. 12., 2 dni	od 89,00 EUR	Martinovo na osmici na Krasu 23. 11., 1 dan	od 48,00 EUR
Nürnberg in Rothenburg 7. 12., 2 dni	od 116,00 EUR	München, Passau in Sveta noč 14. 12., 2 dni	od 109,00 EUR

Bernina Express, zimska pravljica

Iseo, St. Moritz, Tirano, Lugano, Como...
28. 2. - 1. 3. 2020

od 269,00 EUR

Kranj: 04/20 13 222, Šk. Loka: 04/51 70 305, Radovljica: 04/53 20 445, Jesenice: 04/58 09 755, Domžale: 01/72 20 016, Tržič: 04/59 63 280

www.alpetour.si
Part of Arriva – a company

PETKOVA PRIREDITEV
Izvajatelj: Lutkovno gledališče Tri
NEKOČ JE BILA
Petek, 8. novembra 2019, ob 17.30 uri
OKC Krice Krace, Tomšičeva 14

SOBOTNA MATINEJA
Izvajatelj: Gledališče Labirint
MUCA COPATARICA
Sobota, 9. november 2019, ob 10. uri
Prešernovo gledališče Kranj

Radio Sora

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Radio Triglav

Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglas@g-glas.siMale oglase sprejemamo:
**za objavo v petek do srede
do 14. ure in za objavo
v torek do petka do 14. ure!**Delovni čas:
**ponedeljek, torek, četrtek
neprekinjeno od 8. do 16. ure,
sreda od 8. do 17. ure,
petek od 8. do 15. ure,
sobote, nedelje in prazniki
zaprto.**

NEPREMIČNINE

POSLOVNI PROSTORI

ODDAM

SKLADIŠČE v Kranju, Koroška cesta,
tel.: 041/361-100 19002886

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

GOLF V 1.9 TDI, 4 motion confortline,
letnik 2006, 59.000 km, ohranjen,
tel.: 040/186-113 19002904

STROJI IN ORODJA

PRODAM

CIRKULAR za žaganje drv, tel.:
031/812-210 19002905

domplan

Domplan, d. d., Bleiweisova 14, 4000 Kranj
T: 04/20 68 773, F: 04/20 68 701
M: 030 641 621, I: www.domplan.si
E: domplan@domplan.siV zadovoljstvo naših strank upravljamo
zanesljive in varne storitve posredovanja v
prometu z nepremičninami.
Obiščite nas na naši spletni strani:
www.domplan.si

fesst

FESST, d. o. o.,
nepremičninska
družba,
Koroška c 2, Kranj,
Telefon: 236 73 73
Faks: 236 73 70
E-pošta:
info@fesst.si
Internet:
www.fesst.si

GRADBENI
MATERIAL

PRODAM

JELŠEVE deske različnih debelin,
zračno suhe, cena 170 EUR/m³, tel.:
04/51-21-777 19002931MACESNOVE deske, zračno suhe,
tel.: 04/51-21-777 19002932SMREKOVE deske debeline 18 mm,
I-III. kvalitete, zračno suhe, cena 160
EUR/m³, tel.: 04/51-21-777 19002930

KUPIM

60 kom. opeke Kikinde, rdeče, tel.:
031/542-293 19002933

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost
dostave, tel.: 041/718-019 19002894SUHA mešana drva, cena 50 EUR/
m³, možna dostava, tel.: 051/412-
165 19002929SUHA brezova drva in ročno delane
butare, okolica Kranja, tel.: 040/491-
714 19002946SUHA, lepa bukova drva, tel.:
041/841-632 19002942SUHE trske za podkurit, primerne za
kamin ali centralno peč, tel.: 041/986-
986 19002907

Jadraj z menoj!

**CENEJŠE
VSTOPNICE
DO 6.12.**

**ANSAMBEL
SAŠA AVSENIKA
IN GREGOR AVSENIK**

KVATROPIRCI

Medijski pokrovitelj:
Gorenjski Glas

ŠKOFJA LOKA - DVORANA TRATA - 14. DECEMBER - 20:00

PRODAJNA MESTA: Bife BS OMV Škofja Loka, Loška zadruga Trata in Poljane,
KGZ Sloga Kranj, Bazan Železniki, BS Logo Tupaliče in 051 697 737

LOTO

Rezultati 89. kroga – 6.
novembra 2019
9, 10, 17, 20, 22, 30, 35 in 39

Loto PLUS:
6, 7, 11, 22, 26, 36, 38 in 31
Lotko: 0 3 8 2 8 3

Sklad 90. kroga za
Sedmico: 920.000 EUR
Sklad 90. kroga za PLUS:
1.790.000 EUR
Sklad 90. kroga za Lotka:
170.000 EUR

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 41www.gorenjskiglas.si57. ROJSTNI DAN
radia GORENCNaj polka
Gorenca
2019

Petek, 29. 11. 2019 ob 19h

DVORANA TRŽIŠKIH OLIMPIJCEV

DEJAN VUNJAK

MODRIJANI

TANJA ŽAGAR

VESELI SVATJE

RAUBARJI

101KA BAND

MARKO VOZELJ
IN MOJSTRI

eventim

Prodaja vstopnic: www.eventim.si
in prodajna mesta sistema Eventim Si
ter Casa Latina, Tržičwww.radiogorenc.sicitypark
POLEPŠA DANINES
d.o.o.dimnikarstvo
dovrtel, d.o.o.

TEHNO

catering
PernušROUNA
kocarec vipavske svečine

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

NAPIHLJIVO ležišče za 2 osebi in klubsko mizo, 60 x 100, vse novo, tel.: 031/624-509

19002944

OGREVANJE, HLAJENJE

PRODAM

KIPPERBUSH, globoko kurišče, bele barve, Š 42, G 60, V 85 cm, cena 70 EUR, tel.: 041/874-181

19002917

SAMOSTOJEČI kamin na drva, 6,5 KW, Wamsler, s cevni in talnim steklom, tel.: 064/100-632

19002913

HOBI

KUPIM

ODLIKOVANJA, medalje, značke, razglednice, kovance, bajonete, sablje, celade, uniforme, tel.: 051/740-430

19002875

STARINE: mizarški ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936

19002898

STARINE

KUPIM

ODLIKOVANJA, kovance, ure, slike, značke, srebrnino, luči, kipe in drugo, tel.: 030/670-770

19002903

OTROŠKA OPREMA

PRODAM

POGANJALEC, kolo brez pedal, lahke, za učenje ravnotežja, nastavljljiv, tel.: 041/696-985

19002936

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

BOLJŠA, DRAŽJA OČALA NA RECEPT! Vrednost vašega zele-nega recepta podvojimo. Optika Aleksandra, Qlandia, pogoji na www.optika-aleksandra.si. Kličite brezplačno 080 1331

19002207

ŽIVALI IN RASTLINE

PODARIM

MUCKE, tel.: 068/138-796

19002920

KMETIJSKI STROJI

KUPIM

FREZO za motokultivator Muta, priklop na dva vijaka, tel.: 041/620-824

19002911

ROTACIJSKO kosilnico in tračni obračalnik Sip, tel.: 031/220-731

19002910

PRIDELKI

PRODAM

DEBELI krompir za krmo, tel.: 040/800-278

19002912

KROMPIR jedilni in krmilni, beli in rdeči - sora in desire in domači česen, tel.: 041/971-508

19002909

MED - kostanjev. Čebelar Sašo iz Kranja. Tel: 040/273-214, popoldan ali zvečer

19002934

REPO, rdečo peso, več sort krompirja, tel.: 041/549-713

19002947

VINO cviček, belo vino, lastne pridelave. Dostava na vaš dom. Pokličite, tel.: 031/386-848

19002753

VINO kraški teran, cena 2 EUR/l, mešano belo 1,10 EUR/l. Zbiram naročila za dostavo, tel.: 031/795-008

19002937

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

1 TEDEN staro teličko simentalco, tel.: 04/25-03-101

19002950

10 dni starega bikca ČB/LS, tel.: 041/377-102

19002914

BIKCA limuzin 200 kg, ek. reja, tel.: 051/202-229

19002922

BIKCA simentalca, starega 4,5 mese-ca, tel.: 031/687-062

19002943

BREJO telico, ciko, tel.: 040/529-962

19002925

ČB bikca, starega 14 dni, tel.: 040/616-848

19002938

ČRNO-BELE bikce, stare od 2 do 10 tednov, tel.: 041/691-243

19002915

KOKOŠI - nesnice, jarkice, rjave pred nesnostjo in KG beli piščanci za dopitanje. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Senčur, tel.: 041/710-113

19002897

KRAVO simentalco s teletom ter bikca, starega 7 mesecev, in teličko, staro 4 mesece, tel.: 031/563-109

19002948

KRAVO simentalco s teletom, tel.: 031/422-150

19002949

NESNICE - rjave, grahaste, črne pred nesnostjo, brezplačna dostava po celotni Sloveniji, Vzreja nesnic Tibaot Svatina Vanja, Babinci 49, 9240 Ljutomer, tel.: 02/58-21-401

19001941

PAŠNEGA bikca, težkega 300 kg, starega 15 mesecev, LS/CK pasme, tel.: 031/220-367

19002923

PUJSA domače reje, težkega okoli 180 kg, ali meso - špeh, tel.: 040/885-502

19002906

TELICO ciko, staro 6 mesecev, pašno, tel.: 031/828-024

19002935

VEČ telic ČB, pašne, breje od 7 do 9 mesecev, tel.: 04/25-51-705, 031/616-647

19002916

KUPIM

BIKCA simentalca, 130-180 kg, tel.: 041/935-596

19002945

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in teličke. Kogler Franz A., d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081

19002896

OSTALO

PRODAM

OVCE po izbiri, jabolčni kis, domači, in domačo bohinjsko zaseko (zasko), tel.: 040/473-271

19002921

SENO otavo in lucerno v kockah, tel.: 040/616-387

19002918

ULEŽAN hlevski gnoj, možna dostava, tel.: 031/676-235

19002821

ULEŽAN hlevski gnoj, tel.: 041/901-888

19002924

ZAPOSLOTITVE (m/ž)

NUDIM

IŠČEMO natakarka in osebo za pomoč v kuhinji ter čiščenje sob, lahko tudi upokojenec/-ka. Gostilna Logar, Igor Logar, s.p., Hotemaže 3a, Preddvor, tel.: 040/130-877

19002892

REDNO zaposlamo voznika C-kategorije, za dostavo po Sloveniji. Eno leto ustreznih delovnih izkušenj. Marco's, d.o.o., Zg. Bitnje 245, Zabnica, tel.: 041/633-195

19002939

ZAPOSILIMO prodajalca/-ko za delo v Lescah. Izkušnje pri delu na delikatesi. Srednjih let in iz okolice Lesc. Prijave na: joze.mlinaric@mlinaric.si. Mesarija Mlinarič, d.o.o., Železniška ulica 1, Lesce

19002941

IŠČEM

IŠČEM priložnostno delo, karkoli, upokojenec, tudi pomoč starejšim, tel.: 070/737-932

19002926

IŠČEM občasno delo, pomoč v gospodinjstvu, samski starejši osebi, 65-letna s prevozom, tel.: 070/285-634

19002927

IŠČEM DELO - pomoč v gospodinjstvu, varstvo otrok in starejših oseb, tel.: 040/805-817

19002940

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net

19002895

BELJENJE, glajenje sten, dekorativne omete in opleske, sanacijo vlažnih sten vam nudi Pavec Ivan, s. p., Podbrezje 179, Naklo, tel.: 031/392-909

19002876

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246

19002256

Avtorica nazorno predstavi pripravo najrazličnejših vrst testa za testenine (jajčno testo, kamutovo testo, zeliščno testo, ajdovo testo, olupčičeno testo,...).

Prav tako nas nauči tudi oblikovanja različnih testenin (od rezancev do mošnjičkov, špiclev...).

160 strani, 17 x 23 cm, trda vezava

19 EUR

* Poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

TESNENJE OKEN IN VRAT, uvožena tesnila, do 30 % prihranka pri ogrevanju. Prepiha in prahu ni več! Zmanjšan hrup, 10 let garancije. Samo Kališnik, s.p., Velika Lašna 45, Kamnik, tel.: 031/720-141

19002893

IŠČEM

IŠČEM žensko za pomoč pri gospodinjstvu, oskrbi v Nemčiji, 3-4 mesece, tel.: 04/59-57-510, 041/320-581

19002928

RAZNO

PRODAM

DIGITALNO tehtnico 50 kg, navadno 100 kg in mesoreznilo Titan Kamnik, tel.: 051/205-800

19002908

PARKIRNO oviro, tel.: 041/361-100

19002878

SUHE butare po 1 EUR in staro zidno opeko, kvalitetno NF-1, tel.: 068/138-796

19002919

IŠČEM

STARO odpadno železo, pralne stroje, pipe, akumulatorje, računalnike. Odvoz brezplačen, tel.: 070/385-956

19002827

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

NAVČEK
Pogrebne storitve
Navček d.o.o.
Visoko 140, 4212, Visoko
24 ur na dan
041 628 940

Srca je omagalo,
tvoj dih je zastal,
a nate spomin
bo za vedno ostal.

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste bili z nami v trenutku slovesa od našega dragega moža, očeta, deda in pradedu

IVANA REBERNIKA

Njegovo življenje je ugasnilo v 87. letu starosti. Verjamemo, da bodo spomini nanj in na njegovo delo ostali živi in večni. Hvala za darovane svete maše, cvetje, sveče in prispevke v dobrodelne namene.

Žalujemo vsi njegovi, ki ga bomo imeli v srcih za vedno in ga bomo pogrešali

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, ata, brata in strica

FRANCA GRILCA
s Trate pri Velesovem

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom, še posebej Žlebirjevim in Pristavovim, vaščanom, prijateljem, znanecem, gasilcem, sodelavcem Fraporta, OŠ Davorina Jenka in Vrta Murenčki. Vsem se zahvaljujemo za izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče in svete maše ter spremstvo na njegovi zadnji poti. Zahvala tudi ZD Cerklje, Bolnišnici Golnik in UKC Ljubljana za vso zdravstveno pomoč in podporo. Še posebej hvala župniku g. Slavku Kalanu za prelep pogrebni obred in sveto mašo. Zahvala nosačem, pevcem in pogrebni službi Pogrebni Dvorje.

Žalujemo: žena Štefka, sin Damijan in hčerka Stanka z družinama Trata, Voglje, november 2019

ZAHVALA

V 94. letu nas je zapustila naša draga mama, babica, prababica in teta

ROZKA KALAN
iz Grada

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče in svete maše. Hvala g. župniku Jerneju Marenku, pevcem in trobentaču ter pogrebni službi Pogrebni Dvorje za lepo opravljen pogrebni obred. Še enkrat hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Žalujemo vsi njeni
Grad - Dvorje, november 2019

ZAHVALA

Solza, žalost, bolečina te zbudila ni,
a ostala je tišina, ki močno boli.
(T. Pavček)

Ob prezgodnji in boleči izgubi drage žene, mamice, mame, hčerke, sestre, tašče in tete

DANICE LIKAR
(2. 3. 1967-29. 10. 2019)
iz Čabrač

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znanecem za vso podporo in pomoč v težkih trenutkih. Hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje, vsem, ki ste namenili dar za cerkev svete Jdrti v Čabračah, dar za svete maše in darove po namenu. Posebna zahvala župniku Gregorju Luštreku, Bojanu Likarju in Cirilu Isteniču za lepo opravljen pogrebni obred. Hvala tudi župniku Jakobu Kralju za vso duhovno pomoč. Iskrena hvala članicam Društva podeželskih žena Blegoš za nesebično pomoč in oporo. Hvala Zorki Šturmu za poslovilne besede. Hvala begunčanom, ki so z zaigranim pastirčkom izpolnili poslednjo željo. Hvala tudi zdravstvenemu osebju, dr. Janezu Koprivcu in ekipi paliativne oskrbe pod vodstvom mag. Mateje Lopuh. Hvala pogrebni zavodu Hipnos za lepo opravljen pogrebni obred. Hvala vsem in vsakemu posebej, ki ste ji stali ob strani in jo pospremili na njeno zadnjo pot.

Žalujemo njeni!

ANKETA

Raje gibanje in čaj kot cepivo

MAŠA LIKOSAR

Gripa predstavlja veliko grožnjo za javno zdravje in ima velik vpliv na obolevnost in umrljivost. Proti njej se lahko učinkovito zavarujemo z vsakoletnim cepljenjem. Anketirance smo vprašali, ali se cepijo proti gripi in kako še drugače poskrbijo za zaščito pred obolenji. / Foto: Tina Dokl

Mateja Eržen, Škofja Loka:

Nikoli se ne cepim proti gripi. Tudi se je cepil, a je vseeno zbolel, zato menim, da ne učinkuje. Najboljša zaščita je uživanje sadja, vitaminov in pitje čaja. Otroci so cepljeni proti klopnemu meningitisu.

Julijana Galjot, Škofja Loka:

Vsako leto se cepim proti gripi, saj deluje preventivno in zmanjšuje možnost, da zbolim, zato tudi še nikoli nisem zbolela. Cepivo name nima negativnih vplivov in mu popolnoma zaupam.

Matevž Lukancič, Železniki:

Možno, da so me cepili kot otroka, a se ne spomnim. Se pa že dolgo nisem cepil. Veliko se gibam, zato verjetno še nisem zbolel za gripo. Sicer se pa ne ukvarjam s tem, kdaj in kako bom zbolel.

Veronika Jugovic, Reteče:

Cepljena sem le proti hepatitisu, proti gripi se nisem še nikoli, saj ne čutim potrebe, da bi se. Proti obolenjem se zaščitim tako, da živim zdravo, jem kakovostno hrano, obvezno pa je tudi gibanje.

Drago Goričanec, Medvode:

Menim, da cepljenje proti gripi ni potrebno, zato se tudi še nikoli nisem. Vseeno sem zdrav. Glede cepljenja sicer nimam zadržkov in zaupam stroki, ki trdi, da cepivo nima negativnih vplivov na telo.

Kris odpotoval na zdravljenje Bodo poštarji v ponedeljek stavkali?

Deček Kris, za katerega so v množični akciji zbirali sredstva tudi številni Gorenjci, je v sredo z brniškega letališča odpotoval na zdravljenje v Los Angeles.

ALEŠ SENOŽETNIK

Zgornji Brnik – Društvo Palčica pomagalčica je pred časom zbralo 3,98 milijona evrov sredstev in s tem močno presegló potrebnih 2,3 milijona evrov, kolikor naj bi jih za zdravljenje spinalne mišične atrofije potreboval deček Kris Zudich, sredstva pa so v vseslovenski dobredelni akciji prispevali tudi številni Gorenjci. Enindvajsetmesečni Kris se je tako z mamo Ano Jerak in očetom Mattem Zudichom v sredo opoldne z zasebnim letalom, ki ga je plačal srbski poslovnež in med drugim tudi lastnik Gorenjske banke Miodrag Kostić, skupaj z zdravniškim spremstvom odpravil na pot v Los Angeles. Tam naj bi ga prav danes prvič pregledal tamkajšnji zdravnik.

Kot je povedala Jerakova, bodo v Združenih državah ostali od dva do štiri mesece, vse je namreč odvisno od poteka zdravljenja. Kriša bodo zdravili z zdravilom zołgensma, ki je dostopno le v Ameriki. Učinki naj bi bili sicer hitri, a kot pravi Jerakova, bo treba počakati, kako se

Kris s staršema Mattem Zudichom in Ano Jerak pred odhodom na letalo

bo nanj odzval Kris. »Vsak otrok je drugačen in ni nekaterih pravil. Kdaj bodo učinkoviti in v kakšni meri, je zdaj še težko reči.« je povedala Jerakova in dodala, da je Kris pred odhodom imel rahlo vročino, saj tudi on občuti napetost, ki je v dneh pred odhodom vladala v družini.

Še enkrat se je spomnila tudi podpore, ki jo družini s številnimi sporočili namenjajo ljudje, ki Krisu želijo uspešno zdravljenje. Po udarila pa je tudi gesto Miodraga Kostića, da prevzame stroške povratnega leta z zasebnim letalom, ki po besedah Jerakove stane okoli

štiristo tisoč evrov. Kot pravi, mu bodo hvaležni vse življenje. »Velika gesta je, da ne sebično pomaga otroku, ki ga osebno sploh ne pozna,« je povedala.

Kako poteka Krisovo zdravljenje, bodo obveščali tudi prek dečkovega profila na Instagramu.

Bodo poštarji v ponedeljek stavkali?

Včeraj so predstavniki sindikata in Pošte Slovenije spet sedli za pogajalsko mizo.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Ali se bo v ponedeljek začela stavka zaposlenih v Pošti Slovenije in njenem invalidskem podjetju, ki jo je konec oktobra napovedal Sindikat poštnih delavcev, in kako naj bi sploh potekala, včeraj od oddaje današnje izdaje Gorenjskega glasa v tiskarno še ni bilo znano. Predsednik sindikata Saša Gržinič, ki smo ga včeraj zjutraj ujeli tik pred začetkom novega kroga pogajanj z delodajalsko stranjo, je bil pesimističen: »Kaže zelo slabo, saj se do zdaj nisem še prav ničesar dogovorili.«

V sindikatu so stavko napovedali že drugič letos, potem ko so za februar napovedano stavko tik pred zdajci preklicali po sklenitvi dogovora o stavkovnih zahtevah z vodstvom Pošte Slovenije. Zdaj ocenjujejo, da je stavka nujna, ker po njihovem v običajnem socialnem dialogu ni pričakovati rešitve ključnih vprašanj. Predvsem zahtevajo tako kadrovske okrepitve, da bo zagotavljala izpolnjevanje obveznosti in normalen obseg opravljenih ur, zato bi morala Pošta po njihovi oceni zaposliti še dodatnih tisoč ljudi. Ob tem zahtevajo tudi dvig plač, saj je po njihovem mnenju sedanja višina plače za deficitarna delovna mesta glede na naravo

in pogoje dela bistveno prenizka. Napovedano stavko bodo preklicali, če bo delodajalec prislusnil in ugodil njihovim zahtevam, sicer pa bo potekala v vseh organizacijskih enotah Pošte Slovenije, razen v strokovnih službah.

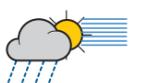
Na Pošti Slovenije ocenjujejo, da je napoved stavke neuteemeljena, tudi v tokratnih pogajanjih pa si prizadevajo, da do stavke ne bi prišlo. Spomnili so tudi, da so februarja z reprezentativnima sindikatoma sklenili dveletni dogovor, po katerem v primeru spoštovanja dogovora o stavkovnih zahtevah s strani delodajalca sindikata v letih 2019 in 2020 ne bosta postavljala novih zahtev in ne bosta napovedala in izvedla stavke iz razlogov, ki jih ureja dogovor. Ta vsebuje ukrepe, ki vplivajo na ekonomski in socialni položaj zaposlenih. Na Pošti zagotavljajo, da nobena zaveza ni ostala odprta, njihova vrednost pa je skupaj ocenjena na 17,7 milijona evrov. Večino so jih že uresničili ali pa so v izvajanju, medtem ko bodo nekatere zaradi za to potrebnega časa izvajali dlje. Med drugim so v poštnem prometu od načrtovanih 312 do danes zaposlili 231 ljudi, ne glede na razmere na trgu dela pa si prizadevajo do konca leta zagotoviti dogovorjeno število kompetentnih sodelavcev.

vremenska napoved

Danes zjutraj bo po nižinah megla. Čez dan bo pretežno oblačno. Popoldne in zvečer bo deževalo. Jutri dopoldne bo dež ponehal, razjasnilo se bo. V nedeljo bo pretežno oblačno, popoldne lahko rahlo dežuje.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

5/13 °C

SOBOTA

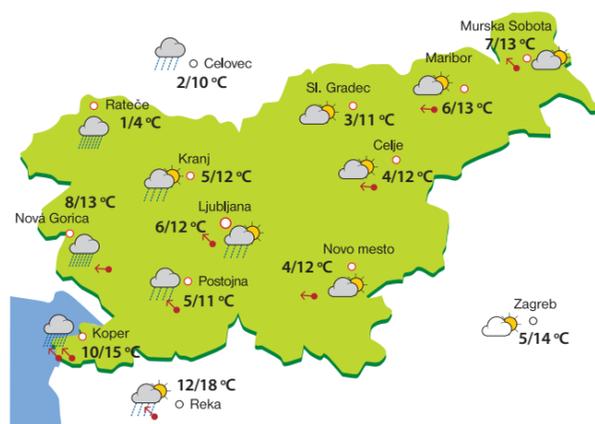

5/14 °C

NEDELJA

5/8 °C

Zaključek sezone JeseNICE Bikes

Jesenice – Na Jesenicah se je konec oktobra zaključila sezona uporabe koles v kolesarskem sistemu JeseNICE bikes. Kolesarski sistem je eden od načinov, s katerim Občina Jesenice promovira trajnostno mobilnost, hkrati pa tudi več gibanja. Kot so sporočili z Občine Jesenice, bodo kolesa – navadna in električna – znova na voljo spomladi.